

**ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ**

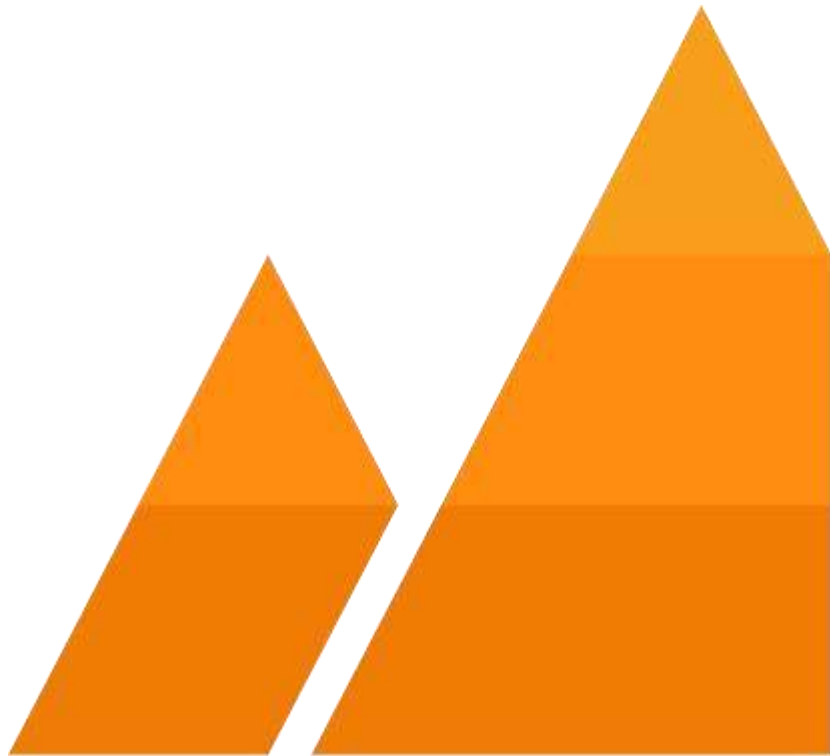
ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

**ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΓΕΩΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΙΑΣΟΝΑ-ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΚΟΥΝΑΝΗ

ΘΕΜΑ : ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΓΕΩΠΑΡΚΟ ΤΗΣ UNESCO ΧΕΛΜΟΥ-
ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ

ΓΕΩΠΑΡΚΟ

ΧΕΛΜΟΥ-ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ

GEOPARK

CHELMOS-VOURAIKOS

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

- Δρ. Ευτέρπη Κοσκερίδου
Καθηγήτρια Παλαιοντολογίας και Παλαιοοικολογίας
Διευθύντρια Μουσείου Γεωλογίας και Παλαιοντολογίας
Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο
Αθηνών
- Δρ. Γεώργιος Ηλιόπουλος
Επίκουρος Καθηγητής Παλαιοντολογίας και Στρωματογραφίας
Τμήμα Γεωλογίας, Πανεπιστήμιο Πατρών

Περιεχόμενα

• ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	12
ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	13
• Ορισμός Γεωπάρκων.....	13
• Γεωπάρκα της Ελλάδας	18
• Το Απολιθωμένο Δάσος της Λέσβου (2000)	19
• Το Φυσικό Πάρκο Ψηλορείτη (2001)	20
• Το Εθνικό Πάρκο Χελμού-Βουραϊκού (2009)	21
• Η Περιοχή του Εθνικού Δρυμού Βίκου-Αώου (2010).....	22
• Το Φυσικό Πάρκο Σητείας (2015).....	23
• Το Γεωπάρκο Γρεβενών Κοζάνης (2021).....	24
• Το Γεωπάρκο Κεφαλονιάς-Ιθάκης (2022).....	25
• Χάρτης Ελληνικών Γεωπάρκων 2021-2022.....	26
• Ορισμοί.....	27

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΓΕΩΠΑΡΚΟ ΧΕΛΜΟΥ-ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ.....	31
• Περιοχή Ευθύνης.....	31
• Χάρτης Περιοχής Ευθύνης.....	33
• Χάρτης Γεωπάρκου Χελμού-Βουραϊκού.....	35,37
• Θεσμικό Πλαίσιο.....	38
• Σκοπός-Αρμοδιότητες.....	39

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΓΕΩΛΟΓΙΑ.....	41
• Γεωλογία.....	41
• Ορεινός Όγκος Παναχαϊκού.....	42
• Ορεινός Όγκος Ερύμανθου.....	43
• Ορεινός Όγκος Μπάρμπα και Κλωκού.....	44
• Ορεινός Όγκος Κυλλήνης.....	45
• Ορεινός Όγκος Χελμού.....	46
• Γεωλογία-Γεωλογική Κληρονομιά.....	47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΓΕΩΤΟΠΟΙ.....48

- **Τεκτονικοί.....48**
 - Κεραμιδάκι.....48
 - Αγία Λαύρα.....49
 - Τεκτονικό Βύθισμα Καλαβρύτων.....50
 - Νιάματα51

- **Γεωμορφολογικοί52**
 - Τέσσερα Έλατα.....52
 - Μπαλκόνι της Στύγας.....53
 - Διαβρωμένα Κροκαλοπαγή.....54
 - Μαδερό.....55
 - Χελωνοσπηλιά.....56
 - Ντουρντουβάνα.....57
 - Ψηλή Κορφή.....58
 - Κατολίσθηση Βαλιμής.....59
 - Σπανόλακκος.....60
 - Μέγα Σπήλαιο.....61
 - Μαυρόλιμνη.....62
 - Λατυποπαγή Ξερόκαμπου.....63
 - Ύδατα Στυγός.....64
 - Μαύρη Λίμνα.....65
 - Θαλάσσια Αναβαθμίδα Τράπεζας.....66

- **Καρστικοί.....67**
- Ανάληψη.....67
- Πηγή Καστριών.....68
- Βαλβούσι.....69
- Καταβόθρες Φενεού.....70
- Μάτι του Λάδωνα.....71
- Πηγές Αροάνιου.....72
- Καταβόθρα Λουσών.....73
- Πόλγη των Λουσών.....74
- Σπήλαιο Λιμνών.....75
- Πόρτες-Τρικλιά.....76

- **Παλαιοντολογικοί.....77**
- Λιγνίτες Παλαιοχωρίου.....77

- **Λιθολογικοί.....78**
- Το Κλήμα του Παυσανία.....78
- Σολός.....79
- Βεσίνι Ραδιολαρίτες.....80
- Πριόλιθος.....81
- Λιγνίτες Ξυδιά.....82
- Ρωγοί.....83
- Κροκαλοπαγή Κερπινής.....84
- Μαμουσιά-Ρούσκιο.....85

▪ Υδρολογικοί.....	86
• Λίμνη Τσιβλού.....	86
• Λίμνη Δόξα.....	91

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΧΛΩΡΙΔΑ, ΠΑΝΙΔΑ, ΟΙΚΟΤΟΠΟΙ.....96

• Χλωρίδα.....	96
• Είδη Χλωρίδας.....	97
• Πανίδα.....	98
• Οικότοποι.....	99
• Χάρτης Χρήσεων Γης και Τύπων Οικοτόπων του Δικτύου NATURA 2000.....	101

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ.....102

▪ Πρωτογενής Τομέας.....	102
• Γεωργία.....	102
• Κτηνοτροφία.....	102
• Αλιεία-Υδατοκαλλιέργειες.....	103
• Δασοπονία.....	103

▪ Δευτερογενής Τομέας.....	104
▪ Τριτογενής Τομέας.....	105
• Εμπόριο.....	105
• Τουρισμός.....	106

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΓΕΩΛΟΓΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ.....107

• Ιστορία.....	107
• Άυλη Κληρονομιά.....	108
• Μυθολογία.....	109
• Αρχιτεκτονική.....	110
• Θρησκεία.....	111

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....112

• Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων.....	112
• Οδοντωτός Σιδηρόδρομος Διακοπτού-Καλαβρύτων.....	114
• Canoe Kayak και Rafting.....	116
• Πεζοπορία-Ποδηλασία.....	118

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΓΕΩΔΙΑΔΡΟΜΕΣ.....	123
• Πράσινη διαδρομή 17 χλμ	123
• Μωβ διαδρομή 35.50 χλμ	125
• Μπλε διαδρομή 22.20 χλμ	127
• Ροζ διαδρομή 18.30 χλμ.....	129
• Λαδί διαδρομή 6.30 χλμ.....	131
• Κόκκινη διαδρομή 33 χλμ.....	133
• Κίτρινη διαδρομή 63.50 χλμ	135
• Χάρτης Γεωδιαδρομών	137

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΙΣΤΟΡΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	138
▪ Ιστορικά Μνημεία	138
• Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας	138
• Τόπος Εκτέλεσης	140
• Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος.....	142
• Πανελλήνιο Ηρώο Εθνικής Παλιγγενεσίας.....	143
▪ Θρησκευτικά Μνημεία	144
• Ιερά Μονή Μεγάλου Σπηλαίου	144
• Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας.....	147

▪ Φυσιολατρικοί Προορισμοί	149
• Τηλεσκόπιο Αρίσταρχος	149
• Οι πηγές του ποταμού Λάδωνα	151
• Δάσος Περιθωρίου-Ζαρούχλας	152
▪ Μνημεία της Φύσης	153
• Το κλήμα των Καλαβρύτων	153
• Ο Πλάτανος του Πausανία στο Αίγιο	154
• Οι Δώδεκα Βρύσες του Αιγίου	154
• Οι Βελανιδιές στην Καλαμιά Αιγίου	155
▪ Ο Πλάτανος της Αγίας Λαύρας Καλαβρύτων	155
▪ Λαογραφικά Μουσεία	156
• Λαογραφικό Μουσείο Καλαβρύτων-Ιδιωτική Συλλογή.....	156
• Λαογραφικό Μουσείο Καμενιάνων.....	156
• Πύργος Λεχουρίτη	157

▪ Αρχαιολογικοί Χώροι	158
• Η πόλη του Φενεού	158
• Το Κάστρο των Καλαβρύτων	159
• Αρχαίο Θέατρο Κάτω Βλασίας Καλαβρύτων (Αρχαίο Λεόντιο).....	160
• Η Αρχαία πόλη Βούρα	161
• Αρχαία Κερύνεια	162
• Αρχαιολογικός Χώρος Άνω Λουσών.....	163

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: ΠΙΕΣΕΙΣ

• Απορρίμματα	164
• Υγρά απόβλητα	165
• Διάνοιξη δρόμων	166
• Αρδευτικά Έργα	167
• Γεωργικές Καλλιέργειες	168
• Βόσκηση	169
• Λαθροϋλοτομίες	170
• Πυρκαγιές	171

• Γεωτουριστικός Χάρτης.....	172
• Γεωλογικός Χάρτης.....	173
• Βιβλιογραφία.....	174

Περίληψη

Η παρούσα μελέτη έχει ως στόχο την περιγραφή του Παγκοσμίου Γεωπάρκου της UNESCO Χελμού-Βουραϊκού καθώς και την αναφορά στον όρο Γεωπάρκο και στα 7, μέχρι σήμερα, Γεωπάρκα της Ελλάδας, τα οποία έχουν αναγνωριστεί διεθνώς ως “Παγκόσμια Γεωπάρκα της UNESCO”. Περιλαμβάνονται, επομένως, σημαντικές πληροφορίες για το Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού σχετικά με τον φορέα διαχείρισης, τη γεωλογία της περιοχής, τους διάφορους γεώτοπους ποικίλων ειδών, την χλωρίδα, την πανίδα, τους οικοτόπους, τις ανθρώπινες δραστηριότητες, τη γεωλογική κληρονομιά και τον πολιτισμό, τις δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού, τις γεωδιαδρομές, την ιστορία του τόπου καθώς και με τις πιέσεις που δέχεται και τους κινδύνους που διατρέχει.

Γεωπάρκα

Σύμφωνα με την UNESCO (1999) ως **γεωπάρκα** ορίζονται περιοχές ιδιαίτερης γεωλογικής σημασίας, σπανιότητας ή κάλλους, όπου η γεωλογική κληρονομιά προστατεύεται και αναπτύσσεται ταυτοχρόνως. Τα γεωπάρκα είναι περιοχές όπου εκτός από τις διάφορες γεωλογικές εμφανίσεις, μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν και άλλα χαρακτηριστικά στοιχεία, όπως αρχαιολογικές, οικολογικές, ιστορικές ή/και πολιτιστικές αξίες και μπορούν να αποτελέσουν το έναυσμα για κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη, ενεργοποιώντας τον τουρισμό με τη μορφή του οικο- ή γεωτουρισμού. Τα γεωπάρκα έχουν καθορισμένη γεωγραφική έκταση και θεματολογία που επιτρέπει την ανάπτυξη οικονομικών/τουριστικών δραστηριοτήτων.

Σύμφωνα με τη διακήρυξη του Ευρωπαϊκού Δικτύου Γεωπάρκων, ως Γεωπάρκο ορίζεται μία περιοχή η οποία:

- Έχει συγκεκριμένα γεωγραφικά όρια και επαρκή επιφάνεια που επιτρέπει μια πραγματική βιώσιμη ανάπτυξη. Περιλαμβάνει έναν σημαντικό αριθμό θέσεων γεωλογικού ενδιαφέροντος, με κριτήρια την επιστημονική σημασία, τη σπανιότητα, την αισθητική έλξη και την εκπαιδευτική τους αξία. Η πλειοψηφία των θέσεων ενδιαφέροντος στην περιοχή ενός ευρωπαϊκού γεωπάρκου πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικές της γεωλογικής της κληρονομιάς, αλλά μπορεί να έχουν επίσης αρχαιολογικό, οικολογικό, ιστορικό ή πολιτιστικό ενδιαφέρον.

- Οι θέσεις ενδιαφέροντος σε ένα γεωπάρκο πρέπει να συνδέονται μεταξύ τους με ένα οργανωμένο δίκτυο διαδρομών και να υποστηρίζονται από μέτρα προστασίας και διαχείρισης. Σε ένα γεωπάρκο δεν επιτρέπονται πρακτικές που προκαλούν καταστροφή, φθορά ή πύληση γεωλογικών αντικειμένων.
- Πρέπει να διαθέτει οργανωμένο φορέα διαχείρισης, ο οποίος να είναι σε θέση να επιβάλλει πολιτικές προστασίας, διαχείρισης και ανάδειξης της γεωλογικής κληρονομιάς και βιωσιμότητας στην περιοχή του.
- Να συμβάλλει ενεργά στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής του, μέσα από την ανάδειξη της ταυτότητάς του που συνδέεται με τη γεωλογική κληρονομιά και έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη του Γεωτουρισμού. Με τον τρόπο αυτόν επηρεάζει τις συνθήκες ζωής των κατοίκων της περιοχής και του περιβάλλοντος. Στόχος του είναι να δώσει τη δυνατότητα στους κατοίκους να συνειδητοποιήσουν τις αξίες της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και να συμμετάσχουν ενεργά στην πολιτιστική αναζωογόνηση του συνόλου της περιοχής.

- Να αναπτύσσει, να εξελίξει, να πειραματίζεται και να προωθεί μεθόδους για την προστασία και ανάδειξη της γεωλογικής κληρονομιάς.
- Να υποστηρίζει την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την ευρύτερη εκπαιδευτική διαδικασία και ανάπτυξη της επιστημονικής έρευνας σε διάφορους κλάδους των γεωεπιστημών και του περιβάλλοντος, την αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και των πολιτικών βιώσιμης ανάπτυξης.
- Τέλος πρέπει να εργάζεται στο πλαίσιο του Δικτύου των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων, ώστε να συμβάλλει στη συνοχή και δυναμική του. Πρέπει να συνεργάζεται με τοπικές επιχειρήσεις ώστε να προωθεί και να υποστηρίζει τη δημιουργία νέων προϊόντων που σχετίζονται με τη γεωλογική κληρονομιά, σε ένα πνεύμα συμπληρωματικότητας με τα άλλα μέλη του Δικτύου.

Τα Γεωπάρκα αποτελούν το κορυφαίο εργαλείο γεωδιατήρησης που ξεκίνησε σαν δίκτυο συνεργασίας μεταξύ φορέων - διαχειριστών γεωλογικών μνημείων των διαφόρων ευρωπαϊκών περιοχών, με στόχο να συμβάλει στην τοπική ανάπτυξη των περιοχών αυτών μέσω της ανάπτυξης του γεωτουρισμού. Οι βασικές αρχές λειτουργίας και τα ποιοτικά πρότυπα που υιοθετήθηκαν, εφαρμόζονται σήμερα σε ολόκληρο τον κόσμο μέσω του Παγκόσμιου Δικτύου Γεωπάρκων υπό την αιγίδα της UNESCO.

Διεθνές Δίκτυο Γεωπάρκων

Γεωπάρκα της Ελλάδας

Η Ελλάδα έχει 7 γεωπάρκα, τα οποία διαθέτουν γεωλογική κληρονομιά και αναγνωρίστηκαν διεθνώς ως “Παγκόσμια Γεωπάρκα της UNESCO”. Τα Γεωπάρκα της Ελλάδας είναι τα εξής :

- Το Απολιθωμένο Δάσος Λέσβου (2000)
- Το Φυσικό Πάρκο Ψηλορείτη (2001)
- Το Εθνικό Πάρκο Χελμού-Βουραϊκού (2009)
- Η Περιοχή του Εθνικού Δρυμού Βίκου-Αώου (2010)
- Το Φυσικό Πάρκο Σητείας (2015)
- Το Γεωπάρκο Γρεβενών Κοζάνης (2021)
- Το Γεωπάρκο Κεφαλονιάς-Ιθάκης (2022)

Το Απολιθωμένο Δάσος της Λέσβου (2000)

Από το 2000, αποτελεί ιδρυτικό μέλος του δικτύου Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων και το 2004 εντάχθηκε στο Παγκόσμιο Δίκτυο Γεωπάρκων της UNESCO. Είναι ένα από τα δύο μεγαλύτερα απολιθωμένα δάση στον κόσμο (το άλλο είναι το Εθνικό Πάρκο Απολιθωμένου Δάσους στην Αριζόνα). Απολιθωμένοι κορμοί βρίσκονται διάσπαρτοι σε μία έκταση 150 τετραγωνικών χιλιομέτρων που περικλείεται από τους οικισμούς Σίγρι, Ερεσός και Άντισσα στη δυτική Λέσβο. Ο σχηματισμός του απολιθωμένου δάσους σχετίζεται με την έντονη ηφαιστειακή δραστηριότητα που έλαβε χώρα στη Λέσβο κατά το τέλος του Ολιγοκαίνου μέχρι το μέσο Μειόκαινο, περίπου πριν 20 εκατομμύρια χρόνια. Η δραστηριότητα αυτή δημιούργησε, εκτός από λάβα, πυροκλαστικά υλικά και ηφαιστειακή σποδό (στάχτη), με συνέπεια την κάλυψη της χλωρίδας στην περιοχή, και μάλιστα σε ιδιαίτερα σύντομο χρονικό διάστημα. Σήμερα, συναντώνται στην περιοχή εντυπωσιακοί ηφαιστειακοί γεώτοποι, τμήματα κορμών, καρποί και φύλλα δένδρων καθώς και απολιθωμένα οστά ζώων. Οι διεργασίες της φύσης, που ακολούθησαν, οδήγησαν τελικά στην αντικατάσταση της οργανικής φυσικής ουσίας των δένδρων ώστε να διατηρούνται αναλλοίωτα μέχρι σήμερα. Λόγω της μοναδικότητας της περιοχής, τα όρια του Γεωπάρκου του Απολιθωμένου Δάσους επεκτάθηκαν σε ολόκληρο το νησί της Λέσβου το 2012, το οποίο και εντάχθηκε στο Παγκόσμιο Δίκτυο Γεωπάρκο ως “Γεωπάρκο Λέσβου”.

Το Φυσικό Πάρκο Ψηλορείτη (2001)

Το Γεωπάρκο του Ψηλορείτη ιδρύθηκε το 2001 σαν άτυπο Φυσικό Πάρκο από την εταιρία Α.Κ.Ο.Μ.Μ. – Ψηλορείτης Αναπτυξιακή Α.Ε. Ο.Τ.Α. με την επιστημονική υποστήριξη του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κρήτης. Λόγω της πλούσιας γεωποικιλότητας, του πανέμορφου τοπίου και της αναμφισβήτητης ιστορίας και παράδοσής του, το Φυσικό Πάρκο Ψηλορείτη εντάχθηκε, από την ίδρυση του κιόλας στο Δίκτυο των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων και λίγο αργότερα στο Δίκτυο των Παγκόσμιων Γεωπάρκων, επιτυγχάνοντας έτσι την παγκόσμια αναγνώριση του τόπου αυτού. Η περιοχή του Γεωπάρκου καλύπτει όλο τον ορεινό όγκο του Ψηλορείτη, από τις νότιες παρυφές του στη λεκάνη της Μεσαράς και του Αμαρίου δυτικότερα, μέχρι τη βόρεια ακτή με τον Κουκούκωνα (Τάλαια Όρη) που αποτελεί τη φυσική του συνέχεια. Περικλείει όλα τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος του Ψηλορείτη, δηλαδή την πλούσια γεωλογική κληρονομιά του, όπως σπήλαια, μονοπάτια, φαράγγια, το βιοτικό περιβάλλον, όπως πυκνά δάση και σημαντικά είδη χλωρίδας και πανίδας, τον μοναδικό πολιτισμό και την ιστορία των ανθρώπων του. Ένα μεγάλο μέρος του είναι ενταγμένο στο Δίκτυο NATURA 2000, ενώ επιμέρους περιοχές του είναι χαρακτηρισμένες ως διατηρητέα μνημεία της φύσης, ως Καταφύγια Άγριας Ζωής, ή ως Περιοχές Ιδιαίτερης Προστασίας για την Ορνιθοπανίδα. Επίσης, μέσα στα όριά του περιλαμβάνονται σημαντικές ιστορικές και αρχαιολογικές θέσεις, όπως η Μονή Αρκαδίου.

Το Εθνικό Πάρκο Χελμού-Βουραϊκού (2009)

Το Παγκόσμιο Γεωπάρκο UNESCO Χελμού-Βουραϊκού απλώνεται στη Βόρεια Πελοπόννησο σε μια έκταση 647 τ.χλμ. Πρόκειται για μια ορεινή περιοχή η οποία φιλοξενεί 27000 κατοίκους διάσπαρτους σε χωριά και κωμοπόλεις, ανάμεσα σε ψηλά βουνά και βαθιές κοιλάδες ποταμών. Είναι μέλος του Ευρωπαϊκού και Παγκόσμιου Δικτύου Γεωπάρκων ήδη από το 2009 και εντάχθηκε στο πρόγραμμα της UNESCO το 2015, εξαιτίας ενός συνδυασμού ποικιλόμορφων γεωλογικών, φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων που του χαρίζουν τον μοναδικό χαρακτήρα του. Μέχρι σήμερα, έχουν οριστεί 40 διαφορετικοί γεώτοποι και 7 γεωδιαδρομές στα οποία ο επισκέπτης μπορεί να περιηγηθεί μαθαίνοντας για την ξεχωριστή γεωλογία του τόπου, την πλούσια βιοποικιλότητα, την ιδιαίτερη πολιτιστική ιστορία του και την ανθρώπινη δραστηριότητα. Εντός των ορίων του εντοπίζονται σημαντικοί γεώτοποι όπως το φαράγγι του Βουραϊκού ποταμού, το σπήλαιο των Λιμνών, οι πηγές του Αροάνιου, οι ορεινές λίμνες Τσιβλού και Δόξας και πολλά ορεινά μονοπάτια. Στην περιοχή βρίσκονται, επίσης, σπάνιοι οικότοποι και είδη χλωρίδας και πανίδας, τα οποία επιδιώκεται να προστατευτούν και να αναδειχθούν μέσω του Γεωπάρκου.

Η Περιοχή του Εθνικού Δρυμού Βίκου-Αώου (2010)

Εντάχθηκε στο Παγκόσμιο Δίκτυο Γεωπάρκων το 2010. Βρίσκεται στο Νομό Ιωαννίνων ανάμεσα στους ορεινούς όγκους της Τραπεζίτσας, του Σμόλικα, της Τύμφης και του Μιτσικελίου. Η έκταση του Γεωπάρκου φτάνει τα 13000 εκτάρια, από τα οποία τα 3400 (34000 στρέμματα) αποτελούν τον πυρήνα και τα 9600 εκτάρια (96000 στρέμματα) την περιφερειακή ζώνη. Το Γεωπάρκο είναι αλλιώς γνωστό και με την ονομασία “Ο Δρυμός των μεγάλων κορυφών”. Βόρειο όριο του Δρυμού είναι η χαράδρα του Αώου και το νότιο όριο το φαράγγι του Βίκου. Μέσα στον Δρυμό βρίσκονται 4 οικισμοί. Είναι τα χωριά Μικρό και Μεγάλο Πάπιγκο, το Μονοδέντρι και ο Βίκος, όπου βρίσκεται και το ομώνυμο φαράγγι. Η περιοχή έχει, επίσης, ενταχθεί στο δίκτυο NATURA 2000 και διακρίνεται για τις έντονες εναλλαγές στο φυσικό τοπίο. Περιλαμβάνει, επιπλέον, τον ποταμό Βοϊδομάτη και σημαντικά είδη οικοσυστήματος.

Το Φυσικό Πάρκο Σητείας (2015)

Το Γεωπάρκο της Σητείας βρίσκεται στο πιο ανατολικό τμήμα της Κρήτης και εντάχθηκε στο Δίκτυο των Παγκόσμιων Γεωπάρκων της UNESCO το 2015.

Περιλαμβάνει μια πολύ μεγάλη έκταση, συνολικού εμβαδού 516.7 τετραγωνικών χιλιομέτρων), η οποία καλύπτει σχεδόν το σύνολο του σημερινού Δήμου Σητείας. Είναι κατά βάση μία ημι-ορεινή περιοχή με τα όρη της Ζάκρου και της Θρυπτής να δεσπόζουν στο ανάγλυφο, πλαισιωμένα από τις δαντελωτές ακτογραμμές, που χαρακτηρίζουν το σύνολο της παράκτιας ζώνης. Το Γεωπάρκο χαρακτηρίζεται από μία ευρεία ποικιλία στοιχείων του αβιοτικού και βιοτικού περιβάλλοντος και αποτελεί έναν μοναδικό γεωτουριστικό προορισμό. Περιλαμβάνει περισσότερους από 100 γεώτοπους με σπήλαια, φαράγγια, σπάνια πετρώματα και απολιθώματα, αλλά και ποικιλία οικοτόπων και οικοσυστημάτων, μερικά από τα οποία, όπως το Φοινικόδασος του Βάι, είναι μοναδικά για την περιοχή της Μεσογείου.

Το Γεωπάρκο Γρεβενών Κοζάνης (2021)

Το Γεωπάρκο Γρεβενών-Κοζάνης “Τηθύς” αποτελεί το 6^ο στην Ελλάδα, καθώς στις 22 Απριλίου 2021 ανακοινώθηκε η ένταξή του στο Παγκόσμιο Δίκτυο Γεωπάρκων της UNESCO. Συντονιστικός Φορέας του Γεωπάρκου είναι η Α.Ν.Κ.Ο. Δυτικής Μακεδονίας Α.Ε. – Αναπτυξιακός Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η έκταση του ισούται με 2486 τετραγωνικά χιλιόμετρα εντός των διοικητικών ορίων 5 Δήμων της Δυτικής Μακεδονίας (Γρεβενών, Δεσκάτης, Βοίου, Κοζάνης και Σερβίων). Φιλοξενεί ιδιαίτερη γεωποικιλότητα και εντός των ορίων του βρίσκονται προς το παρόν 119 Γεώτοποι και 8 θεματικές Γεωδιαδρομές. Μερικοί από τους πιο γνωστούς Γεώτοπους που περιλαμβάνει είναι το Φαράγγι της Πορτίτσας, η Βασιλίτσα, η Βάλια Κάλντα, η Βουνάσα, τα Μπουχάρια και ο χώρος ανασκαφής των προϊστορικών ελεφάντων. Η γεωλογία του περιλαμβάνει βραχώδεις σχηματισμούς που χρονολογούνται από περίπου ένα δισεκατομμύριο χρόνια μέχρι σήμερα, τεκμηριώνοντας αρκετά τεκτονικά γεγονότα, συμπεριλαμβανομένης της γέννησης του Ωκεανού της Τυθήος και της ανάδειξης της Ευρώπης ως ξεχωριστής ηπειρωτικής μάζας. Επιπλέον, εντός του Γεωπάρκου ρέει ο Αλιάκμονας, ο οποίος είναι ο μεγαλύτερος ποταμός της Ελλάδας.

Το Γεωπάρκο Κεφαλονιάς-Ιθάκης (2022)

Το Γεωπάρκο Κεφαλονιάς-Ιθάκης αποτελεί από το 7^ο στην Ελλάδα, καθώς αποτελεί από τις 13 Απριλίου 2022 και επίσημα μέλος του Παγκόσμιου Δικτύου Γεωπάρκων της UNESCO. Βρίσκεται στα Επτάνησα και περιλαμβάνει τα νησιά Κεφαλονιά, Ιθάκη, Άτοκος και Αρκούδι. Περιλαμβάνει το χερσαίο και σημαντικό θαλάσσιο τμήμα των δύο νησιών, καταλαμβάνοντας συνολική έκταση περίπου 3006 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Διαθέτει μοναδικό πλούτο γεωλογικών μνημείων και γεωμορφών, τα οποία βρίσκονται διάσπαρτα σε όλη την έκτασή του. Περιλαμβάνει καρστικές μορφές όπως σπήλαια, εντυπωσιακές μορφές ανάγλυφου, παλαιοντολογικές θέσεις, παράκτιες γεωμορφές, γεωτεκτονικές μορφές όπως ρήγματα καθώς και υδροβιότοπους που όλα μαζί συνθέτουν τη γεωλογική ιστορία της Κεφαλονιάς και της Ιθάκης τα τελευταία 250 εκατομμύρια χρόνια. Τα δύο νησιά αποτελούν ένα ενεργό γεωλογικό εργαστήριο κυρίως λόγω της γεωτεκτονικής τους θέσης που βρίσκεται στην πιο ενεργή τεκτονικά περιοχή της Ευρώπης.

Χάρτης Ελληνικών Γεωπάρκων 2021-2022

Ορισμοί

- Γεώτοποι : Είναι τα γεωλογικά μνημεία ενός τόπου, δηλαδή γεωλογικά στοιχεία, όπως σπήλαια, εμφανίσεις ρηγμάτων, σπάνιες γεωμορφές, αξιόλογα κοιτάσματα, πετρώματα, ορυκτά, ορυχεία, λατομεία, παλαιοντολογικά κατάλοιπα, υδροφορείς, ποταμοί, λίμνες και φαράγγια, τα οποία έχουν εξαιρετική αξία από άποψη αισθητική ή επιστημονική και χρήζουν μελέτης, προβολής και προστασίας. Επιπλέον, ο όρος Γεώτοπος ορίστηκε νομικά (ν.3937/Φ.Ε.Κ 60, τ. Α / 31-3-11 αρ2 εδάφιο 2) ως οι γεωλογικές-γεωμορφολογικές δομές που συνιστούν φυσικούς σχηματισμούς και αντιπροσωπεύουν σημαντικές στιγμές της γεωλογικής ιστορίας της Γης. Είναι δε σημαντικοί μάρτυρες της μακράς εξέλιξής της ή δείχνουν σύγχρονες φυσικές, γεωλογικές διεργασίες που συνεχίζουν να εξελίσσονται στην επιφάνεια της Γης.

- Γεωλογική Κληρονομιά : Η Γεωλογική Κληρονομιά είναι το σύνολο των γεωλογικών θέσεων (γεωτόπων και γεωλογικών φυσικών μνημείων) που αξίζει να διατηρηθούν για επιστημονικούς, διδακτικούς, ιστορικούς, πολιτισμικούς και αισθητικούς λόγους (UNESCO, 1999). Το γεωγραφικό επίπεδο αναφοράς της γεωλογικής κληρονομιάς είναι συνήθως τα σύνορα μιας χώρας, δηλαδή είναι εθνικό.
- Γεωπεριβάλλον : Γεωλογικό περιβάλλον ή Γεωπεριβάλλον καλούμε το φυσικό σύνολο με δυναμικά ιδιοσυστατικά στοιχεία το έδαφος, το υπέδαφος και το καθεστώς των νερών (επιφανειακά και υπόγεια), όπως αυτό διαμορφώνεται από τη δράση των φυσικών φαινομένων και λειτουργεί ως περιβάλλον σύστημα πολλαπλών συνιστωσών για ανθρώπινες κοινωνικοοικονομικές δραστηριότητες.

- Γεωποικιλότητα : Αναφέρεται στην ποικιλία των γεωμορφολογικών, γεωλογικών και εδαφικών χαρακτηριστικών που συναντώνται στην γεώσφαιρα. Αναφέρεται, επίσης, στην ποικιλία συστημάτων, γεωλογικών φαινομένων και ενεργών διεργασιών που έχουν ως αποτέλεσμα την δημιουργία των τοπίων, των γεωμορφών, των πετρωμάτων, των ορυκτών, των απολιθωμάτων, καθώς και των εδαφικών και άλλων ιζηματογενών αποθέσεων.
- Γεωδιατήρηση : Αναφέρεται στο σύνολο των ενεργειών που αποσκοπούν στη διαχείριση, προστασία και διατήρηση της γεωποικιλότητας λόγω των αξιών που εμπεριέχει.
- Γεωτουρισμός : Ορίζεται ως ο τουρισμός που διατηρεί ή βελτιώνει τον ξεχωριστό γεωγραφικό χαρακτήρα ενός μέρους, δηλαδή το περιβάλλον, την κληρονομιά, την αισθητική, τον πολιτισμό και την ευημερία των κατοίκων του. Αναπτύσσεται σε όλο τον κόσμο μέσω της ανάπτυξης των γεωπάρκων, καθώς επίσης και ανεξάρτητα σε πολλές φυσικές και αστικές περιοχές, όπου ο τουρισμός επικεντρώνεται στο γεωλογικό περιβάλλον.

- Βιοποικιλότητα : Ονομάζεται η ποικιλία των οικοσυστημάτων, των ειδών και των γονιδίων που υπάρχουν στον κόσμο ή σε έναν συγκεκριμένο οικότοπο. Έχει ζωτική σημασία για την ευημερία του ανθρώπου.
- Πολιτιστική κληρονομιά : Είναι η κληρονομιά των φυσικών αντικειμένων και άυλων χαρακτηριστικών μίας ομάδας ή κοινωνίας που κληρονομείται από τις προηγούμενες γενιές. Περιλαμβάνει την απτή κουλτούρα (κτίρια, μνημεία, τοπία, βιβλία κ.α.), την άυλη κληρονομιά (λαογραφία, παράδοση, γλώσσα και γνώση) και τη φυσική κληρονομιά (σημαντικά πολιτιστικά τοπία και βιοποικιλότητα).
- Βιωσιμότητα (ή αειφορία) : Είναι ένα πρότυπο παραγωγής το οποίο στοχεύει στο καλύτερο οικονομικό αποτέλεσμα τόσο για τον άνθρωπο όσο και για το φυσικό περιβάλλον, τόσο στο παρόν όσο και στο αόριστο μέλλον.
- Αειφόρος ανάπτυξη ή βιώσιμη ανάπτυξη : Αναφέρεται στην οικονομική ανάπτυξη που σχεδιάζεται και υλοποιείται λαμβάνοντας υπόψη την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιωσιμότητα. Γνώμονας της αειφορίας είναι η μέγιστη δυνατή απολαβή αγαθών από το περιβάλλον, χωρίς να διακόπτεται όμως η φυσική παραγωγή αυτών των προϊόντων σε ικανοποιητική ποσότητα και στο μέλλον.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Φορέας Διαχείρισης

Περιοχή Ευθύνης

Η περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Χελμού-Βουραϊκού περιλαμβάνει 12 Προστατευόμενες Περιοχές του Δικτύου "Natura 2000" και εκτείνεται στους νομούς Ηλείας, Αχαΐας και Κορινθίας περιλαμβάνοντας τον Χελμό, την Κυλλήνη, τον Ερύμανθο, το Παναχαϊκό, τον Μπάρμπα και τον Κλωκό που αποτελούν τους σημαντικότερους ορεινούς όγκους της Βόρειας Πελοποννήσου. Φαράγγια, Σπήλαια, Χαράδρες, Πηγές, Λίμνες, Ποταμοί και Χείμαρροι είναι χαρακτηριστικά του φυσικού τοπίου της περιοχής και έχουν ως αποτέλεσμα τη διαμόρφωση πολλών διαφορετικών ενδιαιτημάτων, φιλοξενώντας έναν ανεκτίμητο χλωριδικό και πανιδικό πλούτο, καθώς περιλαμβάνει σημαντικό αριθμό τοπικών ενδημικών, ελληνικών ενδημικών, σπάνιων και απειλούμενων φυτών και ζώων. Η περιοχή, αποτελεί ένα εκ των 6 Παγκόσμιων Γεωπάρκων της UNESCO που βρίσκονται στη χώρα μας και περιέχει ένα μωσαϊκό γεωλογικών χαρακτηριστικών παγκόσμιας σημασίας. Το «Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού» φιλοξενεί μοναδικά τοπία, τα οποία συνδυάζει με σημεία πολιτιστικής κληρονομιάς και άρτιες επιστημονικές, εκπαιδευτικές και τουριστικές υποδομές λειτουργώντας ως μοχλός για τη Βιώσιμη Τοπική Ανάπτυξη.

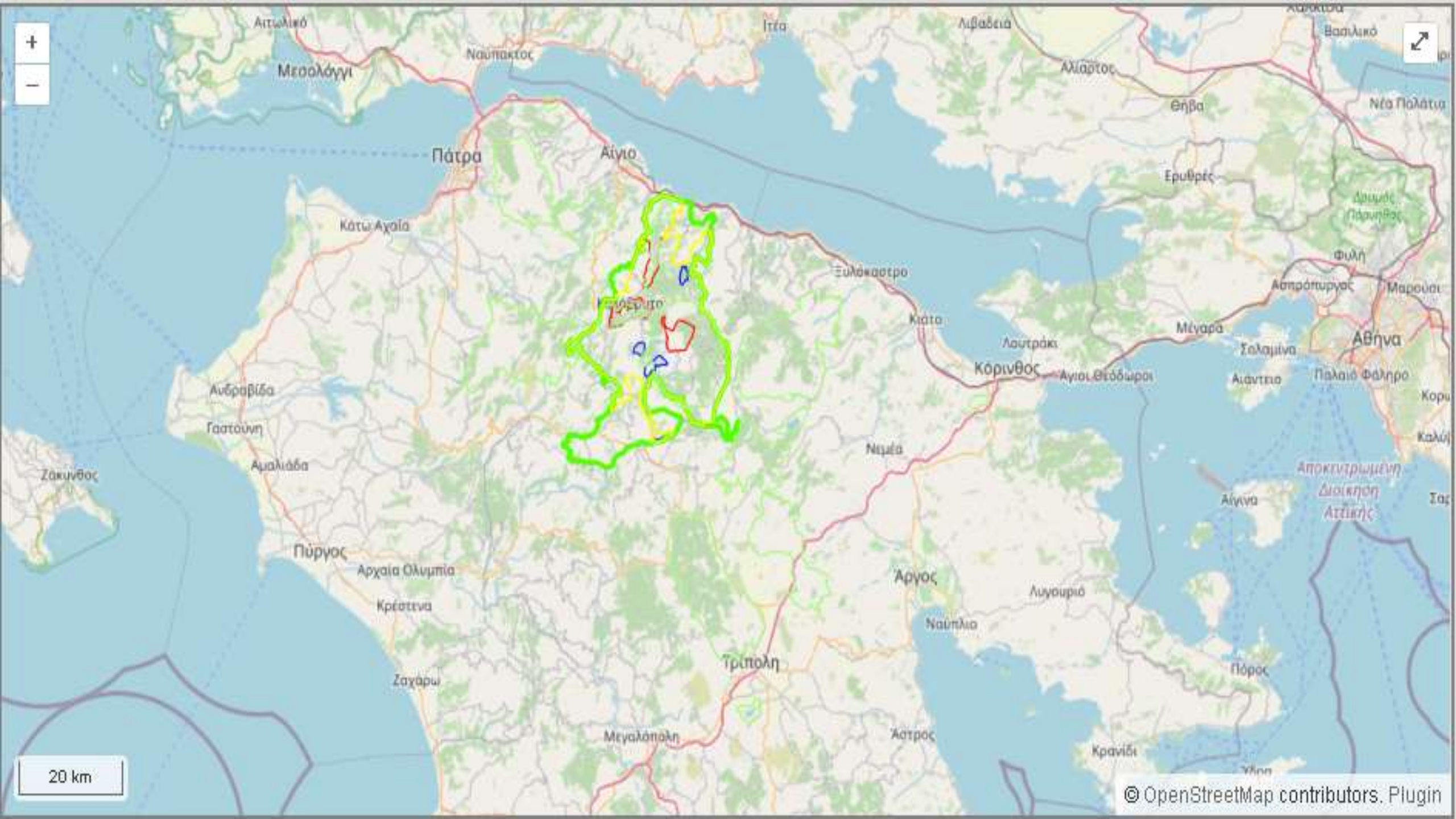
Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Φορέας Διαχείρισης

Περιοχή Ευθύνης

Σύμφωνα με το Ν. 4519/2018 (ΦΕΚ Α' 25-20.02.2018), η Προστατευόμενη Περιοχή που αποτελεί τη νέα περιοχή αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Χελμού-Βουραϊκού, περιλαμβάνει τις εξής περιοχές :

1. ΌΡΟΣ ΧΕΛΜΪΟΣ ΚΑΙ ΎΔΑΤΑ ΣΤΥΓΪΟΣ (SCI GR23200020)
2. ΦΑΡΆΓΓΙ ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ (SCI GR23200003)
3. ΑΙΣΘΗΤΙΚΌ ΔΆΣΟΣ ΚΑΛΑΒΡΫΤΩΝ (SCI GR23200004)
4. ΌΡΗ ΜΠΆΡΜΠΑΣ ΚΑΙ ΚΛΩΚΌΣ, ΦΑΡΑΓΓΙ ΣΕΛΙΝΌΥΝΤΑ (SCI GR23200005)
5. ΌΡΟΣ ΠΑΝΑΧΑΪΚΌ-ΣΎΡΑΓΓΕΣ ΠΑΝΑΓΟΠΌΥΛΑΣ (SCI GR23200007)
6. ΌΡΟΣ ΕΡΎΜΑΝΘΟΣ (SCI GR23200008)
7. ΣΠΉΛΛΑΙΟ ΚΑΣΤΡΪΩΝ (SCI GR23200009)
8. ΚΟΡΥΦΈΣ ΌΡΟΥΣ ΚΥΛΛΉΝΗ (ΖΗΡΕΙΑ) ΚΑΙ ΧΑΡΆΔΡΑ ΦΛΑΜΠΟΥΡΤΪΣΑ (SCI GR25300001)
9. ΌΡΗ ΜΠΆΡΜΠΑΣ ΚΑΙ ΚΛΩΚΌΣ, ΦΑΡΆΓΓΙ ΣΕΛΙΝΌΥΝΤΑ (SPA GR23200010)
10. ΌΡΟΣ ΕΡΎΜΑΝΘΟΣ (SPA GR23200012)
11. ΌΡΟΣ ΧΕΛΜΪΟΣ (ΑΡΌΑΝΙΑ)-ΦΑΡΆΓΓΙ ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΉ ΚΑΛΑΒΡΫΤΩΝ (SPA 23200013)
12. ΌΡΟΣ ΖΗΡΕΙΑ (ΚΥΛΛΉΝΗ) (SPA GR25300006)

20 km

Ζώνες Εθνικού Πάρκου Χελμού-Βουραϊκού

Περιοχές Προστασίας της Φύσης

Ζώνη Α1: Περιοχή προστασίας της φύσης Υψηλές Κορυφές του όρους Χελμός

Ζώνη Α2: Περιοχή Προστασίας της Φύσης Δάσους Ανεξαρτησίας Καλαβρύτων

Ζώνη Α3: Περιοχή Προστασίας της Φύσης Φαραγγιού Βουραϊκού ποταμού

Περιοχές Ειδικών Ρυθμίσεων

Ζώνη Β1: Περιοχή Προστασίας του Σπηλαίου Καστριών

Ζώνη Β2: Περιοχή Προστασίας των Πηγών Αροανίου

Ζώνη Β3: Περιοχή Προστασίας της Λίμνης Τσιβλού

Ζώνη Β4: Περιοχή Προστασίας των Πηγών Λάδωνα

Ζώνη Γ: Περιοχή Περιβαλλοντικού Ελέγχου

Περιοχές Δικτύου NATURA 2000

Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ)

GR 2320002 «ΌΡΟΣ ΧΕΛΜΟΣ & ΥΔΑΤΑ ΣΤΥΓΟΣ»

GR 2320003 «ΦΑΡΑΓΓΙ ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ»

GR2320004 «ΑΙΣΘΗΤΙΚΟ ΔΑΣΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ»

GR 2320005 «ΟΡΗ ΜΠΑΡΜΠΑΣ ΚΑΙ ΚΛΩΚΟΣ, ΦΑΡΑΓΓΙ ΣΕΛΙΝΟΥΝΤΑ»

GR 2320007 «ΌΡΟΣ ΠΑΝΑΧΑΪΚΟ – ΣΥΡΑΓΓΕΣ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΑΣ»

GR 2320008 «ΌΡΟΣ ΕΡΥΜΑΝΘΟΣ»

GR 2320009 «ΣΠΗΛΑΙΟ ΚΑΣΤΡΙΩΝ»

GR2520001 «ΌΡΟΣ ΜΑΙΝΑΛΟ»

GR2520002 «ΛΙΜΝΗ ΤΑΚΑ»

GR2530003 «ΌΡΟΣ ΟΛΙΓΥΡΤΟΣ»

GR2530004 «ΑΚΡΟΚΟΡΙΝΘΟΣ»

GR2530002 «ΛΙΜΝΗ ΣΤΥΜΦΑΛΙΑ»

GR 2530001 «ΚΟΡΥΦΕΣ ΎΡΟΥΣΚΥΛΛΗΝΗ (ΖΗΡΕΙΑ) ΚΑΙ ΧΑΡΑΔΡΑ ΦΛΑΜΠΟΥΡΙΤΣΑ»

Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)

GR 2320010 «ΟΡΗ ΜΠΑΡΜΠΑΣ ΚΑΙ ΚΛΩΚΟΣ, ΦΑΡΑΓΓΙ ΣΕΛΙΝΟΥΝΤΑ»

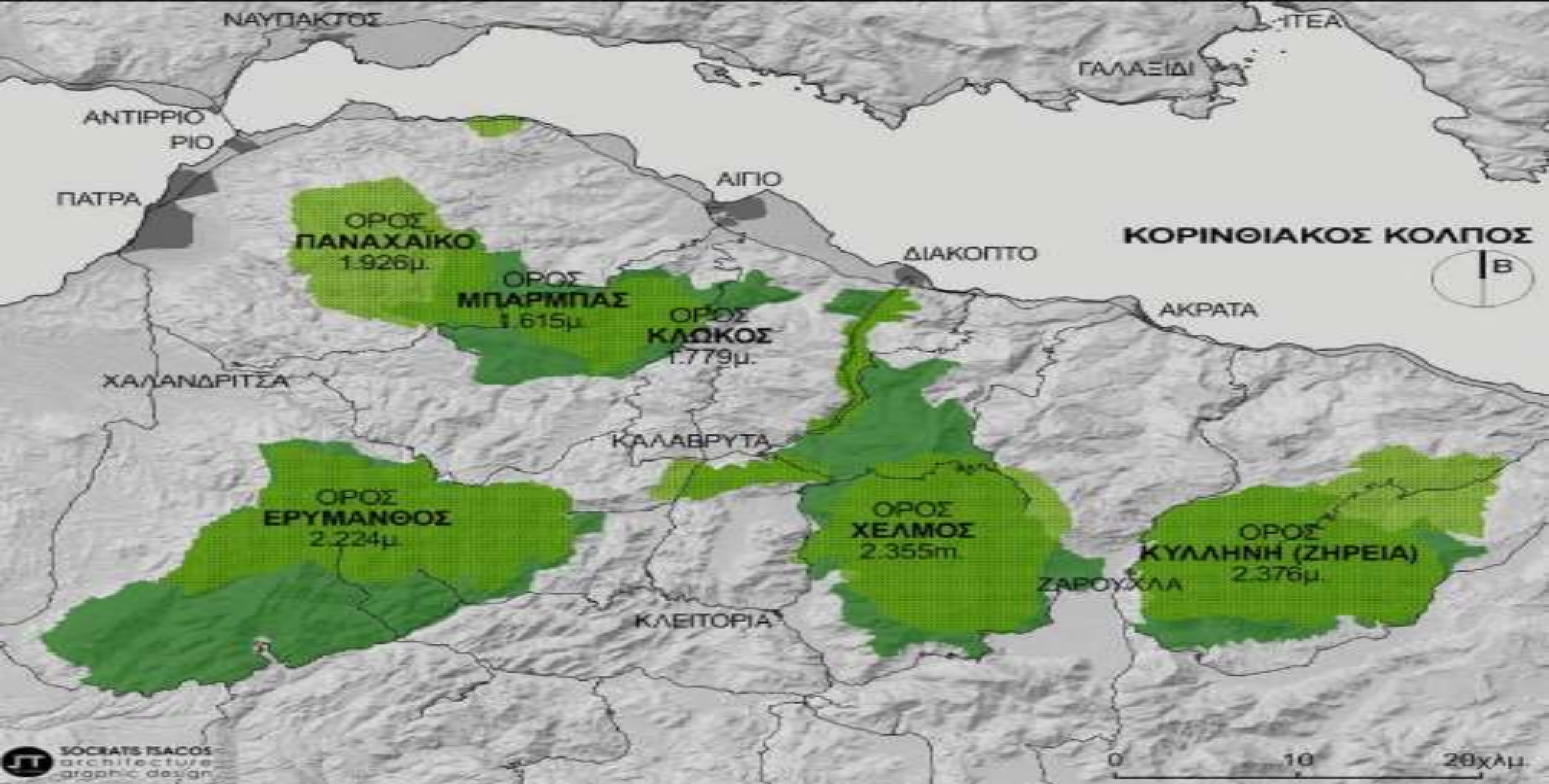
GR2320012 «ΌΡΟΣ ΕΡΥΜΑΝΘΟΣ»

GR 2320013 «ΌΡΟΣ ΧΕΛΜΟΣ (ΑΡΟΑΝΙΑ) – ΦΑΡΑΓΓΙ ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ»

GR2530006 «ΌΡΟΣ ΖΗΡΕΙΑ (ΚΥΛΛΗΝΗ)»

GR2510004 «ΟΡΗ ΑΡΤΕΜΙΣΙΟ ΚΑΙ ΛΥΡΚΕΙΟ»

Παγκόσμιο Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού UNESCO

Χάρτης του Γεωπάρκου Χελμού-Βουραϊκού

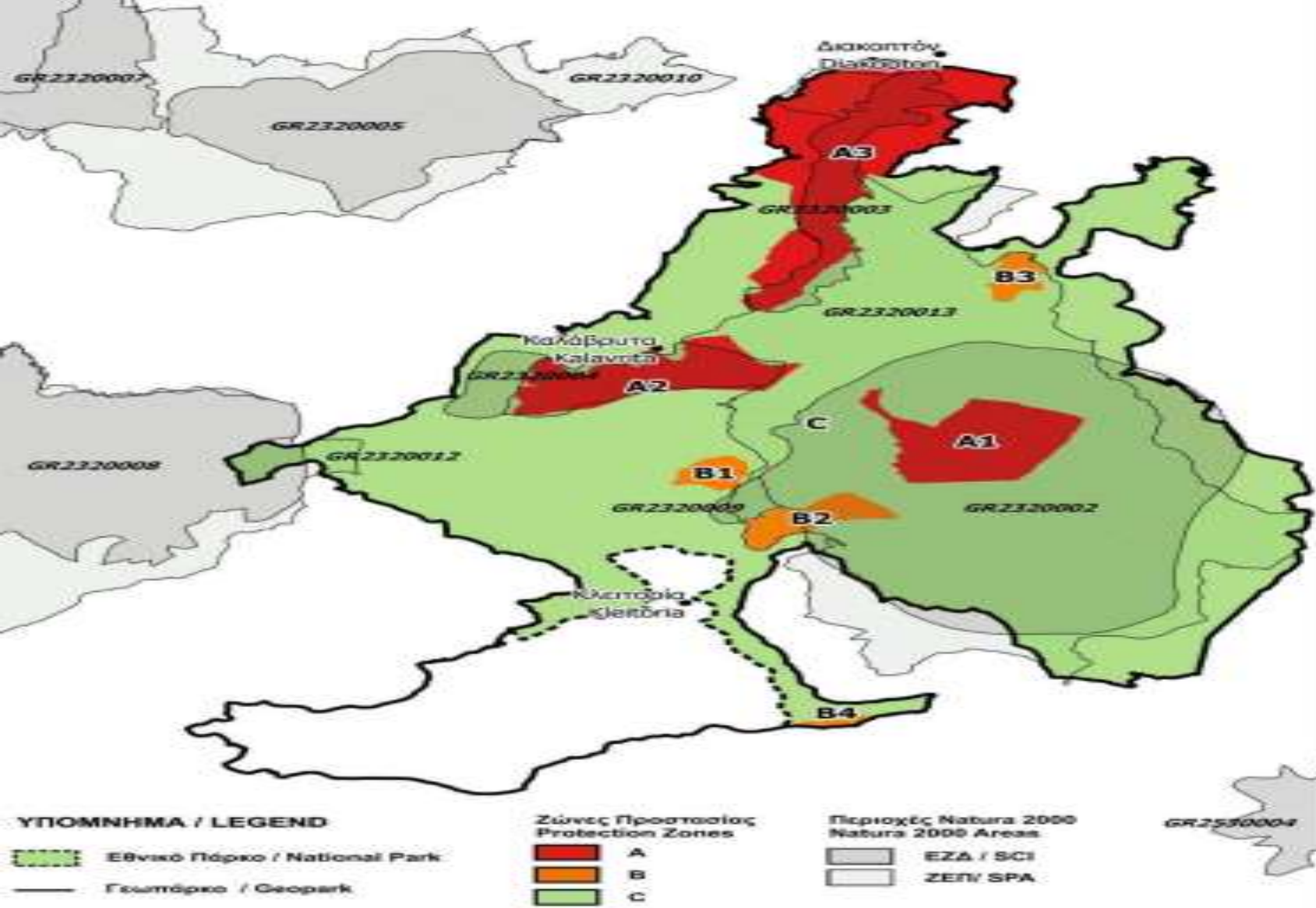
Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Φορέας Διαχείρισης

Περιοχή Ευθύνης

Επίσης, στην Προστατευόμενη Περιοχή σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 40390/01-10-2009 (ΦΕΚ Δ' 446/02-10-2009), με την οποία χαρακτηρίζεται ως «Εθνικό Πάρκο Χελμού-Βουραϊκού» η χερσαία περιοχή του ορεινού όγκου Χελμού – φαράγγι του Βουραϊκού ποταμού ορίζονται οι παρακάτω ζώνες προστασίας :

- i. Ζώνη Α1: Περιοχή προστασίας της φύσης Υψηλές Κορυφές του όρους Χελμός
- ii. Ζώνη Α2: Περιοχή Προστασίας της Φύσης Δάσους Ανεξαρτησίας Καλαβρύτων
- iii. Ζώνη Α3: Περιοχή Προστασίας της Φύσης Φαραγγιού Βουραϊκού ποταμού
- iv. Ζώνη Β1: Περιοχή Προστασίας του Σπηλαίου Καστριών
- v. Ζώνη Β2: Περιοχή Προστασίας των Πηγών Αροανίου,
- vi. Ζώνη Β3: Περιοχή Προστασίας της Λίμνης Τσιβλού
- vii. Ζώνη Β4: Περιοχή Προστασίας των Πηγών Λάδωνα
- viii. Ζώνη Γ: Περιοχή Περιβαλλοντικού Ελέγχου περιλαμβάνει την υπόλοιπη περιοχή που καταλαμβάνει το Εθνικό Πάρκο Χελμού – Βουραϊκού, εκτός από τις Ζώνες Α1, Α2 και Α3, (Περιοχές Προστασίας της Φύσης) καθώς και τις Ζώνες Β1, Β2, Β3 και Β4, (Περιοχές Ειδικών Ρυθμίσεων) όπως αυτές περιγράφονται παραπάνω

Χάρτης Γεωπάρκου Χελμού-Βουραϊκού

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Φορέα Διαχείρισης

Θεσμικό Πλαίσιο

Ο Φορέας Διαχείρισης Χελμού-Βουραϊκού ιδρύθηκε μαζί με άλλους 24 Φορείς με τον Ν. 3044/2002 (ΦΕΚ 197/27-8-2002), βάσει του οποίου ιδρύθηκαν 25 Προστατευόμενες Περιοχές με Φορέα Διαχείρισης. Ιδρύθηκε το 2002, στελεχώθηκε με προσωπικό το 2007 και είναι αρμόδιος για την διατήρηση, την προστασία και τη διαχείριση της Προστατευόμενης Περιοχής που ορίστηκε σύμφωνα με το Ν. 4519/2018 (ΦΕΚ Α' 25-20.02.2018).

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΪΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΪΡΙΣΗΣ ΧΕΛΜΟΥ-ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΚΥΑ /ΠΔ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ	ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΦΔ	ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΔΣ ΤΟΥ ΦΔ
Εθνικό Πάρκο Χελμού – Βουραϊκού	ΚΥΑ 40390/1.10.09 ΦΕΚ 446/Δ/2-10-09 Τροποποίηση: Ν. 4519/2018 (ΦΕΚ Α 25 - 20.02.2018)	(ΦΕΚ 2824/Β'/5-7-2019) ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/60413/1578/2/7/2019 Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος & Ενέργειας «Έγκριση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου και του Εσωτερικού Κανονισμού Διοίκησης και Λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης Χελμού-Βουραϊκού»	ΚΥΑ 125207/393/ΦΕΚ 140 Β' 11.2.03 Τροποποίηση: ΚΥΑ 126866/3017/ ΦΕΚ 1072 Β' /1.8.03	ΥΑ 27651/4197/ΦΕΚ 1538 Β'/17.10.03 ΥΑ 44748/ΦΕΚ 76/15.11.06 Τροποποίηση: ΥΑ 1925/11.12.07/ ΦΕΚ 542 ΥΟΔΔ /18.12.07

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Φορέας Διαχείρισης

Σκοπός-Αρμοδιότητες

Ο Φορέας Διαχείρισης Χελμού-Βουραϊκού είναι αρμόδιος για την διατήρηση, την προστασία και την διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής Χελμού-Βουραϊκού.

Οι αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης σύμφωνα με το Ν. 2742/1999, άρθρο 15, όπως συμπληρώθηκαν με το Ν. 4519/2018, άρθρο 4, είναι :

α) η παροχή στοιχείων και αιτιολογημένης γνωμοδότησης κατά τη διαδικασία κατάρτισης των σχεδίων διαχείρισης και στη συνέχεια η εφαρμογή, παρακολούθηση, αξιολόγηση και επικαιροποίηση των σχεδίων διαχείρισης για την αειφορική διαχείριση και προστασία του φυσικού κεφαλαίου του δικτύου Natura 2000, σύμφωνα με τις κοινές υπουργικές αποφάσεις 3318/3028/11.12.1998 (Β'1289), 14849/853/Ε103/4.4.2008 (Β' 645), 37338/1807 /Ε103/1.9.2010 (Β'1495) και 8353/276/Ε103/17.2.2012 (Β'415), που ενσωμάτωσαν αντίστοιχα τις Οδηγίες 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους και 2009/147/ΕΚ για τα άγρια πτηνά,

β) η κατάρτιση ετήσιας έκθεσης για την προστατευόμενη περιοχή, με προτεραιότητα στην κατάσταση διατήρησης των προστατευόμενων αντικειμένων και στα αποτελέσματα από την εφαρμογή των δράσεων που προβλέπονται στα σχέδια διαχείρισης,

γ) η σύνταξη ανά τριετία έκθεσης αξιολόγησης των ρυθμίσεων της προστατευόμενης περιοχής, το περιεχόμενο της οποίας καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας,

δ) η ανεύρεση, διασφάλιση και αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων για την προώθηση νέων τοπικών αναπτυξιακών προτύπων και δράσεων,

ε) η αποτελεσματική, χρηστή και με κανόνες διαφάνειας διάθεση και διαχείριση των πηγών εσόδων των ΦΔΠΠ για τη βελτίωση του βαθμού διατήρησης των προστατευόμενων αντικειμένων, την ολοκληρωμένη διαχείριση των περιοχών ευθύνης τους και την ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης,

στ) η κατάρτιση μελετών και η διεξαγωγή ερευνών, καθώς και η εκτέλεση τεχνικών ή άλλων έργων που περιλαμβάνονται στα οικεία σχέδια διαχείρισης και είναι απαραίτητα για την προστασία, διατήρηση, αποκατάσταση και ανάδειξη των προστατευόμενων αντικειμένων που εμπίπτουν στην περιοχή ευθύνης τους

ζ) η μέριμνα για τη συλλογή, ταξινόμηση και επεξεργασία δεδομένων και περιβαλλοντικών στοιχείων, περιλαμβανομένων και στοιχείων της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς για τις περιοχές ευθύνης τους, τα οποία διαβιβάζονται υποχρεωτικά στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και αποτελούν πηγή ανατροφοδότησης για την επικαιροποίηση των σχεδίων διαχείρισης της παραγράφου 1,

η) η παροχή αιτιολογημένων γνωμοδοτήσεων κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και των δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στις προστατευόμενες περιοχές ευθύνης τους ή των έργων και δραστηριοτήτων οι επιπτώσεις των οποίων επηρεάζουν, άμεσα ή έμμεσα, το προστατευόμενο αντικείμενο.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεωλογία

Εντός του Εθνικού Πάρκου συναντάμε πετρώματα και των δύο ενοτήτων, δηλαδή της ενότητας Ωλονού – Πίνδου και της ενότητας Γαβρόβου – Τριπόλεως. Η ενότητα Γαβρόβου-Τριπόλεως αναπτύσσεται κυρίως με την μορφή τεκτονικού παραθύρου και αποτελείται από φλύσχη με ακανόνιστες εναλλαγές στρώσεων ψαμμιτών και πράσινων ιλυόλιθων (Ηώκαινο), στρώματα μετάβασης προς το φλύσχη με βιοκλαστικούς ασβεστόλιθους και κροκαλοπαγή. Ακολουθούν άσπροι δολομίτες και παχυστρωματώδεις ασβεστόλιθοι (Κρητιδικό). Σαν υπόβαθρο της ζώνης, αναφέρονται τα μεταμορφωμένα πετρώματα της ενότητας Φυλλιτών – Χαλαζιτών. Η ενότητα Ωλονού – Πίνδου περιλαμβάνει φλύσχη με ψαμμίτες, ψαμμιτικούς ιλυόλιθους (Ηώκαινο), λεπτοστρωματώδεις πλακώδεις ασβεστόλιθους (Μαιστρίχτιο) και ραδιολαρίτες (Ιουρασικό).

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεωλογία

Ορεινός Όγκος Παναχαϊκού

Ανήκει στη γεωτεκτονική ενότητα Ωλονού – Πίνδου και αποτελείται κυρίως από φλύσχη, ψαμμιτικά και σπανιότερα μαργαϊκά στρώματα, λεπτοπλακώδεις πελαγικούς ασβεστόλιθους, ραδιολαρίτες κίτρινου, κόκκινου και πράσινου χρώματος με συχνές παρεμβολές πυριτικών και γεωδών αργίλων (Μαιστρίχτιο-Παλαιόκαινο). Οι βόρειες και νοτιοανατολικές πλαγιές του Παναχαϊκού όρους στη Β. Πελοπόννησο καλύπτονται από Πλειο – Πλειστοκαινικά λιμναία, θαλάσσια/ λιμνοθαλάσσια και ποτάμια ιζήματα από μάργες, αργίλους, αδρομερείς άμμους, λεπτόκοκκους ψαμμίτες και κροκαλοπαγή.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεωλογία

Ορεινός Όγκος Ερύμανθου

Ο Ερύμανθος γεωτεκτονικά ανήκει στη ενότητα Ωλονού-Πίνδου, ενώ ένα τμήμα στην δυτική πλευρά του ανήκει στην ενότητα Γαβρόβου-Τριπόλεως. Η ζώνη Ωλονού-Πίνδου περιλαμβάνει τον φλύσχη με εναλλαγή πάγκων ψαμμιτών και ψαμμιτικών ιλυόλιθων μεγάλου πάχους (Ηώκαινο), στρώματα μεταβάσεως πλακωδών ασβεστόλιθων, ασβεστομαργαϊκών υλικών, ψαμμιτών και λατυποπαγών ασβεστόλιθων (Μαιστρίχτιο-Παλαιόκαινο), πλακώδεις ασβεστόλιθους (Σενώνιο), ιλιόλυθους ερυθρούς και «πρώτος φλύσχης» (Κρητιδικό), ιλυόλιθους του Καστελίου και ραδιολαρίτες (Ιουρασικό), ασβεστόλιθους Δρυμού (Ανώτερο Τριαδικό) και την κλαστική σειρά Πριολίθου με ιλυόλιθους και ψαμμίτες (Κάρνιο). Η ζώνη Γαβρόβου-Τριπόλεως περιλαμβάνει τον φλύσχη με ακανόνιστες εναλλαγές λεπτόκοκκων ψαμμιτών και πράσινων ιλυόλιθων και φακούς κροκαλοπαγών με κροκάλες ασβεστόλιθων (Ανώτερο Ηώκαινο-Ολιγόκαινο), στρώματα μεταβάσεως προς τον φλύσχη με βιοκλαστικούς ασβεστόλιθους (Λουτήσιο-Πριαμπόνιο) και τέλος μία ανεστραμμένη ασβεστολιθική σειρά μέσα στην κοιλάδα του Αλεποχωρίου (Παλαιόκαινο).

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεωλογία

Ορεινός Όγκος Μπάρμπα και Κλωκού

Ο Ορεινός όγκος Μπάρμπα και Κλωκού γεωλογικά ανήκει στη ενότητα Ωλονού-Πίνδου. Συναντούμε πλακώδεις ασβεστόλιθους ανοικτού γκρι, τεφρού και βυσσινέρυθρου χρώματος (Ανώτερου Κρητιδικού) και ραδιολαρίτες με εναλλαγές ερυθρών, πράσινων πηλιτών και κερατολίθων (Ανώτερο Ιουρασικό-Κατώτερο Κρητιδικό). Πλησίον των Ραδιολαριτών έχουμε συχνά εμφάνιση του φλύσχη με εναλλαγές στρωμάτων ψαμμιτών και μαργών (Παλαιόκαινο – Ηώκαινο). Τέλος στον Κλωκό εμφανίζονται και συμπαγή στρώματα κροκαλοπαγών με παρεμβολές στρώσεων πηλών (Πλειόκαινο).

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεωλογία

Ορεινός Όγκος Κυλλήνης

Στον ορεινό όγκο της Κυλλήνης ή Ζήρειας έχουμε εμφανίσεις πετρωμάτων της ενότητας Ωλονού – Πίνδου και της ενότητας Γαβρόβου – Τριπόλεως, καθώς και την μεταμορφωμένη σειρά της Ζαρούχλας (ενότητα Φυλλιτών – Χαλαζιτών) και των εκρηξιγενών πετρωμάτων στο δυτικό και νότιο τμήμα του με απροσδιόριστη ηλικία. Ο σχηματισμός της Γκούρας αποτελείται από εναλλαγές γαλαζόμαυρων ασβεστόλιθων και σκοτεινών ασβεστόλιθων. Τα εκρηξιγενή πετρώματα κυρίως στο νότιο τμήμα είναι πρασινίτες, οι οποίοι εναλλάσσονται με μαύρους σχιστόλιθους. Μεγάλη έκταση προς το κέντρο του ορεινού όγκου καλύπτουν οι πλακώδεις ασβεστόλιθοι της ενότητας Ωλονού Πίνδου ερυθρού ή λευκού χρώματος (Κονιάσιο-Μαιστρίχτιο). Βόρεια και ανατολικά υπάρχουν κροκαλοπαγή (Πλειόκαινο). Αξιοσημείωτη είναι η εμφάνιση ογκόλιθων από 1 χιλ. μέχρι 100 μέτρα που προέρχονται από πετρώματα των δύο ζωνών, καθώς και από τα εκρηξιγενή. Η ενότητα της Τρίπολης χαρακτηρίζεται από την εμφάνιση μαύρων ή τεφρών ασβεστόλιθων (Κενομάνιο) και ασβεστόλιθων – δολομιτών (Α. Τριαδικό-Κ. Κρητιδικό).

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεωλογία

Ορεινός Όγκος Χελμού

Στον ορεινό όγκο του Χελμού, όπως στον Ερύμανθο και την Ζήρεια, συναντάμε πετρώματα και των δύο ενοτήτων, δηλαδή της ενότητας Ωλονού – Πίνδου και της ενότητας Γαβρόβου – Τριπόλεως. Η ενότητα Γαβρόβου-Τριπόλεως αναπτύσσεται κυρίως με την μορφή τεκτονικού παραθύρου και αποτελείται από φλύσχη με ακανόνιστες εναλλαγές στρώσεων ψαμμιτών και πράσινων ιλυόλιθων (Hώκαινο), στρώματα μετάβασης προς το φλύσχη με βιοκλαστικούς ασβεστόλιθους και κροκαλοπαγή. Ακολουθούν άσπροι δολομίτες και παχυστρωματώδεις ασβεστόλιθοι (Κρητιδικό). Σαν υπόβαθρο της ζώνης, αναφέρονται τα μεταμορφωμένα πετρώματα της ενότητας Φυλλιτών – Χαλαζιτών. Η ενότητα Ωλονού – Πίνδου περιλαμβάνει φλύσχη με ψαμμίτες, ψαμμιτικούς ιλυόλιθους (Hώκαινο), λεπτοστρωματώδεις πλακώδεις ασβεστόλιθους (Μαιστρίχτιο) και ραδιολαρίτες (Ιουρασικό).

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεωλογία-Γεωλογική Κληρονομιά

Περιδιαβαίνοντας την έκταση του γεωπάρκου ξετυλίγεται στον επισκέπτη μια μακρόχρονη γεωλογική αλληλουχία δημιουργίας και καταστροφών. Η ιστορία ξεκινά πριν από 485 εκατομμύρια χρόνια όταν η ευρύτερη περιοχή του γεωπάρκου καλυπτόταν από τη θάλασσα όπου και δημιουργήθηκαν τα εκτεταμένα ασβεστολιθικά πετρώματα που συναντώνται. Οι δυνάμεις της φύσης όμως οδήγησαν στη σύγκρουση των λιθοσφαιρικών πλακών της Αφρικής και της Ευρασίας, στη μείωση του χώρου ανάμεσά τους και στην γρήγορη ανύψωση της περιοχής λόγω συμπίεσης. Έτσι δημιουργήθηκαν οι αγέρωχες κορφές-γεώτοποι του όρους Χελμός: η Ψηλή Κορφή, η Ντουρντουβάνα, το Μαδερό! Στα ψηλά βουνά που ορθώθηκαν από αυτήν την διαδικασία κατά τις δύο τελευταίες παγετώδεις περιόδους πριν από 120 και 18 χιλιάδες χρόνια, όταν το κλίμα της Γης ήταν πολύ πιο κρύο σχηματίστηκαν παγετώνες! Σήμερα οι παγετώνες δεν υπάρχουν πια. Άφησαν όμως τα σημάδια τους στο τοπίο. Κάτω από τις χιονισμένες πλαγιές της Νεραϊδόραχης υπάρχει η αινιγματική παγετωνική εποχιακή λιμνούλα Μαυρόλιμνη, ενώ στα πρανή του Χελμού, στον Ξερόκαμπο και τον Σπανόλακκο, παγετωνικής προέλευσης κροκαλοπαγή πετρώματα παραμένουν ως αδιάψευστοι μάρτυρες μιας μακρινής εποχής ντυμένης στα λευκά!

Επιπλέον, το νερό που κυλάει στην επιφάνεια της γης και διαμορφώνει το ανάγλυφό της, διαβρώνει τα εκτεταμένα ασβεστολιθικά πετρώματα του Γεωπάρκου, δημιουργώντας χαρακτηριστικές μεγαλύτερες ή μικρότερες επιφανειακές ή υπόγειες καρστικές γεωμορφές στην περιοχή, όπως δολίνες, πόλγες, βραχόκηπους, καταβόθρες, πηγές και σπήλαια. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν ο μαγευτικός γεώτοπος Σπήλαιο των Λιμνών με τις 13 υπόγειες λίμνες του και τον υπέροχο διάκοσμο που ξυπνάει την φαντασία του επισκέπτη και οι καταβόθρες στις πόλγες των Λουσών και του Φενεού, όπου το νερό «χάνεται» στα βάθη της γης μέσα από μικρά ανοίγματα σε ένα κατά τα άλλα επίπεδο τοπίο.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Τεκτονικοί

Στους τεκτονικούς γεώτοπους αποτυπώνονται οι κινήσεις που πραγματοποιούνται στον φλοιό της γης μέσω ρηγμάτων και άλλων τεκτονικών δομών. Συνδέονται με την δημιουργία σεισμών και άλλων καταστροφικών γεγονότων καθώς και με την διαμόρφωση του γήινου ανάγλυφου.

- **Κεραμιδάκι**

Η περιοχή Κεραμιδάκι εντοπίζεται νότια της πόλης των Καλαβρύτων, στο βόρειο τμήμα του αισθητικού δάσους όπου και συναντάται το μικρό ρέμα Κερασιές. Η θέση της περιοχής μέσα σε μία ρεματιά επιτρέπει με την κατά βάθος διάβρωση να αποκαλυφθούν αρκετά λιθολογικά στοιχεία της περιοχής. Πιο συγκεκριμένα παρατηρούνται ασβεστόλιθοι και αποθέσεις υποθαλάσσιου ριπιδίου (φλύσχης) των ενοτήτων Πίνδου και Τρίπολης σε τεκτονική επαφή (ρήγμα). Ο γεώτοπος αυτός είναι ιδανικός για την κατανόηση της λειτουργίας των ρηγμάτων και παράλληλα αποτελεί ιδιαίτερα δημοφιλές σημείο καθώς βρίσκεται σε μικρή απόσταση από την πόλη των Καλαβρύτων.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Τεκτονικοί

• Αγία Λαύρα

Η πόλη των Καλαβρύτων και η περιοχή γύρω από αυτήν βρίσκεται τοπογραφικά χαμηλότερα από τον περιβάλλοντα χώρο. Το «βύθισμα» αυτό οριοθετείται από ρήγματα (σπασίματα των πετρωμάτων) όπως το σχετικά μικρό αλλά πολύ εμφανές ρήγμα ΔΝΔ-ΑΒΑ διεύθυνσης το οποίο μπορεί κανείς να παρατηρήσει από το Ηρώο των Αγωνιστών κοιτώντας νότια. Ο λόφος στον οποίο βρίσκεται το Ηρώο αποτελείται από ασβεστόλιθους έντονα τεκτονισμένους και πτυχωμένους. Από τον λόφο αυτό ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει την όμορφη θέα στον γεώτοπο του τεκτονικού βυθίσματος των Καλαβρύτων και στην συνέχεια της επίσκεψής του να επισκεφθεί το ιστορικό μοναστήρι της Αγίας Λαύρας.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Τεκτονικοί

- **Τεκτονικό Βύθισμα Καλαβρύτων**

Η πόλη των Καλαβρύτων και η περιοχή γύρω από αυτήν βρίσκεται τοπογραφικά χαμηλότερα από την γύρω περιοχή. Το «βύθισμα» αυτό οριοθετείται από ρήγματα, όπως το ρήγμα των Καλαβρύτων στα νότια. Οι περιοχές στις δύο πλευρές του ρήγματος μετακινήθηκαν για περίπου 800μ η μία σε σχέση με την άλλη δημιουργώντας μία λεκάνη ιζηματογένεσης. Ο χώρος αυτός έχει γεμίσει με ιζήματα ηλικίας νεώτερης από 5 εκ. χρόνια τα οποία δημιουργήθηκαν από ένα μεγάλο ποτάμιο σύστημα την εποχή εκείνη.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Τεκτονικοί

- **Νιάματα**

Στην πρώτη στάση του οδοντωτού σιδηρόδρομου ερχόμενος από Διακοπτό προς την πόλη των Καλαβρύτων, βρίσκονται τα Νιάματα, το σημείο που ξεκινά το επιβλητικό φαράγγι του Βουραϊκού ποταμού. Νότια της στάσης αυτής, υπάρχει μια σημαντική μέγα-δομή, το τεκτονικό παράθυρο των Νιαμάτων. Πρόκειται για ένα «παράθυρο» στο παρελθόν μιας και μέσω ρηγμάτων τα υπερκείμενα στρώματα έχουν μετακινηθεί και αφήνουν το περιθώριο να δούμε τα υποκείμενα που βρίσκονται σε τεκτονικά χαμηλότερα.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Γεωμορφολογικοί

Στους γεωμορφολογικούς γεώτοπους αποτυπώνονται οι διαφορετικοί μορφολογικοί τύποι του φλοιού της γης σε συνάρτηση με τις αιτίες δημιουργίας τους.

• Τέσσερα Έλατα

Στην ελατόφυτη αυτή θέση, παρατηρείται μια ποικιλία διαφορετικών πετρωμάτων. Μέσα σε χαράδρα παρατηρούνται δολομιτικοί ασβεστόλιθοι της γεωτεκτονικής ζώνης Τρίπολης (ηλικίας Μέσου – Ανώτερου Τριαδικού) επωθημένοι (με τεκτονική επαφή) σε σχιστόλιθους και χαλαζίτες της Φυλλιτικής – Χαλαζιτικής σειράς. Εμφανίζονται επίσης τεμάχια βιτουμενιούχων απολιθωματοφόρων ασβεστόλιθων (πετρώματα στα οποία μπορεί να δημιουργηθεί πετρέλαιο). Στο σημείο που ξεκινάει το δημοφιλές μονοπάτι προς τα Ύδατα της Στυγός, εμφανίζονται επίσης παγετώδεις αποθέσεις προερχόμενες από παλιούς παγετώνες από τις κορυφές του Χελμού.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Γεωμορφολογικοί

- **Μπαλκόνι της Στύγας**

Ο γεώτοπος αυτός βρίσκεται βορειοδυτικά από τον γεώτοπο της Στύγας. Αποτελεί άλλο ένα σημείο μέσα στο ορεινό τοπίο το οποίο είναι «χτισμένο» πάνω σε ασβεστόλιθους και δολομίτες της γεωτεκτονικής ζώνης Τρίπολης, οι οποίοι παρουσιάζονται έντονα τεκτονισμένοι (ρήγματα). Πάνω στους ασβεστόλιθους υπάρχουν στοιχεία για το περιβάλλον δημιουργίας τους, οι λεγόμενοι στρωματόλιθοι. Αυτοί μαρτυρούν ένα ιδιαίτερα ρηχό θαλάσσιο περιβάλλον δημιουργίας αυτών των πετρωμάτων. Ουσιαστικά πρόκειται για έναν απότομο ασβεστολιθικό γκρεμό με εύκολη πρόσβαση ο οποίος προσφέρει απεριόριστη θέα προς τον μυθικό γεώτοπο καταρράκτη της Στύγας για τους επισκέπτες χωρίς ορειβατική εμπειρία.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Γεωμορφολογικοί

- **Διαβρωμένα Κροκαλοπαγή**

Ο γεώτοπος αυτός αποτελεί ένα σημείο ιδιαίτερης και εντυπωσιακής γεωμορφολογίας. Κατά την διάρκεια του Κατώτερου-Μέσου Πλειστοκαίνου μεγαλύτερα ή μικρότερα ποτάμια μετέφεραν υλικό στην περιοχή αυτή. Τα πετρώματα που προέκυψαν βρίσκονται πάνω από τα κροκαλοπαγή της Κερπινής και του Μεγάλου Σπηλαίου καθώς δημιουργήθηκαν αργότερα. Βρίσκονται σήμερα εκτεθειμένα σε μεγάλα υψόμετρα όπου το μικροκλίμα περιλαμβάνει δυνατούς ανέμους οι οποίοι τα σμιλεύουν δημιουργώντας επιβλητικά γλυπτά της φύσης.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Γεωμορφολογικοί

- **Μαδερό**

Το Μαδερό είναι ακόμα μια δημοφιλής κορυφή του όρους Χελμός με υψόμετρο 2.143 μ. Απαντώνται ασβεστόλιθοι της γεωτεκτονικής ζώνης Πίνδου και οι σχετιζόμενες αποθέσεις υποθαλάσσιου ριπιδίου (φλύσχης) τα οποία βρίσκονται τοποθετημένα με τεκτονική επαφή (επώθηση) πάνω σε πετρώματα της γεωτεκτονικής ζώνης Τρίπολης. Από την κορυφή Μαδερό ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει την υπέροχη θέα στην λίμνη Δόξα. Η ύπαρξη μονοπατιού κάνει αυτόν γεώτοπο ιδανικό για πεζοπορία.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Γεωμορφολογικοί

- **Χελωνοσπηλιά**

Ο γεώτοπος αυτός βρίσκεται κοντά στον οικισμό Σπηλιά σε έναν ασβεστολιθικό λόφο του οποίου τα πετρώματα δημιουργήθηκαν στην θάλασσα 144 έως 66.4 εκατομμύρια χρόνια πριν (στην Κρητιδική ηλικία, τότε που σε άλλα μέρη του πλανήτη περπατούσαν δεινόσαυροι!!!). Οι ασβεστόλιθοι εμφανίζονται έντονα τεκτονισμένοι (σπασμένοι από ρήγματα). Εξαιτίας αυτού και επιπρόσθετα εξαιτίας της διαλυτικής δράσης του νερού (καρστικοποίηση) στη βάση του λόφου παρατηρείται μια μικρού μεγέθους βραχοσκεπή, ενώ προς τα νότια παρατηρείται μικρής έκτασης πόλγη πλούσια σε καλλιέργειες. Στην κορυφή του λόφου υπάρχει μνημείο αφιερωμένο στην ελευθερία λόγω ιστορικής μάχης στη περιοχή κατά την διάρκεια της επανάστασης του 1821.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Γεωμορφολογικοί

- **Ντουρντουβάνα**

Η κορυφή Ντουρντουβάνα (ή Πεντέλια) βρίσκεται στο νότιο άκρο του ορεινού όγκου του Χελμού και παρουσιάζει υψόμετρο 2109 μ. Δημιουργείται από ασβεστόλιθους της ζώνης Τρίπολης που έρχονται σε επαφή μέσω ρήγματος με δολομίτες. Απολιθώματα εξαφανισμένων δίθυρων (Ρουδιστές) και άλλων οργανισμών που ζούσαν σε ρηχές θάλασσες εντοπίζονται πάνω στα πετρώματα αυτά. Επίσης παρατηρείται σημαντική διάλυσή τους από το νερό (καρστικοποίηση) και για τον λόγο αυτό στην περιοχή εντοπίζεται ένα από τα μεγαλύτερα και πιο εντυπωσιακά βάραθρα του γεωπάρκου –η τρύπα του Φενεού (μέγιστο βάθος 130 μ).

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Γεωμορφολογικοί

- **Ψηλή Κορφή**

Το όρος Χελμός (υψηλότερη κορυφή: Ψηλή Κορφή, 2.355 μ) δεσπόζει στο κεντρικό τμήμα του γεωπάρκου επιδεικνύοντας τον ασβεστολιθικό του όγκο και τις απότομες πλαγιές του. Αποτελείται από ασβεστόλιθους της γεωτεκτονικής ενότητας Τρίπολης οι οποίοι βρίσκονται κάτω από ασβεστόλιθους, ραδιολαρίτες και φλύσχη της γεωτεκτονικής ενότητας Πίνδου. Έρχονται σε επαφή μέσω ρήγματος κοντά στην Ψηλή Κορφή. Το μεγάλο υψόμετρο του βουνού αυτού, αντιπροσωπεύει τον υψηλό ρυθμό ανύψωσης ολόκληρης της Β. Πελοποννήσου κατά την διάρκεια του Πλειστοκαίνου και του Ολοκαίνου (2.58 εκ χρόνια και μετά), εξαιτίας της σύγκρουσης της Αφρικανικής με την Ευρασιατική πλάκα.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Γεωμορφολογικοί

- **Κατολίσθηση Βαλιμής**

Εξαιτίας της μεγάλης ανύψωσης της περιοχής, των πολλών ρηγμάτων και της κατακόρυφης διάβρωσης από τα ποτάμια, τουλάχιστον 36 περιστροφικές κατολισθήσεις και θέσεις πτώσης βράχων έχουν παρατηρηθεί κατά μήκος του Κράθη ποταμού. Από τις πιο σημαντικές είναι οι δύο περιστροφικές κατολισθήσεις κοντά στο χωριό Βαλιμή. Ο επισκέπτης μπορεί από μακριά να παρατηρήσει την καταστροφική επίδραση των δυνάμεων της φύσης στο τοπίο και να αναλογιστεί το μερίδιο ευθύνης των ανθρώπων σε αυτό.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Γεωμορφολογικοί

- **Σπανόλακκος**

Ο ορεινός όγκος του Χελμού έχει να παρουσιάσει πολλές διαφορετικές γεωμορφές που συναντώνται σε παλαιούς παγετώνες. Από τις πιο σημαντικές είναι αυτές που εντοπίζονται στην κοιλάδα του Σπανόλακκου. Εκεί μπορούν να εντοπιστούν χαρακτηριστικά κροκαλοπαγή πετρώματα που δημιουργήθηκαν από την αργή κίνηση των παγετώνων. Παράλληλα η ημικυκλική γεωμορφή από όπου ξεκινούσε ο παγετώνας (cirque) είναι ορατή ανάμεσα στις κορυφές του Χελμού. Αυτά τα χαρακτηριστικά δίνουν την δυνατότητα στον επισκέπτη να φανταστεί την θέα ενός παγετώνα να σκεπάζει την ευρύτερη περιοχή.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Γεωμορφολογικοί

- **Μέγα Σπήλαιο**

Ο Γεώτοπος του Μεγάλου Σπηλαίου βρίσκεται στα βόρεια του Γεωπάρκου. Αποτελείται από κροκαλοπαγή πετρώματα που δημιουργήθηκαν από ποτάμια 2-3 εκ χρόνια πριν από σήμερα και δημιουργούν επιβλητικούς κατακόρυφους βράχους. Εκεί φύεται ένα σπάνιο στενοενδημικό χασμόφυτο, μοναδικό στον κόσμο, το *Silene conglomeratica*. Στους απόκρημνους γκρεμούς πρόσφατα εντοπίστηκαν απολιθωμένα κόκκαλα μεγάλων θηλαστικών. Στη σκιά αυτών των βράχων είναι χτισμένο το Μέγα Σπήλαιο, ιστορικό μοναστήρι των Καλαβρύτων, στο άνοιγμα ενός μεγάλου φυσικού σπηλαίου.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Γεωμορφολογικοί

- **Μαυρόλιμνη**

Στον Χελμό σε υψόμετρο 2060 μέτρων, υπάρχει μια μικρή εποχιακή παγετωνική λίμνη! Η λίμνη αυτή έχει απομείνει από την μακρινή εποχή όπου παγετώνες από την Ψηλή Κορφή ή/και την Νεραϊδόραχη κινούνταν αργά και μετέφεραν θραύσματα πετρωμάτων (κατά το Πλειστόκαινο). Τα υλικά αυτά σχημάτισαν στο μέτωπο του κινούμενου παγετώνα ένα «φράγμα» (μορένα) δημιουργώντας ένα χώρο συγκέντρωσης για το νερό, το οποίο συγκεντρώνεται ακόμα και σήμερα στην μικρή αυτή λίμνη η οποία αποτελεί ένα σημείο σταθμό για τους λάτρεις της ορειβασίας, στην πορεία τους από και προς τις κορυφές του Χελμού.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Γεωμορφολογικοί

- **Λατυποπαγή Ξερόκαμπου**

Ο ορεινός όγκος του Χελμού έχει να παρουσιάσει πολλές διαφορετικές γεωμορφές που δημιουργήθηκαν από παλαιούς παγετώνες. Από τις πιο σημαντικές είναι αυτές που εντοπίζονται στην περιοχή γύρω από τον χώρο στάθμευσης του χιονοδρομικού κέντρου Καλαβρύτων και στην κοιλάδα βορειότερα. Διάσπαρτοι όγκοι λατυποπαγών πετρωμάτων μπορούν να παρατηρηθούν σε όλη την περιοχή. Τα πετρώματα αυτά σχηματίστηκαν καθώς οι παγετώνες κινούνταν αργά από τα ψηλότερα σημεία του Χελμού και παρέσυραν πέτρες (κροκάλες). Οι κροκάλες αυτές βρίσκονται σήμερα συγκεντρωμένες και κολλημένες μεταξύ τους και μας λένε ιστορίες για εποχές ντυμένες στα λευκά!

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Γεωμορφολογικοί

• **Ύδατα Στυγός**

Ο Γεώτοπος ύδατα Στυγός βρίσκεται στο όρος Χελμός. Σε Ιουρασικούς ασβεστόλιθους σχηματίζεται ένας εντυπωσιακός καταρράκτης ύψους 200 μ. Στα εντυπωσιακά πετρώματα που τον περιβάλλουν μπορεί κανείς να παρατηρήσει σημάδια των κινήσεων των πετρωμάτων στην επιφάνεια της γης. Φιλοξενεί σημαντικό αριθμό τοπικών ενδημικών φυτών όπως το *Globoularia stygia*. Η τοποθεσία είναι γνωστή από την μυθολογία ως ο τόπος που ορκίζονταν οι θεοί.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Γεωμορφολογικοί

• Μαύρη Λίμνα

Ο γεώτοπος Μαύρη Λίμνα αποτελεί ένα γεώτοπο μοναδικής ομορφιάς. Το τρεχούμενο νερό από ένα μικρό απότομο ρέμα, κυλώντας πάνω στους ραδιολαρίτες σχηματίζει έναν ειδυλλιακό καταρράκτη και μια μικρή λίμνη. Οι ραδιολαρίτες είναι ένα χαρακτηριστικό πέτρωμα με βαθυκόκκινο χρώμα το οποίο σχηματίζεται στα βάθη των ωκεανών και σήμερα έχει ανυψωθεί. Ο γεώτοπος πήρε το όνομά του από το σκούρο χρώμα του νερού το οποίο οφείλεται στο επίσης σκουρόχρωμο υποκείμενο πέτρωμα. Πιο δίπλα μια μικρή πηγή οφείλει την ύπαρξή της στα ρήγματα που υπάρχουν. Ο γεώτοπος είναι ιδανικός για μια στάση ξεκούρασης ή έναν περίπατο στην φύση.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Γεωμορφολογικοί

- **Θαλάσσια Αναβαθμίδα Τράπεζας**

Στην περιοχή του γραφικού χωριού Τράπεζα ο επισκέπτης μπορεί να παρατηρήσει πετρώματα που δημιουργήθηκαν κάτω από την ρηχή θάλασσα πριν από 800.000 - 120.000 χρόνια κατά το Μέσο Πλειστόκαινο. Σήμερα τα πετρώματα αυτά βρίσκονται ανυψωμένα εξαιτίας τόσο των τεκτονικών κινήσεων (ρήγματα) όσο και της αυξομείωσης της στάθμης της θάλασσας και δημιουργούν τις θαλάσσιες αναβαθμίδες της Τράπεζας. Από το χωριό μπορεί κανείς να παρατηρήσει την υπέροχη θέα στην θάλασσα του Κορινθιακού και να οραματιστεί την παλαιο-ακτογραμμή του Πλειστοκαίνου (2.58-0.0117 εκ. χρόνια).

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Καρστικοί

Στους καρστικούς γεώτοπους αντικατοπτρίζεται η επίδραση της διαλυτικής ικανότητας του νερού στα ασβεστολιθικά πετρώματα.

- **Ανάληψη**

Βρίσκεται στην Ανατολική πλευρά του ρέματος της Λαγκάδας, παραπόταμου του Αροάνιου ποταμού. Η περιοχή αποτελεί τμήμα κοιλάδας που δημιουργήθηκε πιθανότατα κατά το Κατώτερο με Μέσο Πλειστόκαινο κατά μήκος ενός ρήγματος. Η κοιλάδα αυτή γέμισε με ιζήματα. Κατά το πρόσφατο γεωλογικό παρελθόν, η ρευματική αύλακα λειτούργησε ξανά εμφανίζοντας κατά βάθος διάβρωση, αποτέλεσμα της οποίας και η δημιουργία του μικρού αλλά εντυπωσιακού φαραγγιού με τον καταρράκτη ανατολικά της εκκλησίας σε κλάδο της αύλακας. Επίσης, λόγω της καρστικοποίησης δημιουργήθηκε μικρό καρστικό έγκοιλο το οποίο κοσμείται με αρκετά σπηλαιοθέματα, το εσωτερικό του οποίου σήμερα αποτελεί και το χώρο του ιερού του ναού της Ανάληψης.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Καρστικοί

- **Πηγή Καστριών**

Η θέση αυτή βρίσκεται μόλις 1,5 km πριν από τον οικισμό Καστριών, σε ραδιολαρίτες (κόκκινα πετρώματα που δημιουργούνται σε βαθιές θάλασσες), ηλικίας ανώτερου Ιουρασικού (165-144 εκ. χρόνια) της ζώνης Πίνδου. Πρόκειται για μια θέση που παρέχει απεριόριστη θέα στο δυτικό τμήμα του Χελμού. Νότια διακρίνεται η κοιλάδα που διασχίζει το ρέμα της Λαγκάδας. Προς τα βόρεια διακρίνονται αποθέσεις παγετωνικές και αλλουβιακών ριπιδίων (ποτάμιες αποθέσεις). Η θέση είναι ιδανική για ένα διάλειμμα στην περιήγηση στην περιοχή των Καστριών καθώς διαθέτει κατάλληλη υποδομή (σκίαστρο και παγκάκια) και νερό από μια παραδοσιακή πετρόκτιστη βρύση.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Καρστικοί

• **Βαλβούσι**

Το Βαλβούσι είναι ένα ορεινό τοπίο 5χλμ νοτιοανατολικά της πόλης των Καλαβρύτων που αναπτύσσεται πάνω σε ασβεστόλιθους της γεωτεκτονικής ζώνης Τρίπολης και μέσα σε ένα εντυπωσιακό δάσος (Αισθητικό δάσος Καλαβρύτων) με μερικές αιωνόβιες καστανιές μεταξύ άλλων. Τα ασβεστολιθικά πετρώματα παρουσιάζουν έντονες διακλάσεις (σπασίματα) και τυπικές καρστικές γεωμορφές επιφανειακής διάβρωσης καλυμμένες με πλούσια βλάστηση (καρστ=διαλυτική δράση του νερού σε ανθρακικά πετρώματα). Η πρόσβαση σε αυτόν τον γεώτοπο είναι ιδιαίτερα εύκολη μέσα από μονοπάτι που ξεκινά από την πόλη των Καλαβρύτων (κίτρινη και πράσινη γεωδιαδρομή).

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Καρστικοί

• Καταβόθρες Φενεού

Η πόλγη του Φενεού βρίσκεται στο ΝΑ τμήμα του γεωπάρκου. Πρόκειται για ένα καρστικό βύθισμα με επίπεδη επιφάνεια η οποία αποτελεί την κοιλάδα του Φενεού και δημιουργήθηκε κατά το Μ. Πλειστόκαινο (0,77-0,12 εκ. χρόνια πριν) πάνω σε ασβεστόλιθους. Ο ποταμός Όλβιος διατρέχει την κοιλάδα και αποθέτει ιζήματα. Στο νότιο τμήμα της βρίσκονται οι καταβόθρες διάλυσης. Στο παρελθόν αυτές καθώς έφραζαν από φερτά υλικά δημιουργούσαν την παλαιολίμνη του Φενεού η οποία δεν υπάρχει σήμερα. Ωστόσο η λίμνη άφησε πίσω τα σημάδια της στον βράχο στα σημεία όπου εντοπιζόταν οι παλαιοστάθμες της. Οι μεγαλύτερες από τις καταβόθρες σήμερα είναι οριοθετημένες με καλαίσθητες πετρόκτιστες κατασκευές. Η ιστορία τους είναι μεγάλη καθώς με αυτές σχετίζονται μυθολογικά με τον Ηρακλή αλλά και με την νεώτερη ιστορία του τόπου κατά την διάρκεια του επαναστατικού αγώνα. Η εύφορη κοιλάδα παράγει τα χαρακτηριστικά φασόλια και όσπρια του Φενεού.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Καρστικοί

- **Μάτι του Λάδωνα**

Ένα εντυπωσιακό γεωμορφολογικό χαρακτηριστικό της περιοχής είναι οι πηγές του Λάδωνα που βρίσκονται νοτιοδυτικά του χωριού Λυκούρια σε υψόμετρο 469 μ. και παρουσιάζουν κυκλική μορφολογία. Το νερό ανέρχεται από μια τρύπα (καταβόθρα) με μεγάλη ταχύτητα και δημιουργεί μια μικρής έκτασης αλλά αρκετά βαθιά καρστική λίμνη (μέγιστο βάθος 47 μέτρα). Κάτω από την λίμνη υπάρχει μεγάλης έκτασης καρστικός αγωγός ο οποίος χρησιμοποιούνταν παλιότερα (πιθανόν όταν η στάθμη της λίμνης ήταν πιο χαμηλά) ως κρυψώνα για υλικά πολέμου. Η περιοχή γύρω από την λιμνούλα χαρακτηρίζεται από παρόχθια βλάστηση η οποία δημιουργεί ένα ειδυλλιακό τοπίο.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Καρστικοί

• Πηγές Αροάνιου

Στο ΒΑ τμήμα της πόλης (κοιλιάδας) των Λουσών σε υψόμετρο 600μ αναπτύσσονται οι εντυπωσιακές πηγές υπερχείλισης του Πλανητέρου μέσα σε ένα υπέροχο πλατανόδασος (*Platanus orientalis*). Το νερό των πηγών ξεκινά την πορεία του από τον Χελμό, χάνεται μέσα στις καταβόθρες των Λουσών, ταξιδεύει μέσα στα ασβεστολιθικά πετρώματα και εξέρχεται στην περιοχή του Πλανητέρου από 41 μικρά ανοίγματα με μεγάλη ταχύτητα. Στον εκπληκτικό αυτό γεώτοπο ο επισκέπτης μπορεί όχι μόνο να θαυμάσει το αβιοτικό και βιοτικό περιβάλλον αλλά και να γνωρίσει τους παραδοσιακούς νερόμυλους και τα ιχθυοτροφεία πέστροφας. Και αφού κάνει μια βόλτα στα υπέροχα μονοπάτια μπορεί να απολαύσει τα υπέροχα τοπικά προϊόντα.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Καρστικοί

• **Καταβόθρα Λουσών**

Βόρεια από το χωριό Λουσικό και εντός της πόλης των Λουσών βρίσκονται οι ομώνυμες καταβόθρες. Τόσο η πόλη (κλειστή λεκάνη) όσο και οι καταβόθρες (τρύπες στο ασβεστολιθικό υπόβαθρο) είναι καρστικές δομές, δημιουργήθηκαν δηλαδή εξαιτίας της διάλυσης του ασβεστολιθικού πετρώματος από το νερό. Η περιοχή παρουσιάζει έντονα φαινόμενα καρστικοποίησης με τρεις τουλάχιστον καταβόθρες και το επιβλητικό σπηλαιοβάραθρο «Καλιακουδότρυπα». Όταν οι καταβόθρες φράζουν από φερτά υλικά (πέτρες, ξύλα κλπ) η περιοχή πλημμυρίζει και δημιουργείται λίμνη. Η ευρύτερη περιοχή παρουσιάζει πλούσια πολιτιστικά στοιχεία καθώς ο επισκέπτης μπορεί να περιηγηθεί στην αρχαία πόλη των Λουσών και το ιερό της Αρτέμιδος και να επισκεφτεί τον ιστορικό πύργο των Πετμεζαίων στους Άνω Λουσούς.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Καρστικοί

• Πόλη των Λουσών

Η πόλη των Λουσών είναι μια τυφλή κοιλάδα επιμηκυμένη προς τα ΝΝΔ. Βρίσκεται 12 χλμ ΝΔ από τα Καλάβρυτα και έχει έκταση 13,2 τετρ. χλμ. Καλύπτεται από Κ. Πλειστοκαινικές έως Ολοκαινικές αλλουβιακές (2,58 εκ. χρόνια και νεώτερες) αποθέσεις και υπολειμματικά ασβεστολιθικά πετρώματα που προβάλλουν ως λοφίσκοι μέσα στην κοιλάδα τα λεγόμενα hum. Η τεκτονική παραμόρφωση και η εναλλαγή των διαφορετικών πετρωμάτων οδηγεί στην εμφάνιση 23 εποχιακών πηγών επαφής στην περιοχή. Η παρουσία του εύφορου εδάφους και του νερού οδηγεί στην έντονη γεωργική εκμετάλλευση. Τμήμα της Πόλης μέχρι τα μέσα του 20^{ου} αιώνα ήταν λίμνη που αποστραγγίστηκε με εγγειοβελτιωτικά έργα που κατεύθυναν το νερό στις καταβόθρες και αποδόθηκε στη γεωργική εκμετάλλευση. Η ευρύτερη περιοχή παρουσιάζει πλούσια πολιτιστικά στοιχεία καθώς ο επισκέπτης μπορεί να περιηγηθεί στην αρχαία πόλη των Λουσών και το ιερό της Αρτέμιδος και να επισκεφτεί τον ιστορικό πύργο των Πετμεζαίων στους Άνω Λουσούς.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Καρστικοί

• Σπήλαιο λιμνών

Αναπτύσσεται μέσα στον ασβεστολιθικό όγκο του όρους Αμολινίτσα κατά μήκος ενός ρήγματος με ΒΔ-ΝΑ διεύθυνση. Εκτός από τον πλούσιο διάκοσμο που αναπτύσσεται σε μεγάλο τμήμα του, μια άλλη πολύ εντυπωσιακή δομή είναι οι 13 υπόγειες λίμνες που δημιουργούνται σε διαφορετικά επίπεδα. Εξαιτίας της αργής ροής και αποστράγγισης του νερού δημιουργούνται ασβεστιτικά τοιχώματα τα λεγόμενα γκουρ έως και σήμερα. Από ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν στο πρώτο τμήμα του σπηλαίου κοντά στη φυσική είσοδο, βρέθηκαν πλούσια αρχαιολογικά και παλαιοανθρωπολογικά κατάλοιπα που δείχνουν ότι το σπήλαιο κατοικούνταν από το 5650 π.Χ. κατά τη Νεολιθική Περίοδο.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Καρστικοί

• Πόρτες-Τρικλιά

Ο γεώτοπος Πόρτες – Τρικλιά βρίσκεται στη μέση της διαδρομής του φαραγγιού του Βουραϊκού ποταμού από τα Καλάβρυτα προς το Διακοπτό ανάμεσα στους δύο ομώνυμους σταθμούς του οδοντωτού σιδηρόδρομου. Το τμήμα αυτό του φαραγγιού αποτελεί το πιο στενό και πιο βαθύ τμήμα του και παράλληλα το πιο εντυπωσιακό. Περπατώντας κατά μήκος της διαδρομής από τις Πόρτες στην Τρικλιά ο επισκέπτης μπορεί να ακολουθήσει τη διαδρομή του νερού, να το δει και να το ακούσει να ρέει, να βιώσει και να καταλάβει τη δύναμή του που ως ακούραστος γλύπτης σμιλεύει εδώ και χιλιάδες χρόνια τον Άνω Κρητιδικό ασβεστόλιθο, τον φλύσχη και τα Πλειοκαινικά και Πλειστοκαινικά κροκαλοπαγή, δίνοντας στο φαράγγι τη μορφή που έχει σήμερα. Ο μύθος θέλει τον Ηρακλή να ανοίγει με το σπαθί του το πέρασμα αυτό. Στην πραγματικότητα το πέρασμα αυτό οφείλεται στην έντονη κατά βάθος διάβρωση του ορμητικού νερού σε συνδυασμός με την έντονη ανύψωση της περιοχής λόγω τεκτονικών κινήσεων που σχετίζονται με την καταβύθιση της Αφρικανικής πλάκας κάτω από την Ευρασιατική.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Παλαιοντολογικοί

Οι γεώτοποι παλαιοντολογικού ενδιαφέροντος περιλαμβάνουν θέσεις όπου έχουν βρεθεί απολιθώματα. Τα απολιθώματα αποτελούν αδιάψευστους μάρτυρες της ιστορίας μιας περιοχής.

• Λιγνίτες Παλαιοχωρίου

Η λιγνιτοφόρα περιοχή του Παλαιοχωρίου εντάσσεται στην ευρύτερη περιοχή της λιγνιτοφόρας λεκάνης των Καλαβρύτων. Παρατηρούνται κυρίως χερσαία και ποταμο-λιμναία ιζήματα και λιγνιτικά στρώματα με πλούσια και καλοδιατηρημένα φυτικά απολιθώματα. Επικρατούν απολιθώματα γυμνόσπερμων φυτών συμπεριλαμβανομένου του εξαφανισμένου πια κωνοφόρου *Glyptostrobus europaeus*, ηλικίας Ανώτερου Μειοκαίνου – Κατώτερου Πλειστοκαίνου και συνυπάρχουν αρκετά αγγειόσπερμα. Μέσω των απολιθωμάτων μπορεί κανείς να φανταστεί την περιοχή πριν από μερικά εκατομμύρια χρόνια όταν εκεί είχε αναπτυχθεί μια ή περισσότερες βαλτώδης λίμνες ανάμεσα σε ένα πλούσιο δάσος με φυλλοβόλα δέντρα. Στην περιοχή λειτουργούσαν λιγνιτωρυχεία από το 1933. Σήμερα είναι ορατά τμήματα των παλιών εγκαταστάσεων και απομεινάρια των επιφανειακών εξορύξεων. Η εξόρυξη του λιγνίτη έχει παίξει σημαντικό ρόλο στην ιστορία της ευρύτερης περιοχής των Καλαβρύτων.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Λιθολογικοί

Οι γεώτοποι λιθολογικού ενδιαφέροντος περιλαμβάνουν περιοχές με ιδιαίτερα πετρώματα όσον αφορά την προέλευσή τους, την ηλικία τους, την σύνθεσή τους, την δομή τους και την κατανομή τους στην ευρύτερη περιοχή.

• Το Κλήμα του Πausανία

Το κλήμα βρίσκεται σε υψόμετρο 470 μ, σε μια πλαγιά με Βόρειο προσανατολισμό (ιδανικό υψόμετρο και προσανατολισμός για την ανάπτυξη κλήματος) στον περίβολο του ναού του Αγ. Νικολάου Παγκρατίου. Το κλήμα βρίσκεται σε έδαφος προερχόμενο από την αποσάθρωση μεταβατικών στρωμάτων και φλύσχη ηλικίας Μαιστρίχτιου-Ηωκαίνου (72,1- 56,00 εκ. έτη) της ενότητας Πίνδου. Τα πλούσια σε ασβέστιο, μαγνήσιο και αργιλικά ορυκτά έδαφος και υπέδαφος, καθώς και το σχετικά ήπιο κλίμα που επικρατεί στην περιοχή σε συνδυασμό με το υψόμετρο και τη θέση φαίνεται να είναι υπεύθυνα για τη μακρόβια διατήρηση αυτού του κλήματος, το οποίο έχει ιστορία 3.000 χρόνων και σχετίζεται με τον αρχαίο Έλληνα περιηγητή Πausανία.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Λιθολογικοί

• Σολός

Νοτιοδυτικά του οικισμού Σολό, εμφανίζονται τα στρώματα Τυρού, πολυπτυχωμένα. Συγκεκριμένα, αποτελούνται από σύμπλεγμα ιζηματογενών και ηφαιστειακών πετρωμάτων χαμηλού βαθμού μεταμόρφωσης (συνθήκες χαμηλής πίεσης και θερμοκρασίας). Το σύμπλεγμα αυτό καλύπτει ένα ηλικιακό εύρος από το Ορδοβίσιο ή το Σιλούριο έως το Πέρμιο (485-251 εκ. χρόνια!) και πιθανότατα αποτελούν το προ-Αλπικό υπόβαθρο της γεωτεκτονικής ζώνης της Τρίπολης. Ο σχηματισμός των πετρωμάτων έγινε κατά τη διάρκεια της Καδόμιας (Νέο-Προτεροζωικός – Κάμβριο, 1000-485 εκ χρόνια!!) και Βαρίσκιας (Μέσο Δεβόνιο – Πέρμιο, 393-251 εκ χρόνια!!) ορογένεσης δηλαδή σε μια πολύ μακρινή περίοδο του γεωλογικού χρόνου όπου δημιουργούνταν μια οροσειρά που δεν υπάρχει πια. Πρόκειται για τα μοναδικά ηφαιστειακά πετρώματα στην περιοχή του γεωπάρκου και διακρίνονται για την εξαιρετικά μεγάλη τους ηλικία.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Λιθολογικοί

• Βεσίни Ραδιολαρίτες

Σε κοντινή απόσταση από το χωριό Βεσίни, συναντάται η τυπική εμφάνιση πηλιτών Καστελλίου και ραδιολαριτών της ενότητας Πίνδου. Πρόκειται για την πιο αντιπροσωπευτική θέση εμφάνισης των πετρωμάτων αυτών στο γεωπάрко. Το πετρόκτιστο χωριό Βεσίни είναι ένας από τους τέσσερις χαρακτηρισμένους παραδοσιακούς οικισμούς της Αχαΐας και έχει ιστορία στην κατασκευή παραδοσιακών χαλιών. Από το χωριό ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει μια πανοραμική θέα 300 μοιρών και να θαυμάσει τον ορίζοντα με τα γύρω βουνά.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Λιθολογικοί

• **Πριόλιθος**

Πριν από το χωριό Πριόλιθος, υπάρχει μια χαρακτηριστική εμφάνιση της κλαστικής σειράς Πριολίθου, δηλαδή της βάσης της ενότητας Πίνδου. Πρόκειται για την μοναδική εμφάνιση των παλαιότερων πετρωμάτων της ενότητας Πίνδου στην περιοχή. Αναλυτικότερα, η σειρά αυτή περιέχει στρώματα ψαμμιτών – ιλυολίθων με ενστρώσεις ασβεστόλιθων με πυριτικούς κονδύλους. Στα πετρώματα αυτά υπάρχουν συχνά φυτικά απολιθώματα, σπάνια αποτυπώματα *Halobia* (δίθυρα) και κωνόδοντα (πρώιμα ψάρια ηλικίας 237-227 εκ. χρόνων!-Κάρνιο). Το χωριό Πριόλιθος συμμετείχε στον απελευθερωτικό αγώνα κατά τον Β παγκόσμιο πόλεμο.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Λιθολογικοί

- **Λιγνίτες Ξυδιά**

Η λιγνιτοφόρα περιοχή του Ξυδιά εντάσσεται στην ευρύτερη περιοχή της λιγνιτοφόρας λεκάνης των Καλαβρύτων. Παρατηρούνται κυρίως χερσαία και ποταμο-λιμναία ιζήματα και λιγνιτικές ενδιαστρώσεις. Τα λιμναία στρώματα αποτέθηκαν σε μια μικρής έκτασης λίμνη, η οποία εκτεινόταν προς βορρά. Η εκμετάλλευση του λιγνίτη ξεκίνησε στα ορυχεία του Ξυδιά το 1918 για οικιακούς σκοπούς θέρμανσης, και 5 χρόνια αργότερα η εξόρυξη εντατικοποιήθηκε. Το λιγνιτωρυχείο του Ξυδιά συνέχισαν την λειτουργία τους μέχρι την δεκαετία του '80, με σκοπό την παροχή με λιγνίτη της μονάδας ηλεκτρικής ενέργειας στην Μεγαλόπολη.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Λιθολογικοί

• Ρωγοί

Ο γεώτοπος των Ρωγών θεωρείται ιδιαίτερης σημασίας όχι μόνο επειδή εκεί παρουσιάζεται μια τυπική ιζηματογενή σειρά η οποία αποτέθηκε εκατομμύρια χρόνια πριν στον ωκεανό της Πίνδου αλλά και επειδή στον γεώτοπο αυτό μπορούμε να παρατηρήσουμε το βορειότερο άκρο της λεκάνης των Καλαβρύτων. Παρατηρώντας τις εναλλαγές τη θέση των πετρωμάτων ο επισκέπτης μπορεί να κατανοήσει τον τρόπο δημιουργίας της λεκάνης μέσω της ύπαρξης των μεγάλων ρηγμάτων της περιοχής. Το ομώνυμο ιστορικό χωριό παρέχει άλλη μια ευκαιρία να γνωρίσουμε την πλούσια ιστορία του τόπου κατά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Λιθολογικοί

• Κροκαλοπαγή Κερπινής

Καθώς ο επισκέπτης περιηγείται στην υπέροχη διαδρομή προς τα Καλάβρυτα κατά μήκος του φαραγγιού του Βουραϊκού ποταμού αντικρίζει ένα ξεχωριστό τοπίο. Απότομα πρηνή μεγάλου ύψους φτιαγμένα από κροκαλοπαγή πετρώματα και σμιλευμένα από το νερό και τον άνεμο δημιουργούν μια εικόνα μοναδική. Τα πετρώματα αυτά δημιουργήθηκαν σε ένα ποτάμιο σύστημα που υπήρχε στην περιοχή πριν από 2-3 εκατομμύρια χρόνια στα αρχικά στάδια δημιουργίας της ιζηματογενούς λεκάνης. Σε κοντινή απόσταση βρίσκεται το ιστορικό χωριό Κερπινή το οποίο είναι άμεσα συνυφασμένο με την εξέλιξη της περιοχής κατά την διάρκεια του Β παγκοσμίου πολέμου.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Λιθολογικοί

- **Μαμουσιά - Ρούσκιο**

Στα 500 m περίπου ανατολικά του χωριού Μαμουσιά, ο επισκέπτης μπορεί να μελετήσει τα χαρακτηριστικά πετρώματα που σχηματίστηκαν πριν από εκατομμύρια χρόνια σε ένα υποθαλάσσιο ριπίδιο (απόληξη ποταμού στην θάλασσα), τον λεγόμενο φλύσχη της γεωτεκτονικής ζώνης Πίνδου. Αποτελείται από εναλλαγές ψαμμίτη, μαργαϊκού ασβεστόλιθου και πηλίτη οι οποίες παρουσιάζονται έντονα σπασμένες (με διακλάσεις και ρήγματα) και πτυχωμένες (καμπυλωμένα στρώματα). Αυτά μαρτυρούν τον ρόλο των έντονων τεκτονικών κινήσεων στην περιοχή οι οποίες συμπίεσαν τα πετρώματα, τα λύγισαν, τα έσπασαν και τέλος τα ανύψωσαν από το επίπεδο της θάλασσας στο σημερινό τους υψόμετρο. Γύρω από την θέση του γεώτοπου καλλιεργούνται μεγάλης έκτασης αμπελώνες που δημιουργούν ένα ειδυλλιακό τοπίο και μια μοναδική ευκαιρία για βόλτα στην ελληνική εξοχή.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Υδρολογικοί

Οι υδρολογικοί γεώτοποι περιγράφουν και αντικατοπτρίζουν την κίνηση, την διανομή και την διαχείριση του νερού στην περιοχή ενδιαφέροντος.

• **Λίμνη Τσιβλού**

Η λίμνη Τσιβλού βρίσκεται στο βορειοανατολικό τμήμα του γεωπάρκου. Πρόκειται για μια λίμνη που δημιουργήθηκε εξαιτίας μιας μεγάλης φυσικής καταστροφής το 1913. Πιο συγκεκριμένα οι υψηλές βροχοπτώσεις εκείνη τη χρονιά και η αστάθεια των πρανών εξαιτίας των ρηγμάτων προκάλεσαν μια μεγάλη κατολίσθηση. Το κατολισθένον υλικό έφραξε την κοίτη του ποταμού Κράθη, κατέστρεψε το χωριό Συλίβαινα και δημιούργησε την νεαρή αυτή λίμνη με ηλικία μόλις 110 ετών! Το τοπίο είναι μοναδικό γύρω από αυτήν την ορεινή λίμνη η οποία βρίσκεται ανάμεσα σε πυκνό δάσος και ενδείκνυται για δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού.

Λίμνη Τσιβλού

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεώτοποι

Υδρολογικοί

- **Λίμνη Δόξα**

Στα ανατολικά όρια του γεωπάρκου και στα βορειοδυτικά περιθώρια της πόλης του Φενεού βρίσκεται η λίμνη Δόξα. Λόγω της ύπαρξης ενός αρδευτικού φράγματος σε τμήμα της κοιλάδας του Φενεού δημιουργήθηκε αυτή η εκπληκτικής ομορφιάς τεχνητή λίμνη. Στα περιθώρια της μπορεί κανείς να παρατηρήσει το τεκτονικό παράθυρο του Φενεού όπου παλιότερα πετρώματα, σχιστόλιθοι και χαλαζίτες της Φυλλιτικής – Χαλαζιτικής σειράς, ξεπροβάλλουν ανάμεσα σε νεώτερα της γεωτεκτονικής ζώνης Τρίπολης εξαιτίας της δράσης ρηγμάτων. Εντός της Λίμνης Δόξας, βρίσκεται ένα μικρό εκκλησάκι Βυζαντινού ρυθμού το οποίο συμπληρώνει υπέροχα το ειδυλλιακό τοπίο.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Χλωρίδα

Ο χλωριδικός πλούτος της περιοχής σχετίζεται με το γεγονός ότι έχει τη μεγαλύτερη ποικιλότητα ενδιαιτημάτων σε σχέση με κάθε άλλο ορεινό όγκο της Πελοποννήσου.

Ο Χελμός θεωρείται θερμό σημείο βιοποικιλότητας της ενδημικής χλωρίδας, φιλοξενώντας υψηλό αριθμό φυτικών taxa – συμπεριλαμβανομένων ελληνικών ενδημικών, ενδημικών της Πελοποννήσου και τοπικών ενδημικών ειδών, πολλά από τα οποία είτε ανήκουν σε μία από τις κατηγορίες επικινδυνότητας του Βιβλίου Ερυθρών δεδομένων της IUCN, ή/και είναι ενταγμένα σε διεθνές καθεστώς προστασίας, καθώς και μονάδων βλάστησης) – και τύπων οικοτόπων σημαντικών τόσο σε εθνικό, όσο και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Παρακάτω, αναφέρονται κάποια από τα σημαντικά, σπάνια και απειλούμενα είδη :

- *Alchemilla aroanica*
- *Allium brussalisii*
- *Aquilegia ottonis* subsp. *Ottonis*
- *Aurinia moreana*
- *Campanula aizoides*
- *Campanula asperuloides*
- *Centaurea athoa* subsp. *Chelmea*
- *Cicer graecum*
- *Dianthus mercurii*
- *Dichoropetalum achaium*
- *Globularia stygia*
- *Gymnospermium peloponnesiacum*
- *Lonicera alpigena* subsp. *Hellenica*
- *Macrotomia densiflora*
- *Polygala subuniflora*
- *Silene conglomeratica*
- *Solenanthus stamineus*
- *Valeriana crinii* subsp. *Crinii*
- *Viola delphinantha*

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Πανίδα

Η πανίδα της περιοχής είναι ιδιαίτερα πλούσια, με πολλά είδη που, αν και δεν είναι γνωστά στο ευρύ κοινό, έχουν ιδιαίτερη επιστημονική και βιογεωγραφική αξία. Ορισμένα από τα είδη ζώων που απαντούν στην περιοχή περιλαμβάνονται στο Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, ενώ άλλα περιέχονται στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Σπονδυλόζων, στη Σύμβαση της Βέρνης για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης (1979) και στο Προεδρικό Διάταγμα 67/1981.

Συνολικά, η προστατευόμενη περιοχή του Εθνικού Πάρκου Χελμού- Βουραϊκού παρουσιάζει εξαιρετικό οικολογικό ενδιαφέρον αφού αποτελείται από ένα σύμπλεγμα τύπων οικοτόπων ευρωπαϊκού και μεσογειακού ενδιαφέροντος, στον οποίο ενδημούν και αναπαράγονται πολλά και σημαντικά είδη πανίδας.

1.ΑΣΠΟΝΔΥΛΑ

2.ΙΧΘΥΕΣ ΓΛΥΚΕΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

3.ΑΜΦΙΒΙΑ

4.ΕΡΠΕΤΑ

5.ΠΤΗΝΑ

6.ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ

A) ΜΕΣΑΙΑ ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ

B) ΜΙΚΡΟΘΗΛΑΣΤΙΚΑ

Γ) ΧΕΙΡΟΠΤΕΡΑ

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Οικότοποι

Η φυσική βλάστηση της περιοχής είναι το αποτέλεσμα της συνεπίδρασης διαφόρων παραμέτρων και κυρίως της χλωρίδας, των βιοκλιματικών συνθηκών, της ορογραφικής διαμόρφωσης, της πετρολογικής-γεωλογικής σύστασης, του εδάφους και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων που ασκήθηκαν και συνεχίζουν να ασκούνται κατά την ιστορική εξέλιξη της περιοχής από το παρελθόν μέχρι σήμερα. Τα φυσικά οικοσυστήματα της περιοχής περιλαμβάνουν κατά βάση δασικά (δάση χαλεπίου, πεύκης, μαύρης πεύκης, πλατύφυλλης και χνοώδους δρυός, κεφαλληνιακής ελάτης), οικοσυστήματα χαμηλών και υψηλών θαμνώνων (αείφυλλοι σκληρόφυλλοι σχηματισμοί, φρύγανα), οικοσυστήματα χασμοφυτικής βλάστησης και παραποτάμια οικοσυστήματα.

Στις 4 περιοχές Natura 2000 που περιλαμβάνονται εντός της περιοχής του Εθνικού Πάρκου Χελμού- Βουραϊκού έχουν καταγραφεί 17 τύποι οικοτόπων που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και αναφέρονται παρακάτω.

1	Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακονθώδεις θάμνους
2	Δενδρώδη <i>matorals</i> με <i>Juniperus</i> spp.
3	Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου
4	Φρύγανα από <i>Sarcopoterium spinosum</i>
5	*Χλοώδεις διαπλάσεις με <i>Nardus</i> , ποικίλων ειδών, σε πυριτικά υποσπρώματα των ορεινών ζωνών (και των ημιορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)
6	Κοινωνίες των υψηλών βούρλων
7	Λιθώνες της Ανατολικής Μεσογείου
8	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση
9	Δάση δρυός με <i>Quercus cerris</i> και <i>Quercus petraea</i>
10	Δάση - στοές με <i>Salix alba</i> και <i>Populus alba</i>
11	Δάση <i>Platanus orientalis</i> και <i>Liquidambar orientalis</i> (<i>Platanion orientalis</i>)
12	Νότια παρόχθια δάση – στοές και λόχμες (<i>Nerio - Tamaricetea</i> και <i>Securinegion tinctoriae</i>)
13	Δάση με <i>Castanea sativa</i>
14	Ελληνικά δάση Πρίνου
15	Δάση ελληνικής ελάτης (<i>Abies cephalonica</i>)
16	*(Υπό-) μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα
17	Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου

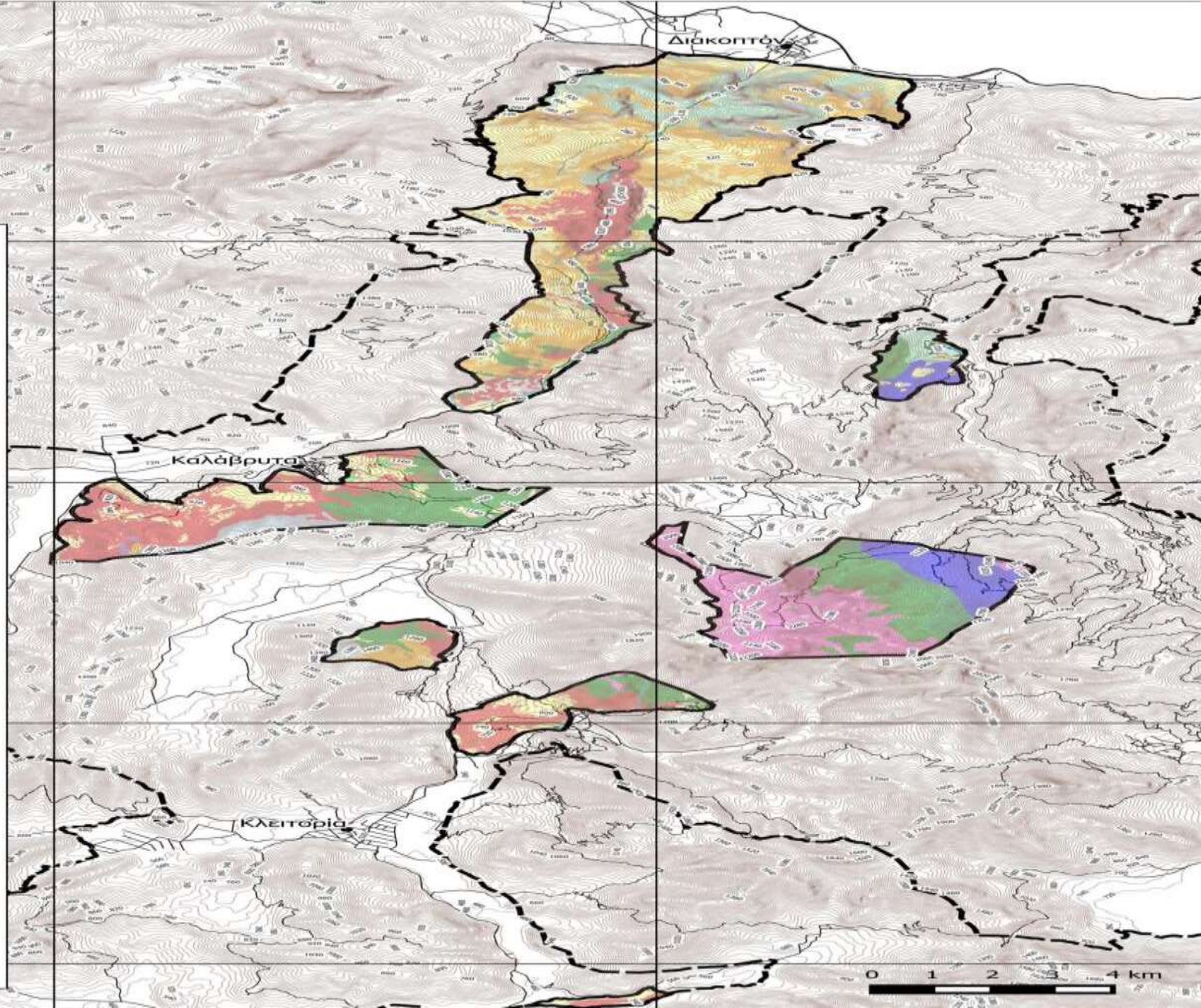

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Οριο Φορέα Διαχείρισης Χελμού - Βουραϊκού
- Οδικό δίκτυο

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ & ΤΥΠΟΙ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000

- 1020: Καλλιέργειες
- 1021: Εγκαταλελειμμένοι αγροί
- 1050: Δομημένες εκτάσεις - Οικισμοί
- 4090: Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους
- 5210: Δενδροειδή *Maotzrals* με *Juniperus spp.*
- 5340: Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου
- 5340x5420
- 5420: Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*
- 6230*: * Χλωώδεις διαπλάσεις με *Nardus*, ποικίλων ειδών, σε πυρριτούχα υποστρώματα των ορεινών ζωνών (και των υποορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)
- 72B0: Κοινωνίες των υψηλών βούρλων
- 8210: Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση
- 91M0: Παννωτικά – βαλκανικά δάση τούρκικης δρυός – κοινής δρυός
- 92A0: Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*
- 92A0x92C0
- 92C0: Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (*Platanion orientalis*)
- 92D0: Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (*Nerio-Tamaricetea* και *Securinegion tinctoriae*)
- 934A: Ελληνικά δάση πρίνου
- 934Ax5340
- 934Ax951B
- 951B: Δάση ελληνικής Ελάτης (*Abies cephalonica*)
- 951Bx9530*
- 9530*: (Υπο)μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα
- 9540: Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου
- 9620: Κοίτες ποταμών χωρίς βλάστηση
- Λίμνη Τσιβλού
- ΠΑΛΙΟ ΛΑΤΟΜΕΙΟ
- ΦΥΤΕΥΣΕΙΣ - ΑΝΑΔΑΣΩΣΗ
- ΧΕΡΣΑ ΕΚΤΑΣΗ

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Ανθρώπινες Δραστηριότητες Πρωτογενής Τομέας

Οι δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα δεν είναι ενιαίες σε όλη την περιοχή του ΕΠΧΒ, επειδή η μορφολογία του εδάφους και το κλίμα παρουσιάζουν διαφοροποιήσεις.

Γεωργία

Στην περιοχή του ΕΠΧΒ υπάρχουν καλλιέργειες εσπεριδοειδών, ελιές, αμπέλια, καλλιέργειες με κτηνοτροφικά φυτά (μηδική, βρώμη, κριθάρι, καλαμπόκι), καθώς και κηπευτικά (φασολάκια, κρεμμύδια, τομάτες) σε μικρή όμως έκταση και ποσότητες που προορίζονται για την κάλυψη των τοπικών αναγκών. Ακόμη υπάρχουν και καλλιέργειες με καρυδιές, μηλιές και κερασιές.

Κτηνοτροφία

Στην περιοχή του ΕΠΧΒ υπάρχει σημαντικός αριθμός κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων (πάνω από 1000) από τις οποίες ο μεγαλύτερος αριθμός είναι αιγοπροβατοτροφικές και ακολουθούν οι προβατοτροφικές, οι αιγοτροφικές, οι βοοτροφικές και οι μικτές. Η υπερδραστηριότητα και ο αυξημένος αριθμός μικρού μεγέθους εκμεταλλεύσεων συνδυάζεται με την εξωγεωργική απασχόληση των ιδιοκτητών που πραγματοποιείται για τη συμπλήρωση του εισοδήματός τους. Η κτηνοτροφική δραστηριότητα, παρά το μικρό μέγεθος της πλειοψηφίας των εκμεταλλεύσεων, αποτελεί σημαντικό παράγοντα στη διαμόρφωση του εισοδήματος της περιοχής. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κτηνοτροφία (γήρανση του πληθυσμού και των απασχολούμενων, διατροφή των ζώων, έλλειψη ζωνών βοσκής, κ.λ.π), οδηγούν στην σταδιακή μείωση της βαρύτητας της δραστηριότητας στο συνολικό παραγόμενο τοπικά προϊόν.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Ανθρώπινες Δραστηριότητες

Πρωτογενής Τομέας

Αλιεία-Υδατοκαλλιέργειες

Στην περιοχή του ΕΠΧΒ η αλιεία παρουσιάζει μια σταδιακή άνθηση χάρη κυρίως στις καλλιέργειες εσωτερικών υδάτων. Υπάρχουν ιχθυοτροφεία πέστροφας και σολομού συγκεντρωμένα στην κοινότητα Πλανητέρου και ένα στην περιοχή του Κράθι (Περιστέρα).

Δασοπονία

Η προσφορά της δασοπονίας με την διάθεση ξυλείας ατομικών αναγκών στους κατοίκους, είναι σημαντική δασοπολιτική ενέργεια, ιδιαίτερης αξίας και σημασίας και η συνεισφορά της στην περιοχή, αποτελεί σημαντικό παράγοντα στο κοινωνικό πεδίο της περιοχής.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Ανθρώπινες Δραστηριότητες

Δευτερογενής Τομέας

Υπάρχουν μικρές μονάδες μεταποίησης αγροτικών προϊόντων της περιοχής, όπως κτηνοτροφικών προϊόντων στις ορεινές περιοχές του ΕΠΧΒ και οινοποίησης σταφυλιών και μεταποίησης ελαιών στην πεδινή – παραλιακή ζώνη.

Στην περιοχή πραγματοποιείται επίσης παραγωγή (διάθεση) ξυλόγλυπτων ειδών (οικιακά, κλπ.) και παραγωγή (διάθεση) μάλλινων ειδών σπιτιού (κουβέρτες, στρωσίδια, κλπ.), μια δραστηριότητα που παλιότερα ήταν σημαντικά ανεπτυγμένη, ιδιαίτερα στη περιοχή της Κλειτορίας.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού Ανθρώπινες Δραστηριότητες Τριτογενής Τομέας

Εμπόριο

Το εμπόριο στην περιοχή περιλαμβάνει τη διακίνηση προϊόντων κυρίως για την κάλυψη των τοπικών αναγκών στοχεύοντας στους κατοίκους τα περιοχής αλλά και τον μεγάλο αριθμό επισκεπτών. Η εμπορία περιλαμβάνει κυρίως παραδοσιακά τοπικά προϊόντα όπως μέλι, γαλακτοκομικά προϊόντα από τα τοπικά τυροκομεία, ροδοζάχαρη, γλυκά κουταλιού, μέλι, καρπούς δέντρων όπως κάστανα, καρύδια κ.α. και αρωματικά φυτά και βότανα (τσάι, ρίγανη, φασκόμηλο, κ.α).

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Ανθρώπινες Δραστηριότητες

Τριτογενής Τομέας

Τουρισμός

Η περιοχή Καλαβρύτων είναι εξαιρετικά δυναμική τουριστική περιοχή, λόγω του μεγάλου αριθμού των μνημείων που διαθέτει αλλά και λόγω του εξαιρετικού φυσικού της κάλλους. Η τουριστική ανάπτυξη βασιζόταν τις προηγούμενες δεκαετίες σε επισκέπτες βραχείας παραμονής, οι οποίοι επέλεγαν τα Καλάβρυτα κατά τη θερινή σχεδόν περίοδο. Η λειτουργία του Χιονοδρομικού Κέντρου έχει διαφοροποιήσει σημαντικά τα δεδομένα της τουριστικής ζήτησης. Το χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων άνοιξε τις πόρτες του και λειτούργησε το 1988. Μέσα από τη λειτουργία του Χιονοδρομικού ήρθε η ριζική αλλαγή της οικονομίας όλης της περιοχής. Από την λειτουργία του και μετά η περιοχή αποτελούν πόλο έλξης επισκεπτών καθ' όλη τη διάρκεια του έτους με ιδιαίτερα υψηλές αιχμές να παρουσιάζονται τον Αύγουστο αλλά και τα Σαββατοκυριακά του χειμώνα (Ιανουάριος- Μάρτιος). Η εκτός Χιονοδρομικού Κέντρου τουριστική ζήτηση αποτελείται σε μεγάλο βαθμό από οργανωμένες εκδρομές Ελλήνων επισκεπτών, οι οποίες κατευθύνονται προς τα θρησκευτικά μνημεία της περιοχής. Το σημαντικότερο μέρος της τουριστικής ζήτησης εξυπηρετείται οδικά. Μικρό μέρος της, συνήθως μεμονωμένοι εκδρομείς ή εκδρομείς σε μικρές ομάδες, εξυπηρετούνται με τον οδοντωτό σιδηρόδρομο. Η εξυπηρέτηση αυτή συνδυάζεται είτε με σιδηροδρομική άφιξη στο Διακοπτό είτε με συνδυασμό αυτοκινήτου μέχρι το Διακοπτό.

Γεωπάрко Βουραϊκού-Χελμού

Γεωλογική Κληρονομιά και Πολιτισμός

Ιστορία

Η περιοχή του γεωπάρκου είναι μια περιοχή με πλούσια ιστορία η οποία έπαιξε σημαντικό ρόλο στον απελευθερωτικό αγώνα των Ελλήνων τόσο από τους Τούρκους όσο και από τους Γερμανούς κατά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο. Το έντονο γεωμορφολογικό της ανάγλυφο αποτέλεσε πολλές φορές πεδίο σκληρών μαχών αλλά και απροσπέλαστο καταφύγιο ηρώων. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα όπου η γεωμορφολογία έπαιξε σημαντικό ρόλο στο ιστορικό αποτύπωμα της περιοχής είναι ο ματωμένος λόφος του Καπλή. Εκεί διαπράχθηκε ένα από τα πιο συνταρακτικά εγκλήματα του Β παγκοσμίου πολέμου, η σφαγή των Καλαβρύτων. Το σημείο επιλέχθηκε από τους Γερμανούς ως ιδανικό εξαιτίας της αμφιθεατρικής του γεωμορφολογίας η οποία προσέφερε θέα στα καιγόμενα Καλάβρυτα αυξάνοντας την φρίκη των αιχμαλώτων και παράλληλα εκμηδένιζε τις δυνατότητες διαφυγής. Μνημεία της φρίκης του πολέμου υπάρχουν αμέτρητα σημεία σε ολόκληρη την περιοχή και πολλά από αυτά βρίσκονται σε γεώτοπους (π.χ. Ρωγοί, Χελωνοσπηλιά) όπου ο επισκέπτης μπορεί να συνδυάσει την γεωποικιλότητα με την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου.

Μια άλλη πτυχή της επιρροής της γεωλογικής κληρονομιάς στην ιστορία και την εξέλιξη της περιοχής είναι η ύπαρξη των ορυχείων λιγνίτη (γεώτοποι Παλιοχωρίου και Ξυδιά). Η ύπαρξη του λιγνίτη στην ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων συνδέθηκε με τον διάσημο Οδοντωτό σιδηρόδρομο που διατρέχει το φαράγγι του Βουραϊκού ποταμού. Ο λιγνίτης μεταφερόταν με σχετική ευκολία από τα Καλάβρυτα στις πεδινές περιοχές γεγονός που πιθανώς αποτέλεσε σημαντικό στοιχείο ώστε οι δυνάμεις κατοχής να στρέψουν την προσοχή τους στην περιοχή.

Γεωπάρκο Βουραϊκού-Χελμού

Γεωλογική Κληρονομιά και Πολιτισμός

Άυλη Κληρονομιά

Δημοτική Μουσική & Δημοτική Ποίηση: Η έντονη γεωμορφολογία της περιοχής με τα ψηλά βουνά έχει πολλές φορές γίνει πηγή έμπνευσης για τα Δημοτικά Τραγούδια. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο πολυτραγουδισμένος Χελμός. Πλήθος δημοτικών τραγουδιών εξυμνούν την αγέρωχη ομορφιά του: μες' του Χελμού τα κρύα νερά, Ο Χελμός, του Χελμού το Χιόνι κ.α. , ενώ από αυτόν εμπνεύστηκε ο τυφλός ποιητής από το Μεσορρούγι, Σπύρος Περεσιάδης το πασίγνωστο δραματικό ειδύλλιο, «Γκόλφω»: Τη Γκόλφω στα λημέρια της ο Τάσος δεν την βρήκε Τον πήρε το παραπονο και το Χελμό ρωτάει:

– Χελμέ, βουνό περήφανο, ήρθα να σε ρωτήσω: Μην είδες την αγάπη μου, την Γκόλφω μου , που πάει; Μαράζωσε η καρδούλα μου, Χελμέ, που δεν την βλέπω.

– Τάσο μου, φαρμακίστηκε 'κει στην ετιά από κάτω, Πήρες τον αρραβώνα σου και την αγάπη αρνηθείς.

Μες του Χελμού τα κρύα νερά, μες στην ιτιά από κάτω Κείτεται η Γκόλφω κείτεται, πικρά φαρμακωμένη. Κανείν δεν είχε συντροφιά, κανείνε για παρέα. Με τα πουλιά κουβέντιαζε και με τα χελιδόνια.

Σύγχρονη Ελληνική Τέχνη: Τόσο ο Χελμός όσο και άλλες εμβληματικές περιοχές του γεωπάρκου έχουν γίνει πηγή έμπνευσης για την σύγχρονη ελληνική μουσική όπως για παράδειγμα τα τραγούδια του Βουραϊκού-Νίκος Ξύδης, 13-12-43 Misdeal and Renowo και τον κινηματογράφο με την πρόσφατη ταινία Καλάβρυτα 1943.

Γεωπάрко Βουραϊκού-Χελμού

Γεωλογική Κληρονομιά και Πολιτισμός

Μυθολογία

Οι μύθοι και οι δοξασίες που αφορούν την περιοχή του γεωπάρκου μοιάζουν ατελείωτα. Ο γεώτοπος της Στύγας αποτελεί ένα τρανταχτό παράδειγμα της στενής σχέσης της περιοχής του γεωπάρκου με την μυθολογία. Οι αρχαίοι πίστευαν ότι τα ύδατα της πηγής προέρχονταν από τον χθόνιο ποταμό του κάτω κόσμου, της Στύγας και ήταν μαγικά. Γι' αυτό συνήθιζαν να ορκίζονται εκεί, μιμούμενοι τον Όρκο των θεών. Άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο μύθος που σχετίζεται με τον άθλο του Ηρακλή και το Ελάφι της Άρτεμης (Κερυνίτης έλαφος) που ζούσε στο όρος Κερύνεια γύρω από το σημερινό Σκεπαστό και τον γεώτοπο τον Ρωγών. Οι καταβόθρες του Φενεού πάλι, σχετίζονται με μυθολογικά στοιχεία και αναφέρονται σε διάφορους μύθους. Ένας από αυτούς συνδέει τη δημιουργία τους με τον Ηρακλή, ο οποίος φέρεται να έσκαψε ο ίδιος τις καταβόθρες στους πρόποδες των βουνών που οριοθετούν την πόλη για να απομακρύνει τα νερά που λίμναζαν σε αυτή και προέρχονταν από τον Αροάνειο (Όλβιο) ποταμό. Ένας ακόμα μύθος συνδέεται με την ευρύτερη περιοχή και την Αρχαία Φενεό, όπου ο Ηρακλής αφού εκλεψε έναν τρίποδα χρησμών από την Πυθεία, η οποία αρνήθηκε να του δώσει χρησμό, τον μετέφερε στο Φενεό όπου ήθελε να δημιουργήσει άλλο μαντείο και εκεί ήρθε αντιμέτωπος με τον Απόλλωνα. Ο Δίας στην προσπάθειά του, να τους σταματήσει έριξε έναν κεραυνό, τότε ο Απόλλωνας πήρε τον τρίποδα και ο Ηρακλής τον χρησμό που περίμενε. Μια άλλη παραλλαγή του μύθου, αναφέρει πως ο Απόλλωνας αφού έμαθε μετά από μια χιλιετία για τη μεταφορά του τρίποδα στο Φενεό, έκλεισε τις διόδους (καταβόθρες) που είχε σκάψει ο Ηρακλής για να απομακρύνονται τα νερά από την πόλη με αποτέλεσμα να πλημμυρίσει η Αρχαία Φενεός, τιμωρώντας έτσι τους Φενεάτες. Και η μύθοι συνεχίζονται....

Η πλούσια μυθολογία της περιοχής σχετίζεται πολλές φορές με την αδυναμία των ανθρώπων να εξηγήσουν τον τρόπο δημιουργίας των διαφόρων γεωμορφών. Για παράδειγμα στον γεώτοπο Πόρτες-Τρικλιά η αδυναμία να εξηγηθεί ο τρόπος δημιουργίας του στενού περάσματος οδήγησε στον μύθο που θέλει τον Ηρακλή να το «έκοψε» με το σπαθί του για να περάσει.

Γεωπάρκο Βουραϊκού-Χελμού

Γεωλογική Κληρονομιά και Πολιτισμός

Αρχιτεκτονική

Η ύπαρξη του ασβεστολιθικού πετρώματος σε τόσο μεγάλη αφθονία στην περιοχή του γεωπάρκου έχει σαφώς επηρεάσει την αρχιτεκτονική κυρίως των παραδοσιακών οικισμών που βρίσκονται διάσπαρτοι στις πλαγιές των βουνών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο χαρακτηρισμένος παραδοσιακός οικισμός στον γεώτοπο Βεσίни. Παράλληλα η αφθονία του υλικού έδινε την ευκαιρία να χτιστούν σπουδαία πέτρινα οχυρωματικά σπίτια, τα πυργόσπιτα ή πύργοι όπως ο Πύργος των Πετμεζαίων στην ευρύτερη περιοχή του γεώτοπου της πόλης των Λουσών.

«Η πέτρα, που βρισκόταν (και βρίσκεται ακόμα) σε αφθονία στο χώρο των ορεινών οικισμών, ήταν ένα υλικό – προϊόν του περιβάλλοντος, η χρήση της οποίας, όχι μόνο δεν αλλοίωνε το τοπίο αλλά αντιθέτως, συνέβαλε καθοριστικά στην τέλεια αρμονία της σύνθεσης, έτσι ώστε με δυσκολία να ξεχωρίζει το χτίσμα από το φυσικό περιβάλλον του. Η αυστηρή γεωμετρία του όγκου και η σκληράδα της πέτρας, όμοια με τη σκληράδα του τοπίου, αποτελούσαν (και βεβαίως αποτελούν) την ομορφιά του παραδοσιακού οικισμού»

Γεωπάρκο Βουραϊκού-Χελμού Γεωλογική Κληρονομιά και Πολιτισμός Θρησκεία

Τα σπήλαια από την αρχαιότητα αποτελούσαν τόπους λατρείας πιθανώς γιατί απέπνεαν ηρεμία και γαλήνη και έδιναν την αίσθηση της επικοινωνίας με το άγνωστο. Έτσι και σήμερα λοιπόν πολλοί ναοί έχουν κτιστεί μέσα σε σπήλαια ή κάτω από μεγάλες βραχοσκεπές. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν το ιστορικό μοναστήρι που βρίσκεται στον γεώτοπο του Μεγάλου Σπηλαίου και ο Βυζαντινός ναός της Ανάληψης στον αντίστοιχο γεώτοπο.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Δραστηριότητες Εναλλακτικού Τουρισμού

• Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων

Το Χιονοδρομικό κέντρο Καλαβρύτων ή Χιονοδρομικό κέντρο Χελμού βρίσκεται στο όρος Χελμός, κοντά στα Καλάβρυτα. Διαθέτει έντεκα πίστες διαφόρων βαθμών δυσκολίας, που βρίσκονται σε υψόμετρο μεταξύ 2.330 μέτρων και 1.700 μέτρων.

Η δημιουργία του Χιονοδρομικού Κέντρου Καλαβρύτων ήταν μια ιδέα του Πάνου Πόλκα, ο οποίος υπηρέτησε δήμαρχος Καλαβρύτων από το 1974 ως το 1990, με στόχο την προώθηση της ανάπτυξης της περιοχής με βάση τον τουρισμό. Το όρος του Χελμού αποτελούσε ανέκαθεν πόλο έλξης για τους λάτρεις της ορειβασίας και της χιονοδρομίας και η ιδέα είχε προοπτικές, όμως αντιμετωπίστηκε με σκεπτικισμό. Έτσι, ο Πόλκας δημιούργησε την πρώτη δημοτική επιχείρηση στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα, με σκοπό την εκμετάλλευση του έργου. Το Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων άνοιξε τις «πύλες» του για το κοινό το χειμώνα του 1988. Το 2002 το Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων πήρε το όνομα του δημιουργού του Πάνου Πόλκα, με σκοπό να τιμηθεί ο ίδιος έπειτα και από τον ξαφνικό του θάνατο.

Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Δραστηριότητες Εναλλακτικού Τουρισμού

- **Οδοντωτός σιδηρόδρομος Διακοπτού-Καλαβρύτων**

Ο οδοντωτός Διακοπτού – Καλαβρύτων αποτελεί ένα τουριστικό αξιοθέατο. Το τρένο έχει τη δυνατότητα να «σκαρφαλώνει» ψηλά στις μεγάλες κλίσεις του εδάφους και να διασχίζει περιοχές με ξεχωριστό ενδιαφέρον. Είναι μια μοναδική διαδρομή περίπου μιας ώρας που ξεκινά από το Διακοπτό, διασχίζει το φαράγγι του Βουραϊκού, περνά από το χωριό Ζαχλωρού και καταλήγει στα Καλάβρυτα.

Η διαδρομή 22 χιλιομέτρων που διανύει πραγματοποιείται με ταχύτητα που κυμαίνεται από 30 έως 40 χλμ/ώρα στην απλή γραμμή και από 6 έως 15 χλμ/ώρα στο οδοντωτό κομμάτι.

Ο χαρακτηρισμός «οδοντωτός», προέρχεται από τα «δόντια» που χρησιμοποιούν οι αμαξοστοιχίες του τύπου αυτού και τις βοηθούν να σκαρφαλώνουν στις μεγάλες κλίσεις. Η αμαξοστοιχία είναι ειδικά κατασκευασμένη, ώστε η οδόντωση να προσαρμόζεται στα σημεία της γραμμής όπου αυτό επιβάλλεται, τόσο στην άνοδο όσο και στην κάθοδο της διαδρομής.

Οδοντωτός σιδηρόδρομος Διακοπού-Καλαβρύτων

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Δραστηριότητες Εναλλακτικού Τουρισμού

- **Canoe Kayak και Rafting**

Ο Λάδωνας, ο Ερύμανθος, ο Αροάνιος, ο Βουραϊκός και ο Σελινούντας συνδυάζουν την άθληση και την επαφή με την ομορφιά του φυσικού τοπίου. Μπορείτε να διαλέξετε μεταξύ Canoe Kayak και Rafting.

Canoe Kayak και Rafting

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Δραστηριότητες Εναλλακτικού Τουρισμού

• Πεζοπορία-Ποδηλασία

Στην περιοχή υπάρχει μεγάλος αριθμός πεζοπορικών μονοπατιών, από ήπια έως δύσβατα μονοπάτια, εύκολες έως απαιτητικές ορειβατικές διαδρομές, ιδανικά για αρχάριους αλλά και για πιο προχωρημένους.

Παρακάτω, αναφέρονται πεζοπορικές και ποδηλατικές διαδρομές στην περιοχή του Γεωπάρκου Χελμού-Βουραϊκού :

■ Αχαΐα : Ε4 Καλάβρυτα-Πλανητέρο

Μεγάλη πορεία στα δυτικά του Χελμού

Μήκος 16.7 km

Χρόνος 05h23'

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Δραστηριότητες Εναλλακτικού Τουρισμού

- **Πεζοπορία-Ποδηλασία**

- Χελμός : Καλάβρυτα-Ξερόκαμπος

Το παλιό μονοπάτι για τον Ξερόκαμπο

Μήκος 11.0 km

Χρόνος 04h35'

- Χελμός : Ζαχλωρού-Ξερόκαμπος

Σιδηροδρομικός Σταθμός Ζαχλωρούς-Μέγα Σπήλαιο-Ξερόκαμπος

Μήκος 14.1 km

Χρόνος 05h56'

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Δραστηριότητες Εναλλακτικού Τουρισμού

- **Πεζοπορία-Ποδηλασία**

- Χελμός : Ζαχλωρού-Λίμνη Τσιβλού

Από τον Βουραϊκό στον Κράθι

Μήκος 15.3 km

Χρόνος 05h39'

- Χελμός : Λίμνη Τσιβλού-Περιστέρα

Ανάντι της κοιλάδας του Κράθι

Μήκος 7.0 km

Χρόνος 02h32'

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Δραστηριότητες Εναλλακτικού Τουρισμού

- **Πεζοπορία-Ποδηλασία**

- Χελμός : Περιστέρα-Ζαρούχλα

Διασκελισμός του Προφήτη Ηλία

Μήκος 11.1 km

Χρόνος 03h51'

Πεζοπορία-Ποδηλασία

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεωδιαδρομές

Παρακάτω βρίσκεται μια σειρά από γεωδιαδρομές στην περιοχή του Γεωπάρκου Χελμού-Βουραϊκού :

- Πράσινη διαδρομή 17 χλμ

Καλάβρυτα-Χιονοδρομικό Κέντρο

Η διαδρομή ξεκινά από τα Καλάβρυτα και κατευθύνεται νοτιοανατολικά προς τον γεώτοπο Κεραμιδάκι μεταξύ τεταρτογενών ιζημάτων και πετρωμάτων της γεωτεκτονικής ζώνης Πίνδου (ασβεστόλιθος και φλύσχης). Συνεχίζοντας με νοτιοανατολική κατεύθυνση ο επισκέπτης διασχίζει το μαγικό Αισθητικό Δάσος Καλαβρύτων με τις αιωνόβιες καστανιές και την Κεφαληνιακή Ελάτη και φτάνει στον γεώτοπο Βαλβούσι. Αριστερά στο βάθος είναι ορατό το ιστορικό κάστρο της Ωριάς. Αφού διασταυρωθεί με το διεθνές μονοπάτι E4 και κατευθυνθεί παράλληλα με αυτό για μικρή απόσταση ο επισκέπτης εισέρχεται και πάλι σε Τεταρτογενή ιζήματα σε εναλλαγή με φλύσχη της ενότητας Τρίπολης και κατευθύνεται ανατολικά περνώντας μέσα από την κοιλάδα του Ξερόκαμπου με τα παγετωνικά κροκαλοπαγή και τις σπάνιες πεταλούδες που προστατεύονται. Σε κοντινή απόσταση προς τα νότια βρίσκονται οι εγκαταστάσεις του Χιονοδρομικού Κέντρου Καλαβρύτων. Η διαδρομή μπορεί να συνεχιστεί ακόμα πιο ανατολικά και να διασταυρωθεί με την κόκκινη διαδρομή στο χωριό Μεσορούγι.

Πράσινη διαδρομή 17χλμ
Καλάβρυτα-Χιονοδρομικό Κέντρο

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεωδιαδρομές

- Μωβ διαδρομή 35.50 χλμ

Καλάβρυτα-Σκεπαστό-Πλατανιώτισσα-Ζαχλωρού-E4-Ιερά Μονή Μεγάλου Σπηλαίου

Η διαδρομή ξεκινά από τον σιδηροδρομικό σταθμό Καλαβρύτων και κατευθύνεται ανάμεσα σε ιζηματογενή πετρώματα προς το χωριό Σκεπαστό και την ομώνυμη κορυφή. Στο σημείο αυτό εξέρχεται από τα όρια του γεωπάρκου και κατευθύνεται βόρεια κατηφορίζοντας στο οροπέδιο μέχρι το χωριό Βάλτα. Από εκεί ακολουθώντας το δρόμο φτάνει στο χωριό Πλατανιώτισσα όπου βρίσκεται το ιερό προσκύνημα της Παναγίας, μέσα στον κορμό του μεγάλου Πλατάνου, που έχει χαρακτηριστεί μνημείο της φύσης. Συνεχίζει ακολουθώντας το δρόμο προς το χωριό Βιλιβίνα και από εκεί αφού παρακαμφθεί το χωριό Δουμενά και έχοντας πια εισέλθει και πάλι στα όρια του γεωπάρκου, κατηφορίζει στο Φαράγγι του Βουραϊκού Ποταμού και το παραδοσιακό χωριό Ζαχλωρού μέσα σε μάργες και κροκαλοπαγή. Στο σημείο αυτό διασταυρώνεται με το διεθνές μονοπάτι E4 παρέχοντας μια εναλλακτική για αλλαγή πορείας. Περνώντας το φαράγγι η διαδρομή καταλήγει στον γεώτοπο του Μεγάλου Σπηλαίου και το ιστορικό μοναστήρι. Από εκεί ο επισκέπτης που θέλει να συνεχίσει την πορεία του μπορεί να ακολουθήσει την Κόκκινη διαδρομή.

Μωβ διαδρομή 35.50 χλμ

Καλάβρυτα-Σκεπαστό-Πλατανιώτισσα-Ζαχλωρού-Ε4-Ιερά Μονή Μεγάλου Σπηλαίου

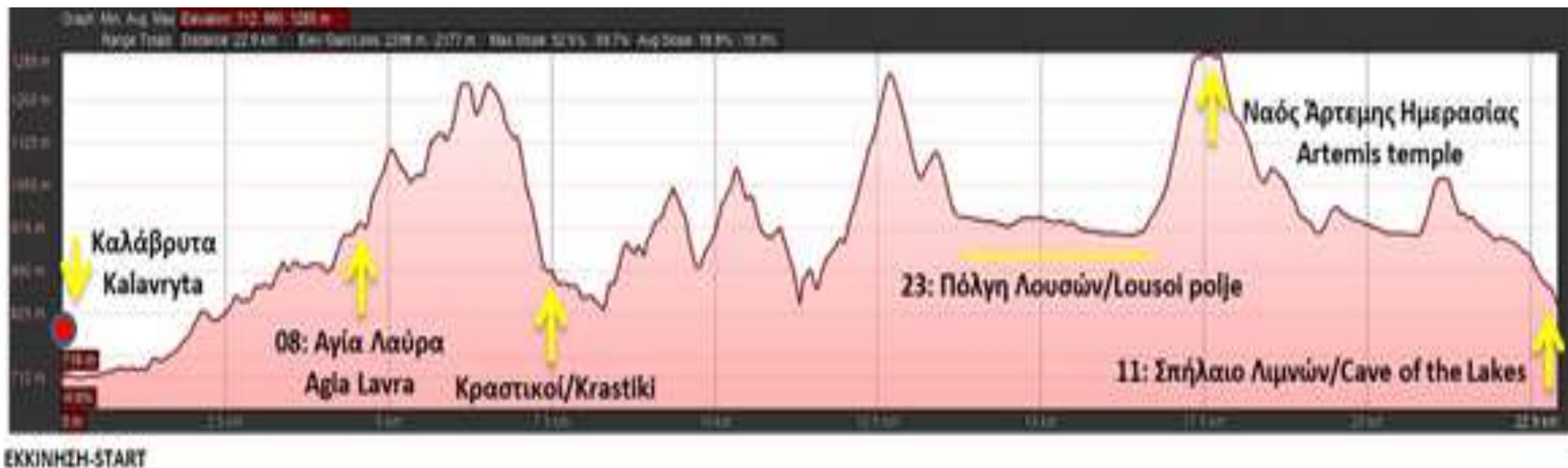
Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεωδιαδρομές

- Μπλε διαδρομή 22.20 χλμ

Καλάβρυτα- Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας-Λαγοβούνι-Αρχαίοι Λουσοί-Σπήλαιο Λιμνών-E4

Η διαδρομή ξεκινά από την πόλη των Καλαβρύτων και μέσα από ασβεστόλιθους και φλύσχη της γεωτεκτονικής ενότητας Πίνδου φτάνει στον γεώτοπο της Αγίας Λαύρας και το αντίστοιχο ιστορικό μοναστήρι. Από εκεί κανείς μπορεί να θαυμάσει την πανοραμική θέα προς το Τεκτονικό Βύθισμα των Καλαβρύτων. Συνεχίζοντας προς τα νότια η διαδρομή περνά από το χωριό Κραστικοί και τα απομεινάρια του Βυζαντινού μοναστηριού Παμμεγίστων Ταξιαρχών και κατευθύνεται προς το δάσος του Λαγοβουνίου. Εκεί η διαδρομή αλλάζει κατεύθυνση και ακολουθώντας αρχικά ανατολική και στην συνέχεια βορειοανατολική πορεία μέσα από την πόλη των Λουσών με τα ιζηματογενή της πετρώματα, φτάνει στους Αρχαίους Λουσούς και στον αρχαίο ναό της Ημερασίας Άρτεμης. Στην συνέχεια περνώντας περιμετρικά από το ασβεστολιθικό όρος Αμολινίτσα καταλήγει στο διάσημο Σπήλαιο των Λιμνών. Πριν από το σπήλαιο και με μικρή παράκαμψη ο επισκέπτης μπορεί να επισκεφθεί τον υπέροχο καταρράκτη της Ανάληψης και το Βυζαντινό εκκλησάκι που είναι κτισμένο σε μια μικρή σπηλιά. Η κατάληξη της διαδρομής αυτής μπορεί να συνδεθεί με το διεθνές μονοπάτι E4 (κίτρινη διαδρομή) για όσους θέλουν να συνεχίσουν το ταξίδι τους.

Μπλε διαδρομή 22.20 χλμ

Καλάβρυτα- Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας-Λαγοβούνι-Αρχαίοι Λουσοί-Σπήλαιο Λιμνών-Ε4

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεωδιαδρομές

- Ροζ διαδρομή 18.30 χλμ

Κάτω Λουσοί-Χελμός-Νεραϊδόραχη-Κεφαλόβруσο-Ελατόφυτο-Πλανητέρο

Η διαδρομή ξεκινά από το χωριό Κάτω Λουσοί που βρίσκεται στο βόρειο όριο της πόλης των Λουσών ενώ ο επισκέπτης κατευθύνεται ανατολικά με ανηφορική πορεία. Από αυτό το σημείο και στη συνέχεια της πορείας του περιηγείται ανάμεσα σε παγετωνικά κροκαλοπαγή ενώ μπορεί να παρατηρήσει πανοραμικά τα κροκαλοπαγή της παγετωνικής κοιλάδας του Σπανόλακκου η οποία εκτείνεται βόρεια. Ανεβαίνοντας τις πλαγιές της Νεραϊδόραχης ο επισκέπτης μπορεί να κάνει μια στάση στην βρύση Πούλιου για ανεφοδιασμό και να συνεχίσει παρατηρώντας το ορεινό καταφύγιο Λεοντόπουλου και το Τηλεσκόπιο Αρίσταρχος. Κατά μήκος της Νεραϊδόραχης είναι ορατές σε πολλά σημεία υπολειμματικές παγετωνικές γεωμορφές, όπως η αμφιθεατρική πλαγιά από την οποία ξεκινούσε ένας παγετώνας (cirque) στον Κάτω Κάμπο, καθώς και μια μικρή υπολειμματική λίμνη που σχηματίστηκε από μία μοραίνα (ανυψωμένη συσσώρευση παγετωνικών αποθέσεων). Συνεχίζοντας με κατεύθυνση προς τα νότια και περνώντας ανάμεσα από την Ψηλότερη Κορφή του Χελμού (Ψηλή Κορφή) και την Κορυφή Προφήτης Ηλίας αλλάζει και πάλι κατεύθυνση μετά την Κακή Ράχη και κατευθύνεται νότια ως την κορυφή Καλόγηρος. Από εκεί κάνοντας μια ημικυκλική πορεία φτάνει στο Ελατόφυτο και τέλος με κατεύθυνση δυτικά τερματίζει την διαδρομή του στις Πηγές του Αροάνιου και στο όμορφο Πλανητέρο. Από τις παρυφές της Νεραϊδόραχης και ως το τέλος της, η διαδρομή διασχίζει εναλλαγές ασβεστολίθων και φλύσχη των γεωτεκτονικών ενοτήτων Πίνδου και Τρίπολης σε τεκτονική επαφή μεταξύ τους. Αυτό δίνει την ευκαιρία να παρατηρηθούν πολυάριθμα ρήγματα και επωθήσεις.

Ροζ διαδρομή 18.30 χλμ

Κάτω Λουσοί-Χελμός-Νεραϊδόραχη-Κεφαλόβρυσο-Ελατόφυτο-Πλανητέρο

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεωδιαδρομές

- Λαδί διαδρομή 6.30 χλμ

Πηγές Λάδωνα Ποταμού-Σελλά-Κλήμα Πausανία-Παγκράτι

Πρόκειται για μια διαδρομή μικρού μήκους η οποία ξεκινά από τις πανέμορφες πηγές του ποταμού Λάδωνα (Μάτι του Λάδωνα). Από εκεί περπατώντας πάνω σε ιζηματογενείς αποθέσεις ποτάμιας προέλευσης κατευθύνεται δυτικά-νοτιοδυτικά προς το μικρό χωριό Σελλά και τον γεώτοπο Κλήμα του Πausανία. Στη συνέχεια η διαδρομή κατευθυνόμενη νότια εξέρχεται από τα όρια του γεωπάρκου και καταλήγει στο χωριό Παγκράτι. Η μικρή αυτή διαδρομή είναι τμήμα της περιοχής στην οποία περιηγήθηκε ο Πausανίας.

Λαδί διαδρομή 6.30 χλμ

Πηγές Λάδωνα Ποταμού-Σελλά-Κλήμα Παισανία-Παγκράτι

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

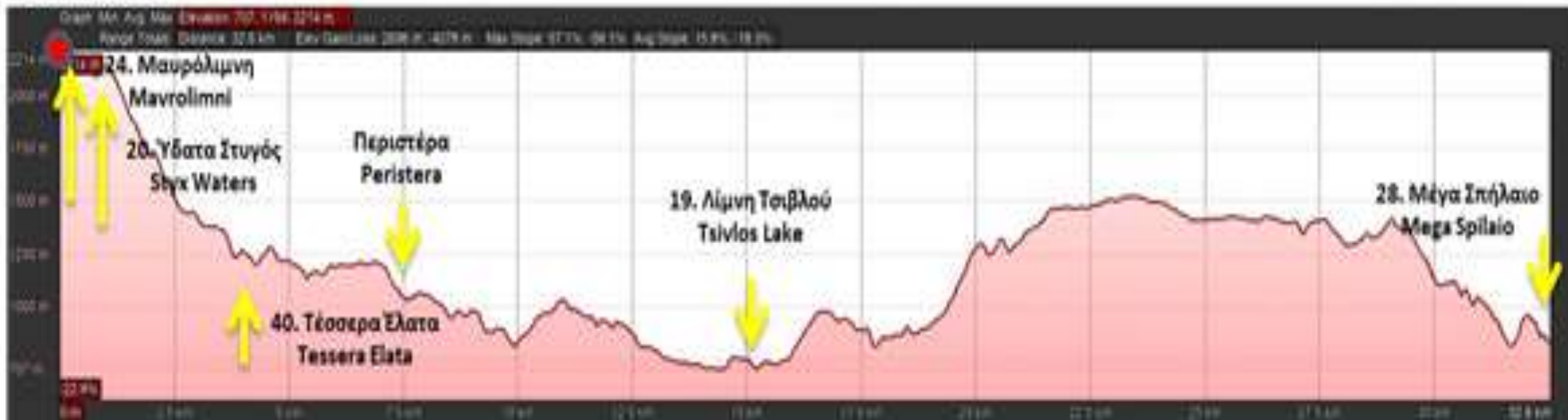
Γεωδιαδρομές

- Κόκκινη διαδρομή 33 χλμ

Μαυρόλιμνη-Ύδατα Στυγός-Περιστέρα-Τσιβλός-Ιερά Μονή Μεγάλου Σπηλαίου

Η διαδρομή ξεκινάει από την Νεραϊδόραχη του Χελμού προς την θέση Απάνω Λιθάρι. Ο επισκέπτης φτάνει στην εποχική αλπική λίμνη Μαυρόλιμνη περπατώντας ανάμεσα στα έντονα τεκτονισμένα πετρώματα της γεωτεκτονικής ζώνης Τρίπολης. Συνεχίζοντας φτάνει στον επιβλητικό καταρράκτη Ύδατα Στυγός και συνεχίζει προς τα Τέσσερα Έλατα. Στην διαδρομή μέσα στην χαράδρα μπορεί να παρατηρήσει τα πετρώματα της Φυλλιτικής χαλαζιτικής σειράς καθώς και παγετωνικά κροκαλοπαγή. Περνώντας από το χωριό Περιστέρα συνεχίζει την κατηφορική του πορεία προς την Λίμνη Τσιβλού. Η συνέχεια της διαδρομής ακολουθεί δυτική πορεία μέσα σε κροκαλοπαγή πετρώματα και καταλήγει στο Μέγα Σπήλαιο.

ΕΚΚΙΝΗΣΗ-START

Κόκκινη διαδρομή 33 χλμ

Μαυρόλιμνη-Ύδατα Στυγός-Περιστερά-Τσιβλός-Ιερά Μονή Μεγάλου Σπηλαίου

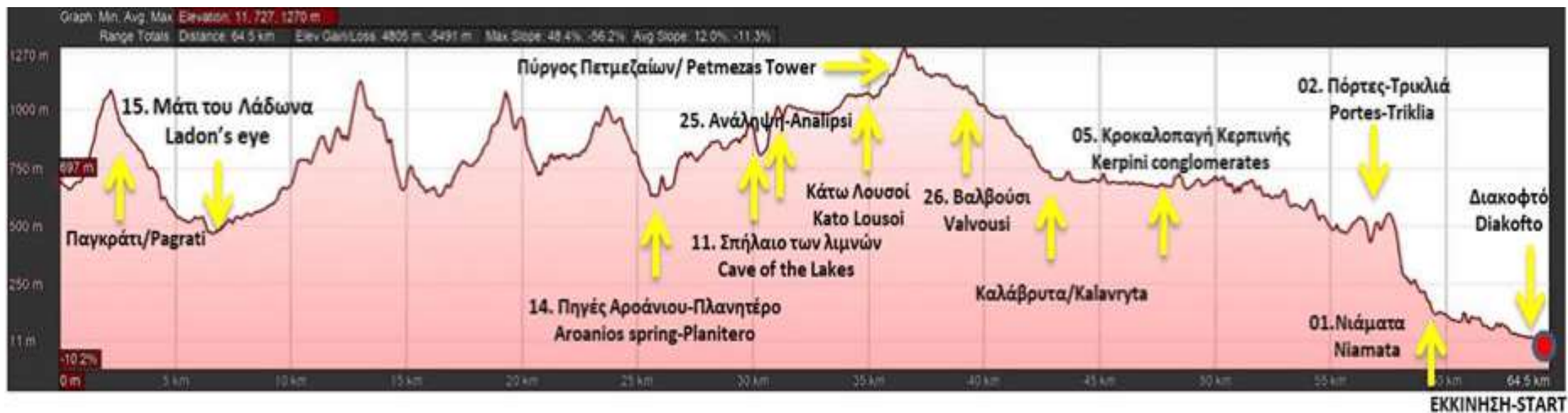
Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Γεωδιαδρομές

- Κίτρινη διαδρομή 63.50 χλμ

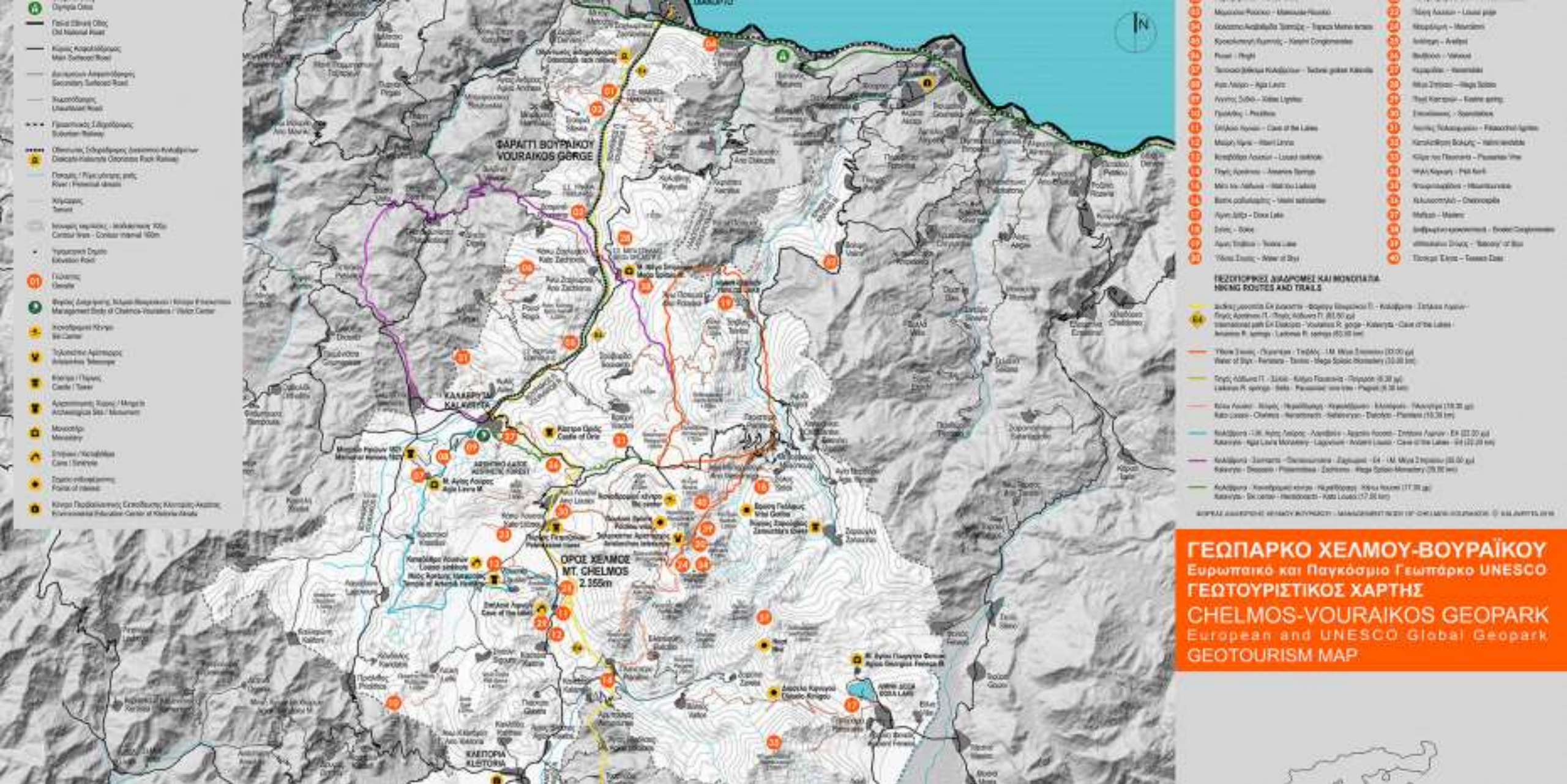
Διεθνές μονοπάτι Ε4-Διακοπτό-Φαράγγι Βουραϊκού Ποταμού-Καλάβρυτα-Σπήλαιο Λιμνών

Η διαδρομή ξεκινάει από το Διακοπτό, κατά μήκος του Βουραϊκού ποταμού και ακολουθεί τις γραμμές του οδοντωτού σιδηροδρόμου Διακοπτού – Καλαβρύτων, σε όλο σχεδόν το μήκος τους. Ο επισκέπτης περιηγείται στο αρχικό τμήμα σε Πλειοκαινικά και Τεταρτογενή ιζήματα όπου συναντά τα Νιάματα και μπορεί να παρατηρήσει το τεκτονικό παράθυρο. Συνεχίζοντας την διαδρομή προς τον επόμενο γεώτοπο (Πόρτες-Τρικλία) ο επισκέπτης περπατά ανάμεσα σε Κρητιδικούς ασβεστόλιθους της ενότητας Πίνδου. Προχωρώντας νοτιότερα ο επισκέπτης συναντά τα επιβλητικά κροκαλοπαγή Κερπινής σε εναλλαγές με ασβεστόλιθους. Περνώντας την πόλη των Καλαβρύτων και κατευθυνόμενος νοτιοανατολικά ο επισκέπτης κατευθύνεται προς το Βαλβούσι περπατώντας μέσα στο παραμυθένιο Αισθητικό Δάσος Καλαβρύτων. Κοιτάζοντας προς τα βορειοανατολικά ο επισκέπτης βλέπει το επιβλητικό αρχαιολογικό κατάλοιπο, Κάστρο της Ωριάς. Στην συνέχεια κατευθυνόμενος και πάλι νότια αντικρίζει την θέα προς τον Σπανόλακκο και στην συνέχεια επισκέπτεται τον ιστορικό Πύργο των Πετμεζαίων. Συνεχίζοντας περνάει από την Ανάληψη και κατευθύνεται προς το Σπήλαιο των λιμνών. Η διαδρομή συνεχίζει κατευθυνόμενη προς τις πηγές του Αροάνιου ποταμού όπου διασχίζει ένα όμορφο πλατανόδασος. Η διαδρομή συνεχίζει για κάποιο διάστημα έξω από τα όρια του γεωπάρκου ενώ καταλήγει λίγο αργότερα στο Μάτι του Λάδωνα. Η γεωδιαδρομή αυτή είναι τμήμα του διεθνούς μονοπατιού Ε4 και καταλήγει στο Γύθειο.

Κίτρινη διαδρομή 63.50 χλμ

Διεθνές μονοπάτι Ε4-Διακοπτό-Φαράγγι Βουραϊκού Ποταμού-Καλάβρυτα-Σπήλαιο Λιμνών

Γεωδιαδρομές στο Γεωπαρκο Χελμού-Βουραϊκού

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Ιστορικά Μνημεία

- **Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας**

Η χιλιόχρονη Μονή της Αγίας Λαύρας με την πολυκύμαντη ιστορία της, 5 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά της πόλης των Καλαβρύτων, αποτελεί το λίκνο της εθνικής μας παλιγγενεσίας, πανελληνιο εθικοθρησκευτικό προσκύνημα πρώτου μεγέθους και μια από τις αρχαιότερες Μονές του ελληνικού και κυρίως του πελοποννησιακού χώρου, αληθινό σέμνωμα της περιοχής.

Συνδεδεμένη αρχικά με τη Μέγιστη Λαύρα του Άθω διαγράφει αδρομερώς μια ιστορία αντίστοιχη προς τα κατά καιρούς τρία καθολικά της: Παλαιομονάστηρο, Ιστορικός Ναός, Σημερινή Μορφή. Πρώτη μαρτυρία ωστόσο έχουμε την αποτέφρωση της από τους Τούρκους στα 1585.

Ξανακτίζεται το 1600, ενώ οι τοιχογραφίες της (χειρ. Άνθιμου) τελειώνουν το 1645. Πρόκειται για το Παλαιομονάστηρο, σε απόσταση 300 μ. πιο πάνω από τη σημερινή Μονή, με δίκλιτο σταυρεπίστεγο ναό στο στόμιο σπηλιάς, που σώζει δύο στρώματα τοιχογραφιών.

Στη σημερινή θέση η ιστορική Μονή κτίσθηκε πιθανώς το 1689, τρίκογχο, αγιορείτικου τύπου, κτίσμα (μονόκλιτο, με τρούλο χωρίς στηρίγματα) που διασώζει τοιχογραφίες, ενώ σχετική εικόνα μας δίνει το σχέδιο του Ρώσου μοναχού Μπάρσκη (1745).

Η Μονή δοκιμάζεται το 1715 (Β' Τουρκοκρατία) και κυρίως στα Ορλωφικά. Πυρπολείται το 1826 από τον Ιμπραήμ, ανοικοδομείται το 1828, με την ίδρυση νέου καθολικού τύπου «βασιλικής με τρούλο», ερειπώνεται με το σεισμό της 24ης Ιουλίου 1844, για να κτισθεί και πάλι το 1850.

Νέες διώξεις, εκτελέσεις και καταστροφές είδε το μοναστήρι από τα Ναζιστικά στρατεύματα το Δεκέμβριο του 1943. Έκαψαν τη μονή, λεηλάτησαν τις αποθήκες και εκτέλεσαν τρεις μοναχούς, που δεν είχαν εγκαταλείψει το Μοναστήρι.

Οι μοναχοί που είχαν κρυφτεί λίγο πιο μακριά ξαναγύρισαν όταν είχαν απομακρυνθεί τα στρατεύματα, φέρνοντας μαζί τους τα κειμήλια και το λάβαρο που διέσωσαν και άρχισαν ξανά από την αρχή την επισκευή και ανοικοδόμηση.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Ιστορικά Μνημεία

- Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας

Το 1950, με προσφορές πιστών και ενίσχυση από το κράτος ανοικοδομήθηκε εξ' ολοκλήρου.

Η Μονή στη πορεία της υπήρξε πατριαρχική, σταυροπηγιακή, «βασιλική» και απέκτησε μεγάλη ακίνητη και κινητή περιουσία, ενώ κατά καιρούς προσκολλήθηκαν σ' αυτήν μικρότερες Μονές (Αγία Τριάς, Φιλοκάλη κ.ά.).

Εκείνο όμως που ανέδειξε τη Μονή ως φωτεινό μετέωρο, χωρίς να υποτιμούνται άλλες κατά καιρούς υπηρεσίες της σε εθνικά θεμέλια, είναι το γεγονός ότι υπήρξε το θέατρο πολεμικών γεγονότων της μεγάλης Εξεγέρσεως του 1821 και διεκδικεί την πρωτοπορία του Αγώνος με την κήρυξη της Ελληνικής Επανάστασης από τον Παλαιών Πατρών Γερμανό, κάτω από το θόλο του Ναού της.

Στην εθνική συνείδηση προβάλλει ως πρωταγωνίστρια στον μεγάλο Ξεσηκωμό για την απελευθέρωση.

Με καμάρι δείχνει το Λάβαρο του '21, τα όπλα των Αγωνιστών, τα άμφια του Αρχιεπισκόπου Παλαιών Πατρών Γερμανού – πρωτοστάτη του Αγώνος, έγγραφα, χειρόγραφα, έντυπα, εικόνες, πολύτιμα Ευαγγέλια (όπως της Αικατερίνης Β' της Ρωσίας) και ιερά σκεύη και άμφια (σταυρός, λειψανοθήκες, Αγία Ποτήρια κ.λπ.) ανυπολόγιστης καλλιτεχνικής και εθνικής αξίας, παρά τις τόσες διώξεις, πυρπολήσεις και καταστροφές της Μονής, που πρόσφερε στον Αγώνα, σε έμψυχο και άψυχο υλικό, όσο καμιά άλλη.

Δίκαια λοιπόν αποτελεί σύμβολο ιερό και κιβωτό του νεοελληνισμού. Δίκαια σε περίοπτη θέση, κοντά στη Μονή, στήθηκε μεγαλόπρεπο το «Ηρώο των Αγωνιστών του '21».

Η Αγία Λαύρα διδάσκει τι προσέφεραν οι Μονές στο Έθνος και στις αιώνιες και ακατάλυτες αξίες του ελληνοχριστιανικού πολιτισμού μας, τόσο σε καλές, όσο και σε δύσκολες ημέρες.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

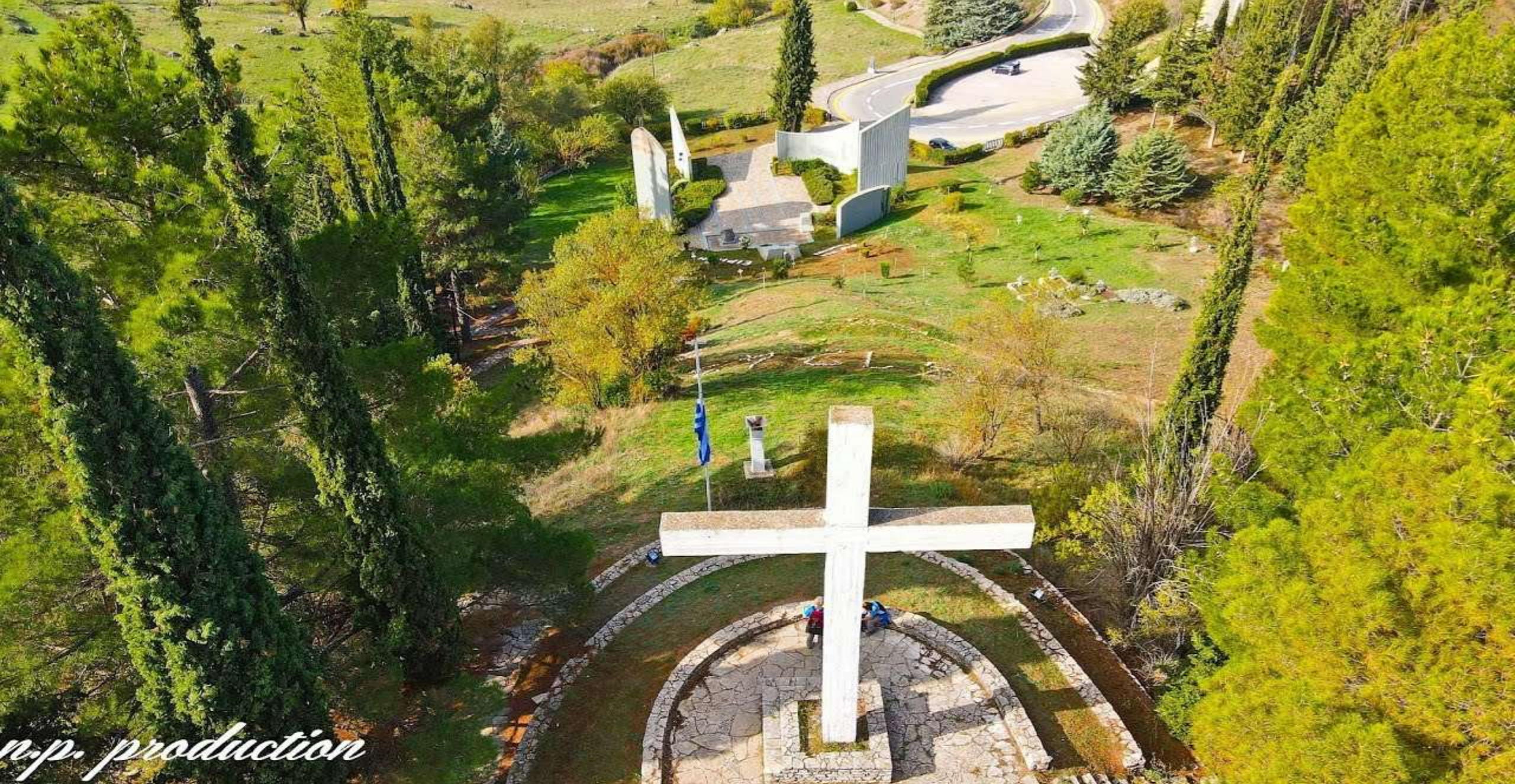
Ιστορικά Μνημεία

- Τόπος Εκτέλεσης

Ένα από τα ξεχωριστά μνημεία της πόλης και Ιερό Προσκύνημα είναι ο Τόπος Θυσίας, στο λόφο του Καπή, που βρίσκεται ανατολικά της πόλης των Καλαβρύτων στο δρόμο προς Χιονοδρομικό κέντρο. Στη Ράχη του Καπή οδηγήθηκαν οι άνδρες από 14 χρονών και πάνω από τους Γερμανούς κατακτητές στις 13 Δεκεμβρίου 1943, όπου και τους εκτέλεσαν. Σήμερα βρίσκεται ένας μεγάλος Σταυρός που θυμίζει το αποτρόπαιο έγκλημα. Στις στήλες που περιβάλλουν τον κεντρικό χώρο αναγράφονται τα ονόματα των οικογενειών των Εκτελεσθέντων. Στην κατακόμβη είναι αναρτημένα μικρά καντήλια ισάριθμα με τις οικογένειες των εκτελεσθέντων. Παράπλευρα της κατακόμβης δεσπόζει το πέτρινο γλυπτό της πονεμένης μάνας, έμβλημα του Δήμου και σύμβολο της ανθρώπινης καρτερικότητας που φιλοτέχνησε η τότε σπουδάστρια της σχολής Καλών Τεχνών Άννα Βαφεία. Έχει συμβολικό χαρακτήρα για τις γυναίκες ηρωίδες των Καλαβρύτων (τη Μάνα, την αδελφή, τη γιαγιά, την κόρη) που με υπερπροσπάθεια αγωνίστηκαν να ξαναστήσουν την ολοσχερώς κατεστραμμένη πόλη.

n.p. production

Τόπος Εκτέλεσης

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Ιστορικά Μνημεία

- Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος

Το κτίριο του Δημοτικού Σχολείου ανεγέρθηκε στις αρχές του 20ου αιώνα “δαπάνη” του μεγάλου Έλληνα ευεργέτη Ανδρέα Συγγρού. Στις 13 Δεκεμβρίου του 1943 κάηκε ολοσχερώς από την πυρκαγιά που προκάλεσαν οι Γερμανοί κατακτητές, επαναλειτούργησε το έτος 1950 και το 1986 κηρύχθηκε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο από το Υπουργείο Πολιτισμού και αποφασίστηκε να στεγάσει το Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος με σκοπό τη συλλογή, τεκμηρίωση, συντήρηση, έκθεση και ερμηνεία του πάσης φύσεως μουσειολογικού υλικού που σχετίζεται με τα γεγονότα του Ολοκαυτώματος της 13ης Δεκεμβρίου 1943 στα Καλάβρυτα καθώς και με όλα τα γεγονότα που προηγήθηκαν και ακολούθησαν το Ολοκαύτωμα στον ευρύτερο χώρο της επαρχίας Καλαβρύτων.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Ιστορικά Μνημεία

- Πανελλήνιο Ηρώο Εθνικής Παλιγγενεσίας

Στο δεσπόζοντα λόφο βόρεια της Μονής της Αγίας Λαύρας υψώνεται το λαμπρότερο μνημείο του Έθνους. Είναι το Ηρώο των αγωνιστών της Επανάστασης του 1821, που θυσιάστηκαν για την ανεξαρτησία του Ελληνικού Έθνους από τον Τουρκικό Ζυγό. Οι προσπάθειες για την ανέγερση του μνημείου είχαν ξεκινήσει από τον Σύλλογο Καλαβρυτινών στο τέλος του 19ου με αρχές του 20ου αιώνα. Στην σημερινή του μορφή, το Ηρώο Πεσόντων Αγωνιστών, αποτελείται από σύνθεση τριών ανδριάντων που παριστάνουν τη συμμετοχή του κλήρου και των αγωνιστών στην Επανάσταση του 1821 και την Ελευθερία του Ελληνικού Έθνους από τον Τούρκο Κατακτητή.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Θρησκευτικά Μνημεία

- Ιερά Μονή Μεγάλου Σπηλαίου

Η Ιερά Μονή του Μεγάλου Σπηλαίου βρίσκεται στο 10ο χιλιόμετρο του δρόμου Καλαβρύτων – Πούντας – Ε.Ο. Πατρών – Αθηνών.

Τρεις λόγοι έκαναν το Μέγα Σπήλαιο να κατέχει μια από τις πιο εξέχουσες θέσεις ανάμεσα στα γνωστότερα Μοναστήρια του ελληνικού χώρου: το τοπίο, η εφέστια εικόνα της Σπηλαιώτισσας και το αδούλωτο φρόνημα των μοναχών.

Κολλημένο πεισματικά σε ένα ευρύχωρο σπήλαιο (απ' όπου και το όνομα του), στη βάση πελώριου, απειλητικού, κάθετου βραχώδους συγκροτήματος τού Χελμού σε υψόμετρο 940 μ., προκαλεί δέος και θαυμασμό με τη μοναδικότητα του. Η σπηλαιώδης διαμόρφωσή του προσδιόρισε τελικά και την αρχιτεκτονική μορφή του.

Η Μονή υψώνεται σήμερα οκταόροφη και παρόλο που έχασε το παλιό ιδιαίτερο ύφος της, δεν έπαυσε να καθηλώνει και τον πιο αδιάφορο επισκέπτη.

Το καθολικό, σκαμμένο στο βράχο, είναι Ναός σταυροειδής εγγεγραμμένος με δύο νάρθηκες. Ο κύριος Ναός διατηρεί τις τοιχογραφίες του 1653, αξιόλογα μαρμαροθετήματα στο δάπεδο, ξυλόγλυπτο τέμπλο, παλαιότερο άμβωνα κ.λπ., ενώ στο νάρθηκα οι τοιχογραφίες ανάγονται στις αρχές του 19ου αιώνα.

Στο Ναό αυτό φυλάσσεται η εικόνα της Παναγίας, που αποδίδεται κατά την παράδοση στον Ευαγγελιστή Λουκά, ελαφρώς παραμορφωμένη από τις κατά καιρούς πυρκαγιές τής Μονής (840, ανάκτηση 1285, 1400, 1640, ανακαίνιση το 1641, νέα πυρκαγιά το 1934).

Είναι τύπου «Βρεφοκρατούσης», δουλεμένη με κερι και μαστίχα σε σανίδα. Σημασία έχει ότι για την ψυχή του ευσεβούς λαού μας αποτελεί ανέκαθεν παλλάδιο πρώτης τάξεως, αναντικατάστατο, καταφυγή και παραμυθία κάθε πιστού που εναποθέτει «την πάσαν ελπίδα» σε αυτό και ζητά την πρεσβεία της Παναγίας.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Θρησκευτικά Μνημεία

• Ιερά Μονή Μεγάλου Σπηλαίου

Η πανάρχαια αυτή Μονή στάθηκε πάντα ζωντανή και συνδέεται με θαύματα και πολλές παραδόσεις, η πιο αξιόλογη από τις οποίες είναι αυτή που συνδέεται με την εύρεση της Ιεράς Εικόνας: Δύο Θεσσαλονικείς αδελφοί, οι Συμεών και Θεόδωρος, υστέρα από αλλεπάλληλες περιπλανήσεις και αποκαλυπτικά όνειρα, συνάντησαν εδώ το 362 μ.Χ. την κόρη Ευφροσύνη, βοσκοπούλα από το Γαλατά (Ζαχλωρού). Αυτή, με θεία βουλή και με την οδηγία ενός τράγου, πού πήγαινε εκεί για να ξεδιψάσει, τους οδήγησε στο Σπήλαιο, όπου βρήκαν την Ιερή Εικόνα του Ευαγγελιστή Λουκά, την οποία φύλαγε φοβερός δράκος, ο οποίος στη συνέχεια σκοτώθηκε από κεραυνό. Η πηγή αυτή του Σπηλαίου – μαρμάρινη κατόπιν – αποτελεί σήμερα, το γνωστό με το όνομα «η Πηγή της Κόρης», άγιασμα. Στο σημείο αυτό υπάρχει και η αναπαράσταση του θαυμαστού γεγονότος.

Αν και η Μονή καταστράφηκε τελείως, ωστόσο τα υπάρχοντα κειμήλια – που φυλάσσονται σε πρόσφατα άριστα διευθετημένο νέο σκευοφυλάκιο – ανάγουν το νου και την ψυχή στο Θείο, στον παλιό πλούτο της Μονής και στην προσφορά του Μεγάλου Σπηλαίου προς το Έθνος.

Ελάχιστοι γνωρίζουν ότι η Μονή διατηρούσε πυριτιδαποθήκη, ώστε όχι μόνο να έχει υλικό για τον Αγώνα, αλλά και όταν θα ήταν επιβεβλημένο, να γίνονταν ολοκαύτωμα, παρά δούλοι οι μοναχοί της.

Είναι άλλωστε γνωστή η υπερήφανη, ηρωική απάντηση του ηγουμένου Δαμάσκηνου τον Ιούνιο του 1827 στον Ιμπραήμ: «...διά να προσκυνήσωμεν, είναι αδύνατον ...αν έλθεις εδώ να μας πολεμήσεις και μας νικήσεις, δεν είναι μεγάλο κακόν, διότι θα νικήσεις παπάδες.

Αν όμως νικηθείς ...θα είναι ντροπή σου». Τέλος, σώζονται στη Μονή μικρά κανόνια τού Αγώνα.

Αλλά και στην Κατοχή (Δεκέμβριος τού 1943), οι μοναχοί πλήρωσαν τη θηριωδία των Ναζί, καταληστεύεται η Μονή, καίγονται όσα κελιά γλύτωσαν την πυρκαγιά τού 1934, θανατώνονται 16 άτομα (μοναχοί, υποτακτικοί και προσκυνητές). Άλλους 9 μοναχούς, οι Ναζί τους θανάτωσαν ρίχνοντάς τους από τη θέση «Ψηλός Σταυρός».

Ιερά Μονή Μεγάλου Σπηλαίου

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Θρησκευτικά Μνημεία

- **Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας**

Η χιλιόχρονη Μονή της Άγιας Λαύρας με την πολυκύμαντη ιστορία της, 5 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά της πόλης των Καλαβρύτων, αποτελεί το λίκνο της εθνικής μας παλιγγενεσίας, πανελληνιο εθνοθρησκευτικό προσκύνημα πρώτου μεγέθους και μια από τις αρχαιότερες Μονές του ελληνικού και κυρίως του πελοποννησιακού χώρου, αληθινό σέμνωμα της περιοχής.

Συνδεδεμένη αρχικά με τη Μέγιστη Λαύρα του Άθω διαγράφει αδρομερώς μια ιστορία αντίστοιχη προς τα κατά καιρούς τρία καθολικά της: Παλαιομονάστηρο, Ιστορικός Ναός, Σημερινή Μορφή. Πρώτη μαρτυρία ωστόσο έχουμε την αποτέφρωση της από τους Τούρκους στα 1585.

Ξανακτίζεται το 1600, ενώ οι τοιχογραφίες της (χειρ. Άνθιμου) τελειώνουν το 1645. Πρόκειται για το Παλαιομονάστηρο, σε απόσταση 300 μ. πιο πάνω από τη σημερινή Μονή, με δίκλιτο σταυρεπίστεγο ναό στο στόμιο σπηλιάς, που σώζει δύο στρώματα τοιχογραφιών.

Στη σημερινή θέση η ιστορική Μονή κτίσθηκε πιθανώς το 1689, τρίκογχο, αγιορείτικου τύπου, κτίσμα (μονόκλιτο, με τρούλο χωρίς στηρίγματα) που διασώζει τοιχογραφίες, ενώ σχετική εικόνα μας δίνει το σχέδιο του Ρώσου μοναχού Μπάρσκη (1745).

Η Μονή δοκιμάζεται το 1715 (Β' Τουρκοκρατία) και κυρίως στα Ορλωφικά. Πυρπολείται το 1826 από τον Ιμπραήμ, ανοικοδομείται το 1828, με την ίδρυση νέου καθολικού τύπου «βασιλικής με τρούλο», ερειπώνεται με το σεισμό της 24ης Ιουλίου 1844, για να κτισθεί και πάλι το 1850.

Νέες διώξεις, εκτελέσεις και καταστροφές είδε το μοναστήρι από τα Ναζιστικά στρατεύματα το Δεκέμβριο του 1943. Έκαψαν τη μονή, λεηλάτησαν τις αποθήκες και εκτέλεσαν τρεις μοναχούς, που δεν είχαν εγκαταλείψει το Μοναστήρι.

Οι μοναχοί που είχαν κρυφτεί λίγο πιο μακριά ξαναγύρισαν όταν είχαν απομακρυνθεί τα στρατεύματα, φέρνοντας μαζί τους τα κειμήλια και το λάβαρο που διέσωσαν και άρχισαν ξανά από την αρχή την επισκευή και ανοικοδόμηση.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Θρησκευτικά Μνημεία

- Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας

Το 1950, με προσφορές πιστών και ενίσχυση από το κράτος ανοικοδομήθηκε εξ' ολοκλήρου.

Η Μονή στη πορεία της υπήρξε πατριαρχική, σταυροπηγιακή, «βασιλική» και απέκτησε μεγάλη ακίνητη και κινητή περιουσία, ενώ κατά καιρούς προσκολλήθηκαν σ' αυτήν μικρότερες Μονές (Αγία Τριάς, Φιλοκάλη κ.ά.).

Εκείνο όμως που ανέδειξε τη Μονή ως φωτεινό μετέωρο, χωρίς να υποτιμούνται άλλες κατά καιρούς υπηρεσίες της σε εθνικά θεμέλια, είναι το γεγονός ότι υπήρξε το θέατρο πολεμικών γεγονότων της μεγάλης Εξεγέρσεως του 1821 και διεκδικεί την πρωτοπορία του Αγώνος με την κήρυξη της Ελληνικής Επανάστασης από τον Παλαιών Πατρών Γερμανό, κάτω από το θόλο του Ναού της.

Στην εθνική συνείδηση προβάλλει ως πρωταγωνίστρια στον μεγάλο Ξεσηκωμό για την απελευθέρωση.

Με καμάρι δείχνει το Λάβαρο του '21, τα όπλα των Αγωνιστών, τα άμφια του Αρχιεπισκόπου Παλαιών Πατρών Γερμανού – πρωτοστάτη του Αγώνος, έγγραφα, χειρόγραφα, έντυπα, εικόνες, πολύτιμα Ευαγγέλια (όπως της Αικατερίνης Β' της Ρωσίας) και ιερά σκεύη και άμφια (σταυρός, λειψανοθήκες, Αγία Ποτήρια κ.λπ.) ανυπολόγιστης καλλιτεχνικής και εθνικής αξίας, παρά τις τόσες διώξεις, πυρπολήσεις και καταστροφές της Μονής, που πρόσφερε στον Αγώνα, σε έμψυχο και άψυχο υλικό, όσο καμιά άλλη.

Δίκαια λοιπόν αποτελεί σύμβολο ιερό και κιβωτό του νεοελληνισμού. Δίκαια σε περίοπτη θέση, κοντά στη Μονή, στήθηκε μεγαλόπρεπο το «Ηρώο των Αγωνιστών του '21».

Η Αγία Λαύρα διδάσκει τι προσέφεραν οι Μονές στο Έθνος και στις αιώνιες και ακατάλυτες αξίες του ελληνοχριστιανικού πολιτισμού μας, τόσο σε καλές, όσο και σε δύσκολες ημέρες.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Φυσιολατρικοί Προορισμοί

- Τηλεσκόπιο Αρίσταρχος

Το τηλεσκόπιο του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών με το όνομα “ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ” είναι το μεγαλύτερο τηλεσκόπιο των Βαλκανίων και το δεύτερο μεγαλύτερο της Ηπειρωτικής Ευρώπης, το οποίο βρίσκεται στην κορυφή “Νεραϊδόραχη” του Χελμού σε υψόμετρο 2.340 μ.

Η λειτουργία του τηλεσκοπίου είναι οπτοηλεκτρομηχανική, φιλική με το περιβάλλον. Η εγκατάσταση διάταξης μέτρησης του επιπέδου υπόβαθρου αερίων ρύπων και αερίων φαινομένου θερμοκηπίου είναι πολύ σημαντικές για την προστασία του περιβάλλοντος. Επίσης, παρέχει μετεωρολογικά στοιχεία στο Χιονοδρομικό Κέντρο.

Η εγκατάσταση του τηλεσκοπίου με το όνομα Αρίσταρχος έχει εκπαιδευτικό χαρακτήρα είτε για εκπαίδευση φοιτητών επί τόπου αλλά και μέσω δικτύου, είτε για επιμόρφωση κοινού, όπως σχολεία, πανεπιστήμια, πολιτιστικούς φορείς κλπ., είτε για παροχή επιστημονικών και τεχνολογικών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας σε εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς φορείς

Τηλεσκόπιο Αρίσταρχος

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Φυσιολατρικοί Προορισμοί

- Οι πηγές του ποταμού Λάδωνα

Οι πηγές του ποταμού βρίσκονται σε υψόμετρο 500 μέτρων στην τοποθεσία Χελωνοσπηλιά, κοντά στα χωριά Παγκράτι και Λυκούρια στα νοτιοδυτικά του Χελμού. Εκεί, μετά από ένα τυροκομείο, θα δούμε τα εντυπωσιακά σε όγκο νερά που αναβλύζουν μέσα από την γή σχηματίζοντας τον Λάδωνα.

Ο Λάδωνας αποτελεί τον μεγαλύτερο παραπόταμο του Αλφειού, τον οποίο συναντάει μετά από 75 χλμ. πορείας. Ο ποταμός αναφέρεται από τον Πausανία ο οποίος ταξιδεύοντας στα μέρη μας (περίπου το 174 μ.Χ.) έγραψε στα «Αχαϊκά» του «Κάλλους γαρ μεν ένεκα ουδενός ποταμού δεύτερος ούτε των βαρβαρικών εστί ούτε Έλληνας» δηλαδή: «δεν υπάρχει άλλος ποταμός πιο ωραίος ούτε στην Ελλάδα ούτε αλλού».

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Φυσιολατρικοί Προορισμοί

- Δάσος Περιθωρίου-Ζαρούχλας

Το δάσος αυτό είναι ενοποιημένο με το δάσος της Ζαρούχλας και είναι το μεγαλύτερο του Νομού Αχαΐας, με μαύρη πεύκη, έλατα και καστανιές. Το δάσος ξεκινά από τη Σελιάνα και απλώνεται έως Σαραντάπηχο, Περιθώρι, Ταρσό, Ζαρούχλα και Αγία Βαρβάρα.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Μνημεία της Φύσης

Ως Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης κηρύσσονται εκτάσεις, δημόσιες ή μη, που παρουσιάζουν παλαιοντολογικό, γεωμορφολογικό και ιστορικό ενδιαφέρον, καθώς και συστάδες δένδρων ή δένδρα ή και σπάνια είδη φυτών που έχουν ιδιαίτερη βοτανική, φυτογεωγραφική, αισθητική και ιστορική σημασία. Στις περιοχές αυτές ισχύουν οι ίδιες απαγορεύσεις όπως και στους πυρήνες Εθνικών Δρυμών.

Στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης περιλαμβάνονται τα εξής Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης:

- Το κλήμα των Καλαβρύτων

Εντυπωσιακό άγριο κλήμα που συμφύεται με ομάδα από πουρνάρια. Αποτελεί αξιόλογο επιστημονικό και αισθητικό μνημείο της φύσης και παράλληλα είναι τουριστικός πόλος έλξης στην περιοχή.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Μνημεία της Φύσης

- Ο Πλάτανος του Πausανία στο Αίγιο

Γέρικος πλάτανος με ειδικά μορφολογικά και βοτανικά χαρακτηριστικά καθώς και με ιστορική αξία.

- Οι Δώδεκα Βρύσες του Αιγίου

Παλιά πηγή, γνωστή ως οι δώδεκα βρύσες που σήμερα έχει σχεδόν στερέψει. Στην ίδια θέση και στενά συνδεδεμένη με την ιστορία του Πλατάνου του Πausανία, στο Αίγιο.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Μνημεία της Φύσης

- Οι Βελανιδιές στην Καλαμιά Αιγίου

Δύο πολύ γέρικες βελανιδιές χαρακτηριστικές της περιοχής και συνδεόμενες με πολλά τοπικά γεγονότα.

- Ο Πλάτανος της Αγίας Λαύρας Καλαβρύτων

Ο ιστορικός πλάτανος που συνδέεται στενά με τα γεγονότα της κήρυξης της επανάστασης του 1821. Το δένδρο είναι εντυπωσιακό και για το μέγεθος του (35 μ. ύψος) αλλά και για την γενική εικόνα του.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Λαογραφικά Μουσεία

- Λαογραφικό Μουσείο Καλαβρύτων-Ιδιωτική Συλλογή

Πρόκειται για ένα μουσείο που βρίσκεται στον κεντρικό πεζόδρομο των Καλαβρύτων, με ιδιωτικές συλλογές του εκπαιδευτικού-λαογράφου κ. Λεωνίδα Πετρόπουλου, ο οποίος και θα σας ξεναγήσει στο χώρο, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη γνώση, την λεπτομέρεια και την πολύτιμη διάδοση της παράδοσης.

- Λαογραφικό Μουσείο Καμενιάνων

Στους Καμενιάνους λειτουργεί στο χώρο του Δημοτικού Σχολείου το σπουδαιότερο Λαογραφικό Μουσείο της περιοχής που αξίζει να δει ο επισκέπτης.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Λαογραφικά Μουσεία

- Πύργος Λεχουρίτη

Ο Πύργος του Λεχουρίτη είναι οχυρή μεταβυζαντινή κατοικία που ανήκε στον οπλαρχηγό Γεώργιο Λεχουρίτη (Παπαδόπουλο) και βρίσκεται στο χωριό Λεχούρι 43 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά των Καλαβρύτων. Σήμερα σώζεται σε άριστη κατάσταση και ένα τμήμα του λειτουργεί σαν ιστορικό και λαογραφικό μουσείο.

Η ιστορία του πύργου ξεκινά το 1740, όταν ο Αναγνώστης Λεχουρίτης διορίστηκε ως μοραγιάνης από τους Τούρκους. Τότε αποφασίστηκε το χτίσιμο του πύργου που τελικά ολοκληρώθηκε το 1790. Κατά τη διάρκεια της Επανάστασης στον πύργο αυτό έμεινε έγκλειστος (ως αιχμάλωτος) ο Τούρκος διοικητής των Καλαβρύτων Ιμπραήμ Αρναούτογλου μαζί με την κόρη του Αϊσέ μετά την απελευθέρωση των Καλαβρύτων στις 21 Μαρτίου του 1821. Το 1840 επισκέφτηκαν το Λεχούρι ο βασιλιάς Όθωνας με την βασίλισσα Αμαλία προκειμένου να γνωρίσουν από κοντά τον τότε ιδιοκτήτη του πύργου οπλαρχηγό Γεώργιο Λεχουρίτη. Το 1854 ο Γεώργιος Λεχουρίτης προσβλήθηκε από χολέρα και πέθανε. Από τότε ο πύργος έμεινε ακατοίκητος μέχρι το 1905 που αγοράστηκε από τον Ανδρέα Πορετσάνο. Το 1990 ο πύργος ανακαινίστηκε πλήρως και ένα τμήμα του μετατράπηκε σε ιστορικό και λαογραφικό μουσείο.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Αρχαιολογικοί Χώροι

- Η πόλη του Φενεού

Η πόλη του Φενεού αναφέρεται ως μία από της σημαντικότερες της Αρχαίας Αρκαδίας, που γνώρισε ακμή και παρακμή, επειδή ο κάμπος που βρισκόταν μεταβλήθηκε σε λίμνη. Την πόλη που βρισκόταν στο σταυροδρόμι των επικοινωνιών μεταξύ Αρκαδίας, Κορινθίας και Ηλίδος, επέλεξε, κατά την μυθολογία, ο Ηρακλής ως έδρα του, όταν εγκατέλειψε την Τίρυνθα, και από δω προετοίμασε την “τιμωρία” του Αυγεία και την κατάληψη της Ηλίδας, επειδή δεν τον πλήρωσε που καθάρισε τους στάβλους του (ένας από τους δώδεκα άθλους του). Οι κάτοικοί του τιμούσαν ιδιαίτερα τον Ερμή και προς τιμήν του τελούσαν γιορτές , τα Έρμαια, ενώ υπήρχε και ιερό του Ασκληπιού.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Αρχαιολογικοί Χώροι

- Το Κάστρο των Καλαβρύτων

Το φρούριο των Καλαβρύτων χτίστηκε περίπου το 1208 από τους Φράγκους κατακτητές του Μωριά. Το πριγκιπάτο της Αχαΐας είχε διαιρεθεί σε πολλές βαρονίες και μια από αυτές ήταν και το κάστρο των Καλαβρύτων, την οποία ο γενικός διευθυντής της Πελοποννήσου Γοδεφρείδος Α΄ Βιλλαρδουίνος την παραχώρησε στον Όθωνα ντε Τουρναί να το διαφεντεύει. Μετά από χρόνια οι Τουρναί πέθαναν χωρίς άρρενες απογόνους και η βαρονία των Καλαβρύτων πέρασε στους Φράγκους χωροδεσπότες της Χαλανδρίτσας de la Tremouille. Αυτοί χτίσανε και ένα μικρό καστράκι απέναντι από το μεγάλο, πάνω στο βουνό Πριόνι.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Αρχαιολογικοί Χώροι

- Αρχαίο θέατρο Κάτω Βλασίας Καλαβρύτων (Αρχαίο Λεόντιο)

Το μνημείο βρίσκεται στην Κάτω Βλασία του δήμου Καλαβρύτων, στα ΒΑ πρανή της θέσης Καστρίτσι και ταυτίζεται με το αρχαίο Λεόντιο. Έχουν βρεθεί και ανασκαφεί μυκηναϊκοί τάφοι, τα αρχαία τείχη και αρχαίο θέατρο του 4ου αιώνα π.Χ . Το θέατρο εντοπίζεται εντός της οχύρωσης της αρχαίας πόλης του Λεοντίου. Το Λεόντιο ήταν αρχαία πόλη της Αχαΐας. Είχε ιδρυθεί από τους Ίωνες και ήταν μέλος της Ιωνικής Δωδεκάπολης ή Κοινό των Αχαιών. Στο χωριό Λεόντιο Αχαΐας έχει βρεθεί ναός της Αρτέμιδας ο οποίος βρίσκεται πάνω στον αρχαίο δρόμο που οδηγούσε στην Αρκαδία.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Αρχαιολογικοί Χώροι

- Η Αρχαία πόλη Βούρα

Η θέση της αρχαίας πόλης Βούρα τοποθετείται στο χωριό Κάστρο, κοντά στο Άνω Διακοφτό, όπου υπάρχουν κάποια αρχαία λείψανα. Η πόλη καταστράφηκε από τον ίδιο σεισμό που καταβύθισε την Ελίκη. Στην περιοχή αυτή αναζητείται και το σπήλαιο με το υπερφυσικό άγαλμα του Βουραϊκού Ηρακλή. Το ιερό της Γης, το αποκαλούμενο Γαίον αναγνωρίζεται στο χώρο του σημερινού μοναστηριού της Αγίας Τριάδος στην Τράπεζα.

Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Αρχαιολογικοί Χώροι

- Αρχαία Κερύνεια

Πλησίον του χωριού Μαμουσιά της Δημοτικής Ενότητας Διακοπτού, στη δεξιά όχθη του ποταμού Κερυνίτη, υπάρχουν τα λείψανα της πανάρχαιας πόλης Κερύνεια, που για μερικούς ερευνητές, υπήρξε η ακρόπολη της ιωνικής πόλης Ελίκη. Εκτός από τα τείχη της πόλης, ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει και το ελληνιστικό ηρώο, του οποίου η ανασκαφή ολοκληρώθηκε σχετικά πρόσφατα.

Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού

Ιστορία-Πολιτισμός

Αρχαιολογικοί Χώροι

- Αρχαιολογικός Χώρος Άνω Λουσών

Πρόκειται για μια από τις γνωστότερες αρκαδικές πόλεις που έλεγχε ολόκληρο τον Επανώκαμπο. Από τις αρχές του 20ου αιώνα το Αυστριακό αρχαιολογικό ινστιτούτο ανασκάπτει συστηματικά την αρχαία πόλη στην αγορά της οποίας έχουν έλθει στο φως ο δωρικός ναός Αρτέμιδος ημέρας ή ημερασίας (της Άρτεμης που εξημερώνει) που κατασκευάστηκε στις αρχές του 3ου αιώνα Π.Χ. σε ένα εντελώς ιδιόρρυθμο σχέδιο, λείψανα του γεωμετρικού, παλαιότερου ναού της θεάς, το βουλευτήριο, η κρήνη και το πρόπυλο. Η ακρόπολη της αρχαίας πόλης εντοπίστηκε πριν από λίγα χρόνια αλλά δεν έχει ανασκαφτεί ακόμα. Επειδή η περιοχή που περιβάλλει την αρχαία πόλη έχει διατηρήσει την αρχαία μορφή της, έχει κηρυχθεί ολόκληρη ως αρχαιολογικός χώρος, ο οποίος βρίσκεται στο χωριό Λουσοί ή Σουδενά 15 χλμ από τα Καλάβρυτα.

Γεωπάрко Βουραϊκού-Χελμού

Πιέσεις

Μεταξύ των αρμοδιοτήτων του Φορέα Διαχείρισης Χελμού-Βουραϊκού, είναι η διαχείριση των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων που εμπíπτουν στην περιοχή ευθύνης του, μέσα από μία διαρκή προσπάθεια για περιορισμό των πιέσεων που ασκούνται στο περιβάλλον, με στόχο την αειφορική διαχείριση και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας της περιοχής.

Οι πιέσεις που παρατηρούνται στην περιοχή είναι οι εξής:

- **Απορρίματα**

Τα απορρίματα δημιουργούν προβλήματα, όχι μόνον από αισθητικής άποψης αλλά και ρύπανσης των επιφανειακών και υπόγειων νερών, της ατμόσφαιρας και δημιουργούν κινδύνους για την δημόσια υγεία. Δυστυχώς δεν λειτουργεί ένας χώρος κατάλληλος για την διάθεση των στερεών απορριμμάτων, που γίνεται σε χωματερές, νόμιμες ή παράνομες, που δεν πληρούν κανένα όρο ασφαλούς διάθεσης. Πολλές φορές τα απορρίματα εναποτίθενται ελεύθερα σε χώρους όπως πλαγιές, ρέματα, χειμάρρους, ορεινές εκτάσεις, ακτές, δασικές εκτάσεις κ.λπ., δημιουργώντας όπως είναι φυσικό, σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον, τα οικοσυστήματα και τη δημόσια υγεία.

Γεωπάрко Βουραϊκού-Χελμού

Πιέσεις

- **Υγρά απόβλητα**

Οι αστικές δραστηριότητες, χωρίς μονάδες επεξεργασίας και με διάσπαρτες αγροτοβιοτεχνικές δραστηριότητες σε μέρος της περιοχής μελέτης (ελαιοτριβεία, τυροκομεία, κ.λπ.), επιβαρύνουν σημαντικά όλους τους αποδέκτες (έδαφος, χείμαρροι/ποτάμια, θάλασσα). Είναι χαρακτηριστικό ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των οικισμών της περιοχής, ανεξαρτήτως μεγέθους, στερείται κεντρικού αποχετευτικού δικτύου, Αποτέλεσμα αυτού είναι να διαθέτουν τα αστικά λύματα τους άμεσα ή έμμεσα στους υδάτινους αποδέκτες της περιοχής (Βουραϊκό, Αροάνειο, Κράθι, κ.λπ.) με αποτέλεσμα την σταδιακή υποβάθμιση τους.

Γεωπάрко Βουραϊκού-Χελμού

Πιέσεις

- **Διάνοιξη δρόμων**

Οι διανοίξεις δρόμων αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την επικοινωνία και την άρση της απομόνωσης των ορεινών όγκων της περιοχής, προκαλούν όμως σε πολλές περιπτώσεις προβλήματα στο περιβάλλον. Η διάνοιξη των δρόμων πρέπει να γίνεται μετά από ολοκληρωμένο σχεδιασμό των απαιτήσεων της περιοχής και των αναγκών που πρέπει να καλυφθούν, σε συνδυασμό με την αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος ώστε να προκληθούν οι λιγότερες δυνατές επιπτώσεις.

Γεωπάрко Βουραϊκού-Χελμού

Πιέσεις

- **Αρδευτικά Έργα**

Τα αρδευτικά έργα που σχεδιάζονται ή βρίσκονται σε εξέλιξη και έχουν στόχο την άρδευση των εκτάσεων, όπως π.χ. της λεκάνης του Βουραϊκού, του Αροανείου και του Φενεού, εκτιμάται ότι θα έχουν δευτερογενή επίδραση στο περιβάλλον (πανίδα-χλωρίδα) εξαιτίας της επέκτασης της χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων στις αρδευόμενες πλέον καλλιέργειες. Για την ολοκλήρωση των έργων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα δεδομένα για την ορνιθοπανίδα, ούτως ώστε να προκληθεί η μικρότερη δυνατή ενόχληση.

Γεωπάρκο Βουραϊκού-Χελμού

Πιέσεις

- **Γεωργικές καλλιέργειες**

Τα λιπάσματα που χρησιμοποιούνται στις γεωργικές καλλιέργειες, τα οποία εκτιμώνται σε περισσότερα από 2.000 τόνους περίπου για ολόκληρη την περιοχή, όπως και τα φυτοφάρμακα, αποτελούν σημαντική και σοβαρή πηγή ρύπανσης που έχει σημαντικές επιπτώσεις στα φυτικά και ζωικά είδη της περιοχής. Εκτός της επίπτωσης στα υδρολογικά στοιχεία της περιοχής, η συνεχή χρήση των φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων προκαλεί και μείωση της αποδοτικότητας των εδαφών, η οποία συνοδεύεται από την υποβάθμιση της βλάστησης. Επίσης οι εξελίξεις στη γεωργία πάντα συνοδεύονται από περισσότερες απαιτήσεις σε νερό καθώς και τη δημιουργία νέων έργων.

Γεωπάрко Βουραϊκού-Χελμού

Πιέσεις

- **Βόσκηση**

Εξαιτίας του γεγονότος ότι η κτηνοτροφία αποτελεί κύρια απασχόληση για πολλούς κατοίκους της περιοχής και θεωρείται παραδοσιακή δραστηριότητα εκατοντάδων ετών, η βόσκηση κατά το παρελθόν ήταν ιδιαίτερα έντονη. Ιδιαίτερη σημασία για τα ελατοδάση, έχει η παρουσία και η βόσκηση αιγών, οι οποίες καταναλώνουν τα νεαρά δενδρύλια της ελάτης. Η βόσκηση σε συνδυασμό με τις φωτιές που άναβαν οι κτηνοτρόφοι, τόσο για την ελεύθερη δίοδο των ποιμνίων τους μέσα στο δάσος, όσο και για την ανάπτυξη χόρτου και γενικά για εμπλουτισμό της βοσκήσιμης ύλης, ευνοούν την εμφάνιση αποπλύσεων του εδάφους, γαιοκαταπτώσεων κ.λπ.

Γεωπάрко Βουραϊκού-Χελμού

Πιέσεις

- **Λαθροϋλοτομίες**

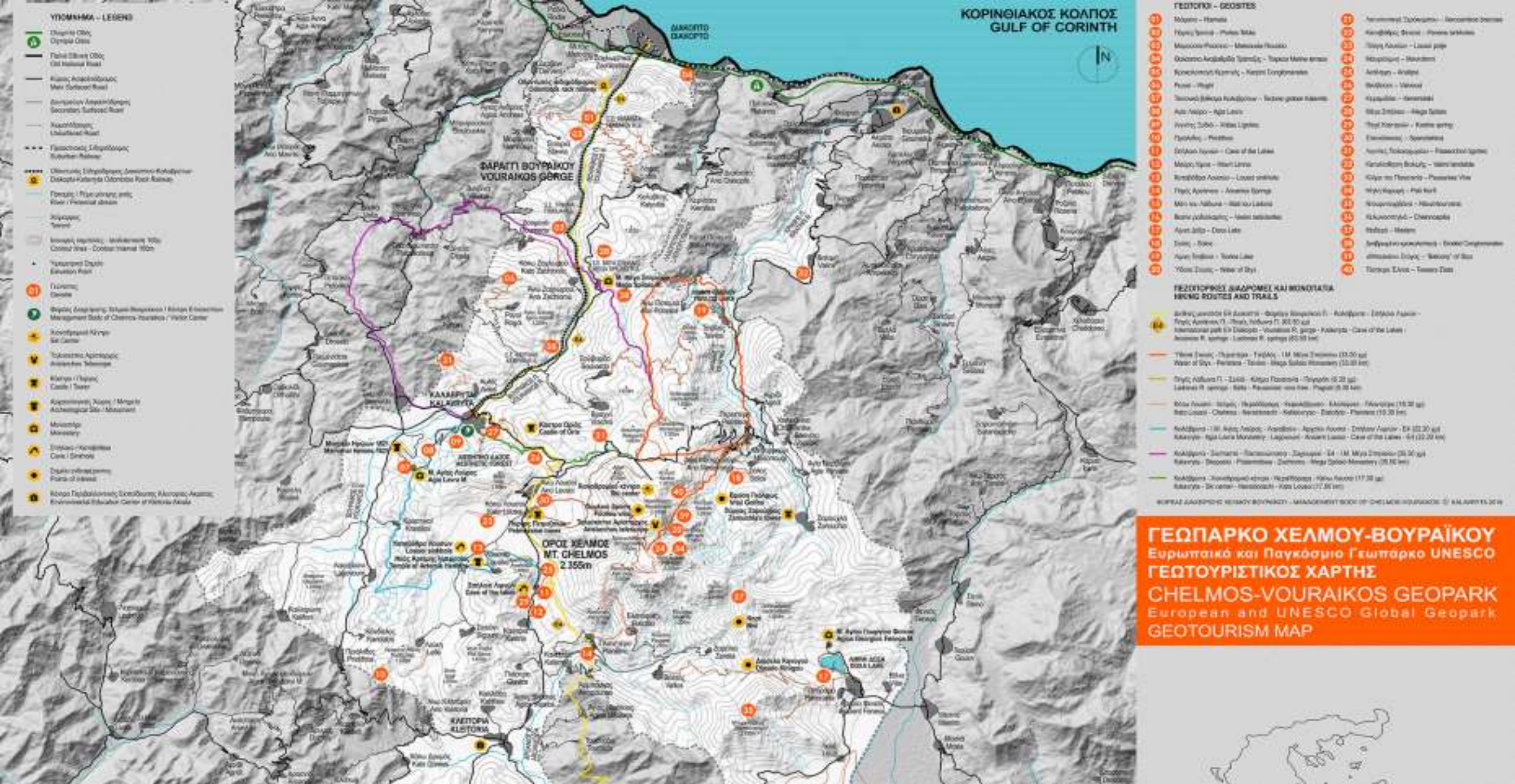
Κατά το παρελθόν, οι καταστροφές των δασών από τις λαθροϋλοτομίες, κυρίως για ανάγκες καυσοξύλευσης και δευτερευόντως για τεχνική ξυλεία, ήταν σημαντικές και έχουν αφήσει ανεξίτηλα σημάδια στο τοπίο της περιοχής. Σήμερα οι λαθροϋλοτομίες έχουν μειωθεί σημαντικά, καθώς έχει μειωθεί και ο πληθυσμός και ως εκ τούτου η σχετική πίεση στα δασικά οικοσυστήματα της περιοχής.

Γεωπάрко Βουραϊκού-Χελμού

Πιέσεις

- **Πυρκαγιές**

Οι όποιες πυρκαγιές που έχουν σημειωθεί κατά το παρελθόν στην περιοχή εστιάζονται κυρίως στην περίοδο της Γερμανικής κατοχής και στις πυρκαγιές των κτηνοτρόφων. Οι δασικές πυρκαγιές του καλοκαιριού του 2007 καταγράφηκαν ως οι πιο καταστροφικές των τελευταίων δεκαετιών για την περιοχή, καθώς πλήγηκε μεγάλο μέρος της προστατευόμενης περιοχής των ανατολικών πλαγιών του όρους Μπάρμπας, του φαραγγιού του Σελινούντα, του όρους Κλωκός και του Όρους Ρούσκιο, καθώς και μέρος του βόρειου τμήματος του Φαραγγιού του Βουραϊκού Ποταμού, με σημαντικές επιπτώσεις στα φυτικά και ζωϊκά είδη καθώς και στο τοπίο της περιοχής.

Γεωτουριστικός Χάρτης Γεωπάρκου Βουραϊκού-Χελμού

Γεωπάрко Βουραϊκού-Χελμού

Βιβλιογραφία

- http://www.hellenicgeoparks.gr/?page_id=46
- <https://www.lesvosmuseum.gr/geoparko-lesboy>
- <https://www.psiloritisgeopark.gr/>
- <https://fdchelmos.gr/>
- <https://vikosaosgeopark.com/>
- <https://www.sitia-geopark.gr/>
- <https://www.geoparkgrevenakozani.com/>
- <https://kefaloniageopark.gr/>